patrick modiano
bir sirk geçiyor

roman

PATRICK MODIANO

●

BİR SİRK GEÇİYOR

Anlatı Dizisi: 74
Varlık Yayınları, Sayı: 299
Birinci basım: 1993

UN CIRQUE PASSE
© Editions Gallimard, 1992 / Varlık Yayınları A.Ş., 1993

ISBN 975-434-109-9

Kapak düzeni: Ekin Nayır Sağıroğlu
Dizgi ve ofset hazırlık: Varlık Yayınları
Baskı: Kurtiş Matbaası

VARLIK YAYINLARI A.Ş.
Cağaloğlu Yokuşu 40/2, 34440 Cağaloğlu / İstanbul
Telefax: 522 69 24 - 512 95 28

PATRICK MODIANO

Bir Sirk Geçiyor

roman

Türkçesi:
Filiz Nayır Deniztekin

● Varlık Yayınları

Ạnnemle babama

On sekiz yaşındaydım; medeni durumum, adresim, sözde öğrenciliğimle ilgili bilgileri aktarmakta olduğum ve yüz hatlarını unuttuğum o adam, yanıtlarımı daktilo ediyordu. Bana boş zamanlarımı nasıl değerlendirdiğimi sordu.

Birkaç saniye duraksadım.

– Sinemeya ve kütüphanelere gidiyorum.

– Yalnızca sinema ve kütüphanelere gitmiyorsunuz.

Bir kafe adı söyledi bana. Oraya adımımı bile atmamış olduğumu yineleyip durduğum halde, bana inanmadığını hissediyordum. Sonunda, şu cümleyi daktilo etmeye karar verdi:

"Boş zamanlarımda sinemaya ve kütüphanelere giderim. Tournelle Rıhtımı üzerinde, aynı adlı sokakta 61 numarada bulunan kafeye hiç gitmedim.

Yeniden zamanımı nasıl geçirdiğime ve aileme ilişkin sorular sordu. Evet, edebiyat fakültesinde derslere devam ediyordum. Bu yalanı söylememde hiçbir sakınca yoktu, çünkü yalnızca askerliğimi ertelemek için olsa da, fakülteye kaydımı yaptırmıştım. Aileme gelince, yurtışında bulunuyorlardı ve ne zaman döneceklerini bilmiyordum, hiç dönmeme olasılıkları da vardı.

Sonra bana bir adamla bir kadın adı söyledi ve onları tanıyıp tanımadığımı sordu. Hayır, diye yanıtladım. İyi düşünmemi rica etti. Gerçeği söylemeyecek olursam, bunun sonuçları benim için çok ağır olabilirdi. Bu tehdit, sakin ve kayıtsız bir ses tonuyla savrulmuştu. Hayır, bu iki insanı ger-

çekten tanımıyordum. Yanıtımı daktiloyla yazdıktan sonra, altında "okunmuştur" yazan ve imza yeri bulunan kâğıdı bana uzattı. İfadeyi yeniden okumaya gerek bile görmeden, masanın üzerinde duran bir tükenmez kalemle imzaladım.

Ayrılmadan önce, neden sorguya çekilmiş olduğumu öğrenmek istedim.

– Adınız birisinin ajandasında yer alıyordu, dedi.

Ancak bu birisinin, kim olduğunu söylemedi.

– Gerekirse, sizi yeniden çağırırız.

Odanın kapısına kadar bana eşlik etti. Koridordaki deri kanepede, yaklaşık yirmi iki yaşında bir kız oturuyordu.

– Şimdi sıra sizde, dedi kıza.

Kız ayağa kalktı. Onunla bakıştık. Aralık duran kapıdan, bir saniye önce benim bulunduğum yerde oturduğunu gördüm.

*

Kendimi yeniden rıhtımın üzerinde buldum. Akşamüstü saat beş sularıydı. Sorgulandıktan sonra kızın dışarı çıkmasını beklemek düşüncesiyle, Saint-Michel Köprüsü'ne doğru yürüdüm. Ancak karakol binası önünde dikili duramazdım. Köprü ile Palais Bulvarı'nın kesiştiği köşedeki kafeye sığınmaya karar verdim. Peki ya o, Pont-Neuf'e giden ters yola sapmış olsaydı? Ama bunu aklımın ucundan bile geçirmemiştim.

Gözlerim Orfevres Rıhtımı'na dikili, teras camekânının arkasında oturuyordum. Onun sorgulaması, benimkinden çok daha uzun sürmüştü. Kafeye doğru yürüdüğünü gördüğümde, çoktan akşam karanlığı bastırmıştı.

Terasın önünden geçerken, elimin tersiyle cama vurdum. Şaşırarak beni şöyle bir süzdü ve içeri girip yanıma geldi.

Tanışıyormuş ve randevulaşmışız gibi, masaya oturdu. İlk önce o konuştu:

– Size çok soru sordular mı?

– Adım, birisinin ajandasında kayıtlıymış.

– Peki o kişinin kim olduğunu biliyor musunuz?

– Bunu söylemek istemediler. Ama belki siz bana bilgi verebilirsiniz.

Kaşlarını çattı.

– Hangi konuda?

– Sizin adınızın da o ajanda bulunduğunu ve aynı nedenle sorgulanmış olduğunuzu sanmıştım.

– Hayır. Benden yalnızca tanıklık etmem istendi.

Düşünceli görünüyordu. Hatta yavaş yavaş varlığımı bile unuttuğunu hissediyordum. Sessizce oturuyordum. Bana gülümsedi. Yaşımı sordu. Yirmi bir yaşında olduğumu söyledim. Üç yıl büyütmüştüm kendimi: O dönemde, erginlik yaşı buydu.

– Çalışıyor musunuz?

– Kütüphanede çalışıyorum, dedim rastgele ve sesime kesin bir ifade verme çabasıyla.

Beni inceliyor, bir yandan da hiç kuşkusuz, bana güvenip güvenemeyeceğini soruyordu kendi kendine.

– Benim için bir iyilik yapar mıydınız? diye sordu.

*

Châtelet Meydanı'nda, metroya binmek istedi. Kalabalığın olduğu saatti. Kapıların yanında sıkışmıştık. İnen insanlar, her istasyonda bizi dışarı iteliyordu. Sonra, yeni yolcularla birlikte tekrar içeri giriyorduk. Başını omzuma rastlıyordu; gülümseyerek, "bu kalabalıkta bizi kimse bulamaz," dedi.

Gare de Nord İstasyonu'nda, banliyö trenlerine doğru akıp giden kalabalığın arasına karıştık. Büyük salonu geçtik ve emanet eşyalar odasında bir dolabı açarak, içinden siyah bir deri valiz çıkardı.

Oldukça ağır valizi ben taşıyordum. İçinde giysi dışında başka şeyler de bulunduğunu düşündüm. Aynı hatta, ancak ters yöne giden bir başka metroya bindik. Bu kez oturabilmiştik. Cité'de indik.

Pont-Neuf'ün sonunda, trafik ışığının kırmızıya geçmesini bekledik. Gitgide daha fazla kaygı duyuyordum. Eve geldiğimizde, Grabley'in bizi nasıl karşılayacağını merak ediyordum. Varlığı onu şaşırtmasın diye, Grabley hakkında kıza birkaç söz söylesem daha doğru olmaz mıydı?

Darphane binasının önünden geçiyorduk. Enstitü saatinin, dokuzu çaldığını duydum.

– Size gelecek olursam, kimseyi rahatsız etmeyeceğimden emin misiniz? diye sordu.

– Evet. Kesinlikle.

Dairenin rıhtıma bakan pencerelerinde ışık görünmüyordu. Grabley, avluya bakan odasına mı çekilmişti? Genelde arabasını, darphane ile enstitü arasındaki küçük meydanın ortasına park ederdi, ama orada yoktu.

Dördüncü katın kapısını açtım ve içeri girdik. Babamın çalışma odasına geçtik. Işık, tavandan sarkan çıplak bir ampulden yayılıyordu. Solmuş nar çiçeği renkli eski kanepe dışında hiçbir mobilya kalmamıştı.

Valizi, kanepenin yanına bıraktım. Kız, pencerelerden birine yöneldi.

– Manzaranız güzel...

Sol tarafta, Arts Köprüsü'nün ucu ve Louvre. Karşıda, Cité Adası'nın burnu ve Vert-Galant Bahçesi.

Kanapeye oturduk. Çevresine bakınıyordu, odanın boşluğuna şaşırmış gibiydi.

– Taşınıyor musunuz?

Ona, burayı ne yazık ki bir ay içinde boşaltmak zorunda olduğumuzu söyledim. Babam İsviçre'ye gitmişti ve son günlerini orada geçirmek istiyordu.

– Neden İsviçre?

Bu, o akşam açıklanamayacak kadar uzun bir hikâyeydi. Omuzlarımı silktim. Grabley her an gelebilirdi. Bu kızla valizini gördüğünde, tepkisi ne olacaktı? İsviçre'ye, babama telefon etmesinden ve onun da, bana karşı görevini son bir kez yerine getirmek için, tehlikeye giren eğitimimle geleceğimden söz ederek, saygın baba rolünü oynamaya kalkışmasından korkuyordum. Ancak bu, onun açısından boş bir çaba olurdu.

– Yorgunum...

Kanapeye uzanmasını söyledim. Yağmurluğunu üzerinden çıkarmamıştı. Kaloriferin çalışmadığını anımsadım.

– Aç mısınız? Mutfakta bir şeyler aramaya gidiyorum...

Kanapenin üzerine bağdaş kurmuş, topuklarının üzerine oturmuştu.

– Zahmet etmeyin. Yalnızca içecek bir şey...

Giriş ışığı yanmıyordu. Mutfağa giden geniş koridorun pencere boşluğu, dolunay gibi, solgun bir ışık yansıtıyordu odaya. Grabley, mutfak ışığını açık bırakmıştı. Eski yüklüğün önündeki ütü masasının üzerinde, takım elbisesinin pantolonunu gördüm. Gömlekleriyle giysilerini kendisi ütülerdi. Zaman zaman birlikte yemek yediğimiz briç masasının üzerinde, boş bir yoğurt kâsesi, muz kabukları ve bir Nescafe poşeti duruyordu. Bu akşam, burada yemek yemişti. İki yoğurt, bir dilim somon balığı, birkaç meyve ve dörtte üçü

boşalmış bir şişe viski buldum. Geri döndüğümde, kız, birkaç haftadır Grambley'in çalışma odasındaki şöminenin üstünde biriktirdiği ve çok önem verdiği, kendisinin de söylediği gibi "açık saçık" olan dergilerden birini okuyordu.

Tepsiyi önümüze, yer parkesinin üzerine koydum.

Dergiyi açık olarak yanına bırakmıştı; saçı at kuyruğuyla toplanmış, sol bacağı gerilmiş, sağ bacağı kıvrılmış, dizini yatağa dayamış bir kadını sırttan gösteren siyah-beyaz bir fotoğrafı seçebiliyordum.

– Garip şeyler okuyorsunuz...

– Hayır, ben okumuyorum bunları... okuyan babamın bir arkadaşı...

Bir elmayı ısırıyordu ve kendine biraz viski doldurmuştu.

– Şu valize ne koydunuz? diye sordum ona.

– Şey, ilginç bir şey yok... kişisel eşyalar...

– Oldukça ağırdı. İçinde külçe altınlar bulunduğunu sanmıştım.

Sıkıntılı bir gülümseme belirdi yüzünde. Paris yakınlarında, Saint-Leu-La-Forêt tarafında bir evde oturduğunu, ancak ev sahiplerinin dün gece aniden geldiklerini açıkladı bana. Onlarla pek anlaşamadığı için, evden ayrılmayı yeğlemişti. Yarın bir otel odasına geçecek, sürekli oturabileceği bir yer araştıracaktı.

– Burada istediğiniz kadar kalabilirsiniz.

İlk şaşkınlığı atlatır atlatmaz, Grabley'in de buna karşı çıkmayacağından emindim. Babamın ne düşüneceğine gelince, bunun artık benim için hiçbir önemi kalmamıştı.

– Belki uykunuz gelmiştir?

Yukarıdaki odayı ona bırakmayı düşünüyordum. Ben, çalışma odasındaki kanepede uyuyabilirdim.

Valiz elimde, beşinci kata çıkan küçük merdiveni önden

tırmandım. Oda, çalışma odası gibi bomboştu. Dipteki duvara dayalı bir yatak. Komodin ve gece lambası yoktu. Babamın, satranç taşı koleksiyonunu yerleştirdiği şöminenin her iki yanındaki camekânların ışığını açtım. Ancak satranç takımları, tıpkı küçük Çin dolabı ve gök mavisi duvar doğramasının üzerinde iz bırakmış olan sahte Monticelli tablosu gibi yok olmuşlardı. Bu eşyaları, Dell'Aversano adlı bir antikacıya, satılmak üzere emanet etmiştim.

– Burası sizin odanız mı? diye sordu.

– Evet.

Valizi şöminenin önüne koydum. Kız, biraz önce çalışma odasında yaptığı gibi, pencerenin önüne geçti.

– İyice sağa bakın, IV. Henri heykeliyle Saint-Jacques Kulesi'ni göreceksiniz, dedim.

İki pencere arasındaki kitap raflarına dalgınca baktı. Sonra yatağın üzerine yerleşti ve gevşek bir ayak hareketiyle ayakkabılarını çıkardı. Nerede uyuyacağımı sordu bana.

– Aşağıda, kanepe üstünde.

– Burada kalın, rahatsız olmam, dedi.

Yağmurluğu hâlâ üstündeydi. Camekânların ışığını kapattım. Onun yanına uzandım.

– Soğuğu hissetmiyor musunuz?

Yanaştı ve başını hafifçe omzuma dayadı. Duvarlarda ve tavanda, çizgili yansımalarla gölgeler kayıyordu.

– Nedir bu? diye sordu.

– Vapur geçiyor.

Sıçrayarak uyandım. Giriş kapısı çarpmıştı.

Kız, yağmurluğu içinde çıplak, bana yaslanmış yatıyordu. Sabahın yedisiydi. Grabley'in ayak seslerini duydum. Çalışma odasından telefon ediyordu. Sesi, birisiyle tartışır gibi, gitgide yükseliyordu. Sonra çalışma odasından çıkıp kendi odasına geçti.

Kız da uyandı ve bana saati sordu. Çıkmak zorunda olduğunu söyledi. Saint-Leu-La-Forêt'deki evde eşyaları kalmıştı ve çabucak gidip onları almak istiyordu.

Kahvaltı yapmasını önerdim. Mutfakta birkaç Nescafe poşetiyle, Grabley'in düzenli olarak aldığı çikolatalı bisküvilerden bir paket kalmıştı. Tepsiyle beşinci kata geri döndüğümde, kız banyodaydı. Siyah eteği ve kazağıyla banyodan çıktı.

Öğleden sonra erkenden bana telefon edecekti. Numarayı not etmek istedi, ama kâğıdı yoktu. Raflardan bir kitap aldım, ön sayfasını yırtıp üstüne adımı, adresimi ve DANTON 55-61 yazdım. Kâğıdı dörde katladı ve yağmurluğunun ceplerinden birine soktu. Sonra dudaklarını dudaklarıma dokundurup alçak sesle teşekkür etti ve beni yeniden görmek için sabırsızlandığını söyledi.

Rıhtım kaldırımı üstünde, Arts Köprüsü'ne doğru yürüyordu.

Köprü üzerinde siluetini izleyerek bir süre pencere önünde bekledim.

*

Valizi, merdivenin üstündeki tavan arasına yerleştirdim. Parke üzerine, yere koydum. Kilitliydi. Yeniden yatağa uzandım ve yastığın çukurunda onun kokusunu duydum. Dün öğleden sonra neden sorguya çekildiğini önünde sonunda bana edecekti bana. Polisin tanıyıp tanımadığımı sorduğu o iki kişinin adlarını anımsamaya çalıştım. Birisinin adı, "Beaufort" ya da "Bosquet" gibi bir şeydi. Adım acaba hangi ajandada bulunmuştu? Polis, babam hakkında bilgi edinmek istemiş olabilir miydi? Hangi yabancı ülkeye gittiğini sormuştu bana. Yanıltmak için:

– Belçika'ya, demiştim.

Önceki hafta, babamı Lyon Garı'na kadar geçirmiştim. Eski lacivert pardösüsü üzerindeydi ve tek bagajı, deri bir çantaydı. Erken vardığımız için, Cenevre trenini, büyük salona ve demir yollarına bakan birinci kattaki lokantada beklemiştik. Tavanın altın kakmalarıyla cilaların parlaklığının üzerimize yansıması, gün bitimi aydınlığından mıydı? Babam, birden yaşlanmış ve yorgun görünmüştü bana, tıpkı uzun süredir "kediyle fare" oyunu oynayan ve teslim olmak üzere olan birisi gibi.

Yolculuk için yanında götürdüğü tek kitabın adı, *Sürek Avı* idi. Israrla bunu benim de okumamı istemişti, çünkü yazarı, yirmi yıl önce oturmuş olduğu dairemize göndermeler yapıyordu. Ne garip bir rastlantı... Babamın yaşamı da, dönem dönem, avın kendisi olduğu bir sürek avına benzemiyor muydu? Ancak şimdiye kadar, avcıları ekmeyi başarmıştı.

Kahvelerimiz önümüzde, yüz yüze oturuyorduk. Sigarasını, sürekli dudağının kenarında tutarak içiyordu. Bana, "öğ-

renimimden" ve geleceğimden söz ediyordu. Romanlar yazma hevesimin çok ilginç olduğunu düşünüyordu, ancak birkaç "diploma" edinmek de gerekliydi ona göre. Onu dinliyor, hiç sesimi çıkarmıyordum. "Diploma", "sabit bir iş", "meslek" gibi sözcükler, onun ağzından garip geliyordu. Bu sözleri saygıyla ve belli bir özlemle telaffuz ediyordu. Bir süre sonra sustu, sigarasının dumanını üfledi ve omuzlarını silkti.

Vagona girip açık pencereden kafasını uzatana dek, hiç konuşmadık birbirimizle. Ben istasyonda kalmıştım.

– Grabley, evde seninle birlikte oturacak. Daha sonra bir karara varırız. Başka bir daire kiralamak gerekecek.

Ancak söylediklerine kendisi de inanmıyordu. Cenevre treni harekete geçtiği anda, o yüzle, o lacivert paltonun sonsuza dek uzaklaştığını hisseder gibi olmuştum.

*

Saat dokuza doğru, dördüncü kata indim. Grabley'in ayak seslerini duymuştum. Üzerinde ekose sabahlığıyla, çalışma odasındaki kanepede oturuyordu. Yanında, tepsi içinde bir fincan çay ve çikolatalı bisküvi paketi duruyordu. Tıraş olmamıştı ve yüz hatları gergindi.

– Günaydın Obligado...

Bu takma adı bana, aramızda geçen dostça bir tartışma sonucunda uygun görmüştü. Bir akşam, Grande-Armée Caddesi'ndeki bir sinema önünde buluşmayı kararlaştırmıştık. Sinemanın, Obligado Metro İstasyonu'nda olduğunu söylemişti bana. Ancak o istasyonun adı, artık Argentine'di ve Grabley bunu kabul etmiyordu. Bahse girdik, ben kazandım.

– Bu gece iki saat uyudum. "Bir turne" yaptım.

Sarı bıyıklarını okşuyor, gözlerini kırpıştırıyordu.

- Her zamanki yerlerde mi?

- Her zamanki.

"Turne"si, hiç değişmeksizin saat sekizde les Deux Magots kafesinde içtiği bir içkiyle başlardı. Sonra sağ yakaya geçer ve Pigalle Meydanı'nda mola verirdi. Gün ışıyana dek, orada kalırdı.

- Ya siz, Obligado?

- Dün akşam bir kız arkadaş getirdim eve.

- Babanız bunu biliyor mu?

- Hayır.

- Fikrini almalıydınız. Kesinlikle ona telefon edeceğim.

Babamın ciddi ve sorumlu görünmek istediğinde büründüğü tavrı öykünüyor, ancak ondan çok daha yapay kalıyordu.

- Peki bu genç kız nasıl biri?

Yüzünde, pazar sabahları onunla birlikte ayine katılmamı önerirken takındığı yumuşaklık belirdi.

- İlk önce, o bir genç kız değil.

- Güzel mi?

Herhangi bir gar büfesinde, önüne birayı çekerek size yaşadığı maceraları anlatan gezgin tüccarlara özgü o çıkarcı gülümsemeyle, kendini beğenmiş ifadeyi görür gibiydim.

- Benim kız da hiç kötü değildi, bu gece...

Ses tonu, benimle yarışırcasında saldırgan bir hal alıyordu. Boşalmış çalışma odasında oturan ve çok acele bir taşınmayı, emanete verilmiş mobilyalarla tabloları, hatta bir hacizi çağrıştıran bu adama karşı o dönemde neler hissettiğimi pek de iyi bilemiyorum. Babamın bir kopyası, taklitçisiydi. Gençliklerinde, Atlantik kıyılarında bir plajda tanışmışlardı ve babam, bu Fransız burjuvasını yoldan çıkarmıştı. Otuz yıl-

dır, Grabley onun gölgesinde yaşıyordu. Çocukluğundan ve iyi eğitiminden geride kalan tek alışkanlığı, her pazar ayine gitmekti.

– Beni o kızla tanıştıracak mısınız?

Suç ortağı gibi gözünü kırptı.

– Hatta isterseniz, birlikte çıkabiliriz... Genç çiftler benim çok hoşuma gider.

Bizi, kızla beni, Grabley'in arabasında, Pigalle yönüne doğru Seine Nehri'ni geçerken gözümün önüne getiriyordum. Genç bir çift. Bir akşam, her zamanki "turne"sine çıkmadan önce les Deux Magots'da ona eşlik etmiştim. Terastaki bir masada oturuyorduk. Yol üstünde yirmi beş yaşlarındaki bir çifti, alımlı bir sarışın kadınla çok kibar görünümlü bir erkeği selamlaması beni şaşırtmıştı. Hatta masalarının önünde ayakta durup onlarla konuşmuştu; bu arada ben, oturduğum yerden onları inceliyordum. Yaşları ve görünümleri, Grabley'in perişan halinden öylesine aykırıydı ki, nasıl bir rastlantı sonucu onları tanımış olduğunu merak etmiştim. Grabley'in söyledikleri adamı eğlendiriyor gibiydi, kadınsa daha uzak duruyordu. Yanlarından ayrılırken, Grabley adamın elini sıkmış, kadını da saygılı bir baş hareketiyle selamlamıştı. Dışarı çıktığımızda beni onlarla tanıştırdığı halde, adlarını unutmuştum. Sonra, bu "genç adam"ın "çok yararlı bir ilişki" olduğunu ve kendisiyle Pigalle "turneleri"nde tanıştığını söylemişti bana.

– Düşünceli görünüyorsunuz, Obligado... Âşık mısınız?

Yerinden kalmış, elleri sabahlığının ceplerinde, tam önümde duruyordu.

– Bütün gün çalışmak zorundayım. 73 numaradaki tüm evrakları ayıklayıp taşımam gerekiyor.

Haussmann Bulvarı'nda babamın kiraladığı bir büroydu

bu. Akşamüstleri, sık sık onu görmeye giderdim. Yüksek tavanlı bir odaydı. Bulvara ve Arcade Sokağı'na bakan dört camlı kapıdan gün ışığı alıyordu. Odada, duvarlara dayalı çekmeceli dolaplarla, üstünde mürekkep hokkası, kurutma kâğıtları ve bir yazı takımı bulunan ahşap bir masa vardı.

Orada ne iş yapıyordu? Her gittiğimde, onu telefon görüşmesi yaparken yakalıyordum. Otuz yaşımı geçtikten sonra, yakınlarda, üstünde "Maden Filizlerini İşleme Araştırmaları Şirketi, 73, boulevard Haussmann Paris 8e." yazılı bir zarf buldum.

– Arkadaşınızla birlikte 73'e gelebilirsiniz. Birlikte yemek yeriz...

– Onun bu akşam serbest olacağını sanmıyorum.

Bozulmuş gibiydi. Bir sigara yaktı.

– Yine de 73'e telefon edip ne yapmayı düşündüğünüzü bana bildirin... Onunla tanışmaktan kıvanç duyarım...

Günün yirmi dört saati onunla burun buruna kalmamak için, mesafe koymak gerektiğini düşünmüştüm. Ama 'hayır' demeyi hiç beceremezdim.

Kızın telefon etmesini bekleyerek, çalışma odasında oturup okumaya koyuldum. Bana, öğleden sonra erken saatlerde, demişti. Telefonu kanepenin üzerine koydum. Saat üçten sonra duymaya başladığım belli belirsiz tedirginlik, gitgide artmaya başladı. Beni aramayacağından korktum. Boş yere kendimi okumaya vermeye çalışıyordum. Sonunda telefon çaldı.

Saint-Leu-La-Forêt'de kalan eşyalarını henüz toparlamamıştı. Saat sekizde Tournon'da buluşmayı kararlaştırdık.

Dell'Aversano'ya gidip kendisine emanet ettiğim sahte Monticelli tablosu, küçük Çin dolabı ve satranç taşlarını benden kaça almayı düşündüğü sormak için zamanım vardı.

Pont-Neuf'ü geçip rıhtım boyunca ilerledim. Dell'Aversano'nun antika dükkânı, François-Miron Sokağı'nda, Hotel de Ville'den sonraydı. Onu, iki ay önce, dükkânın girişindeki raflardan ucuz kitaplar seçerken tanımıştım.

Kırk yaşlarında, romen yüzlü, açık renk gözlü esmer bir adamdı. Fransızcayı hafif bir aksanla konuşuyordu. Fransa ile İtalya arasında antika ticareti yaptığını anlatmıştı bana, ama bu konuda fazla soru sormamıştım kendisine.

Beni bekliyordu. Saint-Gervais Kilisesi yakınlarında bir rıhtım üzerinde kahve içmeye götürdü beni. Yedi bin beş yüz frank karşılığı her şeyi satın alacağını söyleyerek bir zarf uzattı. Teşekkür ettim. Bu parayla uzun süre geçinebi-

lirdim. Sonra daireden ayrılıp başımın çaresine bakmam gerekecekti.

Dell'Aversano, gelecekte ne yapmayı düşündüğümü sordu, düşüncelerimi okurcasına.

– Biliyorsunuz, teklifim her zaman geçerli...

Bana gülümsüyordu. Son ziyaretimde, Roma'da Fransız bir işçiye gereksinimi olan tanıdık bir kitapçının yanında bana bir iş bulabileceğini söylemişti.

– Düşündünüz mü? Roma'ya gitmeyi kabul eder miydiniz?

Ona 'evet' dedim. Ne de olsa Paris'te kalmam için hiçbir neden yoktu. Roma'da rahat edeceğimden emindim. Yeni bir yaşama başlayabilirdim orada. Kentin bir planını bulmalı, her gün üzerinde çalışmalı, bütün sokakların ve bütün meydanların adlarını öğrenmeliydim.

– Roma'yı iyi tanır mısınız? diye sordum.

– Evet. Ben orada doğdum.

Elimde planla arada bir onu ziyarete gelecek, kentteki semtlerle ilgili sorular soracaktım. Böylece, Roma'ya vardığımda yabancılık çekmeyecektim.

Acaba kız da benimle gelmeyi kabullenir miydi? Bu akşam ona bundan söz edecektim. Bu, belki onun da sorunlarını çözebilirdi.

– Roma'da oturdunuz mu?

– Elbette. Yirmi beş yıl süreyle.

– Hangi sokakta?

– San Lorenzo semtinde doğdum ve son adresim Euclide Caddesi'ndeydi.

Semtin ve sokağın adını not almak istedim, ama anımsamaya çalışacak ve bunları plan üzerinde arayacaktım.

– Gelecek ay gidebilirsiniz. O arkadaş size bir ev bulur.

Zor bir iş olduğunu hiç sanmıyorum. Fransızca kitaplarla ilgileneceksiniz, dedi.

Sigara dumanını derin derin içine çekti, sonra ağır çekim gibi zarif bir hareketle, kahve fincanını dudaklarına götürdü.

Gençliğinde, Roma'da, arkadaşlarıyla birlikte bir kafenin terasında oturduklarını anlatıyordu bana. Portakal suyunu en uzun sürede kim içebilir diye aralarında yarışırlarmış. Çoğunlukla da, yarışma öğleden sonra başlayıp akşama kadar sürermiş.

Buluşma saatine biraz zaman vardı, Lüksemburg Bahçeleri'nde dolaştım. Kışın yaklaştığını hissettim ilk kez. O güne kadar, güneşli bir sonbahar yaşamıştık.

Bahçeden çıktığım sırada hava kararmaya başlamıştı ve nöbetçiler parmaklıkları kapatmaya hazırlanıyorlardı.

Tournon'da, salon dibinde bir yer seçtim. Bir yıl önce IV. Henri Lisesi'ne, 6. bölgedeki belediye kütüphanesine ve Bonaparte Sineması'na gittiğim sıralarda, bu kafe benim sığınağımdı. Buranın sürekli müşterisi olan, çevresinde hep cazcılar ve çok güzel sarışın kadınlar bulunan Chester Himes adlı bir yazarı inceliyordum.

Tournon'a saat altıya yaklaşırken gelmiştim ve saat altı buçukta o hâlâ ortalıkta görünmemişti. Chester Himes, iki kadınla birlikte, camın önündeki divanda oturuyordu. Kadınlardan birisi güneş gözlüğü takmıştı. İngilizce, heyecanlı bir konuşmaya dalmışlardı. Bardaki müşteriler, içkilerini ayakta içiyorlardı. Sinirimi bastırmak için, Himes ile arkadaşlarının konuşmasını izlemeye çalışıyordum, ancak çok hızlı konuşuyorlardı, yalnızca İskandinav aksanlı olanın söylediklerini az çok anlayabiliyordum. Başka bir otele geçmek istiyor ve Himes'a, Paris'e ilk geldiğinde kaldığı otelin adını soruyordu.

Kadını camdan gözlüyordum. Dışarısı karanlıktı. Tournon'un önünde bir taksi durdu. Kız çıktı içinden. Yağmurluğunu giymişti. Sürücü de dışarı çıktı. Bagaj kapısını açıp kü-

içeriye. Öylesine gelmiş gibi yaptı, ama bana sorular sordu. Öteki de devam ediyordu. Ping pong topu gibi hissettim kendimi.

– Peki tanımış olduğunuz o insanlar kimdi?

– Pek iyi tanımıyorum. Yalnızca bir ya da iki kez karşılaştık herhalde.

Bu yanıtın beni tatmin etmediğini görüyordu.

– Durumum sizinkiyle aynı, size de, adınıza bir ajandada rastlandığı söylenmiş... Kimden söz ettiklerini bile bilmiyordunuz.

– Şimdi de izlendiğinizi mi hissediyorsunuz?

Kaşlarını çattı. Tuhaf bir bakışla süzüyordu beni, birden kuşkuya kapılmış gibiydi. Ne düşündüğünü tahmin ettim: Beni ilk kez karakoldaki odadan çıkarken görmüştü ve üç saat sonra, hâlâ oralarda, bir kafenin terasında oturuyordum.

– Sizi izlemekle görevlendirildiğimi mi sanıyorsunuz? dedim gülümseyerek.

– Hayır. Polisliğe ne yüzünüz uygun, ne de yaşınız.

Gözlerini üzerimden ayırmıyordu. Yüzü gergindi, sonunda her ikimiz de kahkahayı koyuverdik.

*

Valiz, dünkünden daha hafifti. Tournon ve Seine Sokağı'ndan geçerek, rıhtıma ulaştık. Dairenin pencerelerinde ışık görünmüyordu. Saat yedi sularıydı ve Grabley, Haussmann Bulvarı 73 numaradaki büroda, varlıklarına inanmadığım "evrakları" düzenlemekle meşgul olmalıydı hâlâ. Her zaman için, o yerin, masanın üstündeki mürekkep hokkaları kadar boş olduğunu ve babamın orayı bir bekleme salonu gibi kullandığını düşünmüştüm. Bu nedenle de, otuz yıl sonra,

onun Haussmann Bulvarı'nda bulunuşunun elle tutulur bir izini, "Maden Filizlerini İşleme Araştırmaları Şirketi" damgalı o zarfla keşfetmek, beni hayli şaşırttı. Ancak zarf sırtındaki bir damganın, önemli bir kanıt sayılamayacağı da doğrudur: İstediğiniz kadar tekrar tekrar okuyun, bilinmeyenden bir türlü kurtulamazsınız.

İlk valizi nereye koyduğumu kıza göstermek istedim. Birlikte beşinci kata çıkan iç merdiveni tırmandık. Tavan arasının kapısı, odanın hemen önünde sola açılıyordu. Buradan bir deri kokusu yükseliyordu. Elimdeki valizi, diğerinin yanına bırakıp ışığı söndürdüm. Tavan arasının anahtarı kapının üzerindeydi. Kilidi iki kez çevirdikten sonra, anahtarı ona uzattım.

– Sizde kalsın, dedi.

Çalışma odasına indik. Telefon etmek istiyordu. Bir numara çevirdi, ancak yanıt alamadı.

Hayal kırıklığıyla, telefonu kapattı.

– Bu akşam, yemeği birisiyle birlikte yemem gerekiyor. Bana eşlik edebilir misiniz?

– Sen istersen.

Farkında bile olmadan, ona 'sen' demiştim.

Bir şey daha ekleyecekti, ancak gözle görülür biçimde rahatsızdı.

– Bana bir iyilik yapar mısınız? Şu sorgulamadan hiç söz etmeyin ve kardeşim olduğunuzu söyleyin...

Bu öneri beni şaşırtmamıştı. İstediği her şeyi yapmaya hazırdım.

– Gerçekten bir kardeşiniz var mı?

– Hayır.

Ancak bunun hiç önemi yoktu. Birazdan karşılaşacağımız bu "birisi"ni, uzun süredir tanımıyordu ve Paris yakınla-

rında yaşayan bir erkek kardeşin varlığından ona söz etmemiş olması şaşırtıcı değildi. Bu kardeş, söz gelimi Saint-Leu-la-Forêt'nin hemen yakınındaki Montmorency'de yaşıyordu.

Telefon çaldı. Kız yerinden sıçradı. Almacı kaldırdım. Grabley'di. Hâlâ Haussmann Bulvarı 73 numaradaydı ve çok sayıda "dosya"yı düzenlemişti. Biraz önce "hatta" görüştüğü babam, olabildiğince çabuk bütün evrakların çaresine bakmasını emretmişti. İzleyebileceği iki yol arasında kararsızdı: Ya kapıcının binadaki çöp kutularını bulvarın kaldırımına çıkarmasını bekleyip "dosyaları" içine tıkacak ya da onları, Arcade Sokağı'nda yerini bellediği bir kanalizasyon deliğine boşaltacaktı. Ama her iki durumda da, dikkatleri üzerine çekebilirdi.

– Sanki bir cesetten kurtulmak zorundayım, zavallı Obligado'm...

"Kız arkadaşım"la ilgili haber sordu. Hayır, bu akşam üçümüz buluşamayacaktık. Montmorency ile Saint-Leu-la-Forêt arası bir yerde oturan erkek kardeşinin evinde yiyecekti yemeğini.

Taksi bizi, Champs-Elysées Caddesi'yle Washington Sokağı'nın köşesinde bıraktı. Yol parasını, kendisi ödemek istedi.

Sol kaldırımda ilerliyorduk. Önümüzdeki ilk kafeye girdik. Müşteriler, camın kenarındaki esrarkeşin çevresini sarmışlardı. İçlerinden birisi şakalaşırken, diğerleri yüksek sesle konuşuyorlardı.

Salonu geçtik. Arka tarafa doğru, bir vagon-restorandaki gibi art arda sıralanmış masalarla turuncu renkli divanların dizilmiş olduğu bir koridora dönüşüyordu salon. Otuz yaşına yeni girmiş görünen esmer bir adam, biz gelince ayağa kalktı.

Kız, bizi tanıştırdı.

- Jacques... Erkek kardeşim Lucien...

Adam, eliyle karşısındaki divana oturmaya davet etti bizi.

- Yemeği burada yiyebiliriz... Olur mu?

Yanıtımızı beklemeden, gelip siparişimizi alması için garsona doğru kolunu kaldırdı. Günün mönüsünü seçti bizim için. Kız, ne yiyeceğini umursamıyor gibiydi.

Adam merakla beni süzüyordu.

- Varlığınızı hiç bilmiyordum... Tanıştığımıza çok sevindim...

Kızı da süzüyor, sonra bakışını bana yöneltiyordu.

- Doğru... Birbirinize benziyorsunuz...

rında yaşayan bir erkek kardeşin varlığından ona söz etmemiş olması şaşırtıcı değildi. Bu kardeş, söz gelimi Saint-Leu-la-Forêt'nin hemen yakınındaki Montmorency'de yaşıyordu.

Telefon çaldı. Kız yerinden sıçradı. Almacı kaldırdım. Grabley'di. Hâlâ Haussmann Bulvarı 73 numaradaydı ve çok sayıda "dosya"yı düzenlemişti. Biraz önce "hatta" görüştüğü babam, olabildiğince çabuk bütün evrakların çaresine bakmasını emretmişti. İzleyebileceği iki yol arasında kararsızdı: Ya kapıcının binadaki çöp kutularını bulvarın kaldırımına çıkarmasını bekleyip "dosyaları" içine tıkacak ya da onları, Arcade Sokağı'nda yerini bellediği bir kanalizasyon deliğine boşaltacaktı. Ama her iki durumda da, dikkatleri üzerine çekebilirdi.

– Sanki bir cesetten kurtulmak zorundayım, zavallı Obligado'm...

"Kız arkadaşım"la ilgili haber sordu. Hayır, bu akşam üçümüz buluşamayacaktık. Montmorency ile Saint-Leu-la-Forêt arası bir yerde oturan erkek kardeşinin evinde yiyecekti yemeğini.

Taksi bizi, Champs-Elysées Caddesi'yle Washington Sokağı'nın köşesinde bıraktı. Yol parasını, kendisi ödemek istedi.

Sol kaldırımda ilerliyorduk. Önümüzdeki ilk kafeye girdik. Müşteriler, camın kenarındaki esrarkeşin çevresini sarmışlardı. İçlerinden birisi şakalaşırken, diğerleri yüksek sesle konuşuyorlardı.

Salonu geçtik. Arka tarafa doğru, bir vagon-restorandaki gibi art arda sıralanmış masalarla turuncu renkli divanların dizilmiş olduğu bir koridora dönüşüyordu salon. Otuz yaşına yeni girmiş görünen esmer bir adam, biz gelince ayağa kalktı.

Kız, bizi tanıştırdı.

– Jacques... Erkek kardeşim Lucien...

Adam, eliyle karşısındaki divana oturmaya davet etti bizi.

– Yemeği burada yiyebiliriz... Olur mu?

Yanıtımızı beklemeden, gelip siparişimizi alması için garsona doğru kolunu kaldırdı. Günün mönüsünü seçti bizim için. Kız, ne yiyeceğini umursamıyor gibiydi.

Adam merakla beni süzüyordu.

– Varlığınızı hiç bilmiyordum... Tanıştığımıza çok sevindim...

Kızı da süzüyor, sonra bakışını bana yöneltiyordu.

– Doğru... Birbirinize benziyorsunuz...

Ancak bu saptamasında bir kuşku sezinliyordum.

– Ansart gelemedi. Yemekten sonra buluşacağız onunla.

– Bilmem ki, dedi kız. Biraz yorgunum ve Saint-Leu-la-Forêt'ye dönmemiz gerekiyor.

– Önemli değil. Sizi arabayla bırakırım.

Sevimli bir yüzü ve tatlı bir sesi vardı. Koyu flanel kostümüyle, belli bir kibarlık akıyordu üstünden.

– Siz neler yapıyorsunuz, Lucien?

– Öğrenimine devam ediyor, dedi kız. Edebiyat okuyor.

– Ben de üniversiteye devam ettim. Tıp öğrenimi gördüm.

Bu cümleyi üzgün bir ifadeyle söyledi, acı bir anıdan söz edercesine. Füme somon ve balık tabağı koyuldu önümüze.

– Buranın sahibi Danimarkalıdır, dedi adam. Yoksa İskandinav yemeklerinden hoşlanmıyor musunuz?

– Hayır, hayır. Çok severim.

Kız kahkahayla güldü. Adam ona döndü.

– Seni güldüren ne?

Onunla senli benli konuşuyordu. Ne kadar zamandır onu tanıyordu ve acaba nasıl tanışmışlardı?

– Beni güldüren Lucien.

Çenesiyle beni gösteriyordu. İlişkileri tam olarak neydi? Ve neden beni kardeşi olarak gösteriyordu?

– Sizi evimde yemeğe davet etmek isterdim, dedi adam. Ama bu akşam mutfakta hiçbir şeyim yoktu.

Kız, tabağından birkaç lokma yedikten sonra, bir sigara yaktı.

– Aç değil misin?

– Hayır. Şimdilik değilim.

– Kaygılı görünüyorsun...

Nazik bir hareketle bileğini tutuyordu. Kız kurtulmaya çalışıyordu, ama sıkı sıkı kavramıştı, sonunda o da direnmekten vazgeçti. Eli adamın elindeydi.

– Birbirinizi uzun süredir tanıyor musunuz?

– Gisèle size benden söz etmedi mi hiç?

– Son zamanlarda kardeşimle çok az görüştük, dedi o. Sürekli yolculuktaydı.

Adam bana gülümsüyordu.

– Kız kardeşinizi on beş gün önce bir arkadaş... Pierre Ansart tanıştırdı benimle... Pierre Ansart'ı tanıyor musunuz?

– Hayır, dedi kız. Tanımaz.

Birden yorulmuştu sanki ve masayı terk etmeye hazır görünüyordu. Ancak adam hâlâ elini tutuyordu.

– Kız kardeşinizin yaşamıyla ilgili pek bilginiz yok galiba?

Bu son cümleyi kuşkulu bir edayla dile getirmişti.

Kız, el çantasını açıp içinden bir güneş gözlüğü çıkardı. Gözlüğü taktı.

– Gisèle'in ağzı sıkıdır, dedim rahat bir sesle. İçini dökmekten hoşlanmaz.

İlk kez adını söylemek bana garip geldi. Dünden beri, adının ne olduğunu bile söylememişti bana. Başımı ona doğru çevirdim. Güneş gözlüklerinin ardında, tasasız, mesafeliydi, konuşmayı izlememiş gibiydi, sanki başkasından söz ediliyordu.

Kolundaki saate baktı. Saat on buçuktu.

– Kardeşin de bizimle Ansart'ın evine geliyor mu?

– Evet, ama fazla kalamayacağız. Bu akşam birlikte Saint-Leu-la-Forêt'ye dönmemiz gerekiyor.

– Öyleyse sizi arabayla götürür, sonra Ansart'ı görmeye giderim.

– Pek memnun görünmüyorsun...

– Yoo, dedi kuru bir sesle. Memnunum.

Belki de varlığım nedeniyle, ondan bir açıklama istemeye cesaret edemiyordu.

– Gidip gelme zahmetine katlanmana değmeyecek, dedi. Saint-Leu-la-Forêt'ye taksiyle döneriz.

*

Champs-Elysées'nin karşı tarafındaki ağaçlıklı yola park edilmiş açık mavi bir arabaya bindik. O öne oturdu.

– Sürücü ehliyetiniz var mı? diye sordu adam.

– Hayır. Henüz yok.

Kız arkaya döndü. Güneş gözlüklerinin ardındaki açık mavi bakışını görür gibiydim. Bana gülümsüyordu.

– Ne komik... Kardeşimi araba sürerken gözümün önüne getiremiyorum...

Arabayı çalıştırmış, Champs-Elysées Caddesi'nde yavaşça ilerliyordu. Kızın yüzü hâlâ bana dönüktü. Belli belirsiz bir ağız hareketiyle, bana öpücük gönderiyordu. Yüzümü onunkine yaklaştırdım. Neredeyse öpecektim onu. Bu adamın varlığı beni hiç sıkmıyordu. Dudaklarını hissetmeyi ve onu okşamayı öylesine istiyordum ki, gözüm adamı görmüyordu bile.

– Kız kardeşinizi bu arabayı kullanması için ikna etmelisiniz. Taksi ve metrodan kurtulmuş olur...

Sesi beni yerimden sıçrattı ve gerçeğe geri döndürdü. Kız önüne döndü.

– Arabayı istediğin zaman alabilirsin, Gisèle...

– Bu akşam Saint-Leu-la-Forêt'ye dönmek için alabilir miyim?

– Bu akşam mı? İlle de istiyorsan...

– Bu akşam almak istiyorum. Araba sürmeye alışmalıyım.

– Nasıl istersen.

Boulogne Ormanı'nı geçiyorduk. Muette Kemeri. Passy Kemeri. Camı hafifçe indirmiş, temiz havayla ıslak yeşillik ve toprak kokusunu içime çekiyordum. Akşamüstleri tek başıma, Paris'in merkezinden uzaklaşmak için metroya bindikten sonra sık sık gittiğim Cascade ya da Croix-Catelan tarafındaki ormanlık yollarda, göl kenarında gezinmek istiyordum onunla.

Adam, Raffet Sokağı'nden geçip Docteur-Blanche Sokağı'nın köşesinde durdu. Birkaç yıl sonra semti daha iyi tanıdım ve o gece Ansart'la buluştuğumuz binanın önünden birçok kez geçtim. Raffet Sokağı, 14 numaraydı. Topografik ayrıntılar, üzerimde garip bir etki bırakırlar: Geçmişi daha yakın ve daha kesin bir biçimde gözümün önünde canlandırmak yerine, bozulan ilişkiler ve boşlukla ilgili acı bir duygu uyandırırlar.

Binanın avlusunu geçtik. Dipteki tek katlı bir yapıya ulaşıp kapıyı çaldık. Esmer, bodur, kırk yaşlarında bir adam göründü. Bej bir hırkanın altına açık yakalı bir gömlek giymişti. Gisèle'i öptü ve Jacques'ı kucakladı.

Beyaz duvarlı bir odadaydık. Kırmızı bir divan üzerinde yirmi yaşlarında sarışın bir kız oturuyordu. Ansart, geniş bir gülümsemeyle bana elini uzattı.

– Gisèle'in kardeşi, dedi Jacques. Bu da Pierre Ansart.

– Tanıştığımıza sevindim, dedi Ansart.

Tok bir sesle, biraz kaba bir aksanla konuşuyordu. Sarışın kız ayağa kalkıp Gisèle'i öptü.

– Sizi Martine'le tanıştırayım, dedi Ansart.

Sarışın kız, hafif bir baş hareketi ve çekingen bir gülümsemeyle selamladı beni.

– Demek bir kardeşin olduğunu bizden saklamıştın? dedi Ansart.

Keskin bir bakışla bir bana, bir ona bakıyordu. Yalanı anlamış mıydı? Üçümüz, divanla aynı kırmızı renkteki koltuklara yerleştik. Ansart, sarışın kızın omzuna kolunu dolamış, divanda oturuyordu.

– Yemeğinizi Washington Sokağı'nda mı yediniz?

Jacques başıyla onayladı. Odanın ortasında dönen bir merdiven yükseliyordu. Yukarda, kuşkusuz yatak odasına geçiliyordu. Salon, sol tarafta aynı zamanda yemek odası işlevi gören bir mutfakla bitişikti; oturduğum koltuktan, beyazlığını, yepyeni ve pırıl pırıl malzemelerini fark edebiliyordum.

Ansart, bakışımı yakaladı.

– Burası eski bir garajdı, daire haline ben getirdim.

– Çok hoş olmuş, dedim.

– Bir şeyler içer miydiniz? Ihlamura ne dersiniz?

Sarışın genç kız yerinden kalkıp mutfağa yöneldi.

– Bize dört ıhlamur hazırla, Martine, dedi babacan bir komutla.

Bakışı hâlâ üzerimdeydi, kiminle karşı karşıya olduğunu anlamak ister gibiydi.

– Çok gençsiniz...

– Yirmi bir yaşındayım.

Dünkü yalanımı yineliyordum. Güneş gözlüklerini çıka-

ran Gisèle, beni ilk kez görüyormuş gibi süzmeye başladı.

– Öğrenimine devam ediyor, dedi Jacques, bana bakarak.

Dikkatlerin üzerimde toplandığını hissetmek beni rahatsız etmişti. Sonunda, tanımadığım bu insanlar arasında ne işim var diye düşünmeye başladım. Aslında kızı da ötekilerden iyi tanımıyordum.

– Ne öğrenimi? diye sordu Ansart.

– Edebiyat, dedi Jacques.

Sarışın kız mutfaktan çıkarak, elindeki tepsiyi ortamıza, halının üzerine bıraktı. Alımlı bir hareketle, her birimize birer fincan ıhlamur uzatıyordu.

– Öğreniminiz ne zaman bitiyor? diye sordu Ansart.

– İki ya da üç yıl sonra.

– Bu arada, sanırım geçiminizle aileniz ilgileniyordur...

Garip bir böcekmişim gibi, gözleri hâlâ üzerimdeydi. Ansart'ın sesinde, keyifli bir kınama sezinliyordum.

– Size yardımcı olan iyi bir anneyle babaya sahip olduğunuz için şanslısınız...

Bunu hafif bir hüzünle söylemişti, bakışı buğuluydu.

Nasıl bir yanıt vermeliydim? Bir an aklımdan babam, İsviçre'ye kaçışı, Grabley, bomboş daire, Dell'Aversano, İspanya'nın güneyinde kaybolan annem geçti... Ailesinin desteğini gören genç bir erkek gibi görülmek ne de olsa daha iyiydi.

– Yanılıyorsunuz, dedi Gisèle birden. Kimse ona yardım etmiyor. Kardeşim, başının çaresine kendisi bakıyor...

Yardımıma yetişmesi beni duygulandırdı. İki kardeş olduğumuzu, aynı aileden geldiğimizi unutmuştum.

– Zaten ailemiz de kalmadı artık. Bu da işleri basitleştiriyor...

Ansart'ın yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı:

– Zavallı çocuklar...

Havanın gerginliği ortadan kalktı. Sarışın kız, boşalan fincanlarımıza yeniden ıhlamur dolduruyordu. Gisèle'e çok yakınlık duyduğu belliydi, onunla senli benli konuşuyordu.

– Bu akşam lokantaya gidiyor musun? diye sordu Jacques.

– Evet, dedi Ansart.

Gisèle bana döndü:

– Pierre'in mahallede küçük bir lokantası var.

– Aman, hiç de önemli bir şey değil. Can çekişiyordu, eğlence olsun diye devraldım...

– Bir akşam sizi oraya yemeğe götürürüz, dedi Jacques.

– Kardeşim gelir mi bilmem. Hiç dışarı çıkmaz o.

Gisèle, beni onlardan korumak ister gibi kararlı bir sesle konuşuyordu.

– Ama yine de dördümüz birlikte yesek, çok hoş olurdu, dedi sarışın kız.

İçten bakışıyla, bir Gisèle'e, bir bana dönüyordu. Hakkımızda iyi şeyler düşünüyor olmalıydı.

– Lucien'le birlikte Saint-Leu-la-Forêt'ye dönmeliyiz, dedi Gisèle.

– Biraz daha kalmak istemez miydiniz? dedi Jacques.

Derin bir soluk alıp kendimden emin bir sesle:

– Hayır, dedim. Hemen yola çıkmalıyız. Kız kardeşimle benim, evle ilgili sorunlarımız var...

Kuşkusuz onlara Saint-Leu-la-Forêt'deki evden söz etmişti. Hatta belki, benim bilmediğim ayrıntıları da açmıştı onlara.

– Ee, arabayı alıyor musun? diye sordu Jacques.

– Evet.

Ansart'a döndü:

– Arabayı ona veriyorum. Seninkilerden birini ödünç alsam olur mu?

– Tamam. Birazdan garaja gidip alırız.

Gisèle'le ben, ayağa kalktık. O, sarışın kızı öptü. Ben, Ansart ile Jacques'ın elini sıktım.

– Ne zaman görüşürüz? diye sordu Jacques ona.

– Telefon ederim sana.

Gitmesine çok üzülüyor gibiydi.

– Kız kardeşinize iyi bakın.

Arabanın anahtarlarını verdi ona.

– Yolda dikkatli ol. Yarın beni evde bulamazsan, lokantayı ararsın.

Ansart ise, aynen içeri girerken yaptığı gibi, beni süzüyordu.

– Sizinle tanıştığıma çok sevindim. Günün birinde bir şeye ihtiyacınız olursa...

Bu ani dayanışma beni şaşırttı.

– Sizin yaşınızda olmak bazen zor gelir... Ne demek olduğunu bilirim, ben de o yaşlardan geçtim...

Üzgün bakışı, canlı sesi ve yüzünün enerjik çizgileriyle çelişki oluşturuyordu.

Sarışın kız, bizi kapıya kadar geçirdi.

– Yarın görüşebiliriz, dedi Gisèle'e. Bütün gün buradayım.

Eşikte, avlunun yarı karanlığında, genç kızın yüzü daha da genç görünüyordu. Ansart'ın, babası yaşında olduğunu düşündüm. Avluyu geçtiğimiz halde, o hâlâ orada durmuş, gözleriyle bizi izliyordu. Kapıdan sızan aydınlık altında, silueti bir karaltı halindeydi. Bize el salladı.

Arabanın nerede park edildiğini unutmuştuk. Sokaktan aşağı inerek arandık.

– Metroya binsek mi? dedi. Bu araba işi çok zor olacak... zaten anahtarları da yitirdim galiba...

Patavatsız konuşmasının bende yarattığı çılgın gülme krizi ona da geçti. Sonunda kontrolümüzden çıktı. Kahkahalarımız, boş ve sessiz sokakta çınlıyordu. Sonuna kadar indikten sonra, karşı kaldırıma geçip ters yönde yürüdük. Sonunda arabayı bulduk.

Anahtarlıktaki dört anahtarı da denedikten sonra, kapıyı açtı. Deri koltuğa yerleştik.

– Şimdi gitmeliyiz, dedi.

Kontağı açmayı başardı. Geri geri sert bir çıkış yaptı ve kaldırıma çıkıp bir binanın kapısına çarpmadan hemen önce arabayı durdurdu.

Direksiyona ilk kez oturmuşçasına dimdik, yüzü hafif öne eğik durarak, Boulogne Ormanı'na giden sokağa saptı.

Murat Bulvarı'ndan geçerek rıhtımlara ulaştık. Bulvarı dik açıyla döndüğü sırada:

– Buralarda oturmuştum, dedi.

Ne zaman ve hangi koşullar altında diye sormam gerekirdi aslında, ama fırsatı kaçırdım. Gençken, ilerde önem kazanacak bazı ayrıntılar göz ardı edilir. Bulvarı yeniden dik bir açıyla dönüp Seine Nehri'ne ulaştı.

– Ne dersiniz, arabayı iyi kullanıyor muyum?

– Çok iyi.

– Yanımda olmaktan korkmuyor musunuz?

– Hiç korkmuyorum.

Gaz pedalına bastı. Louis-Blériot Rıhtımı'ndan sonra yol daralır, ama o gitgide hızını arttırıyordu. Kırmızı ışık. Geçip gideceğinden korktum. Ama hayır. Birden frene bastı.

– Sanırım bu arabaya alıştım artık...

Şimdi, normal bir hızla sürüyordu. Trocadéro Bahçeleri'ne gelmek üzereydik. Iena Köprüsü'nü geçtikten sonra, Champ de Mars boyunca ilerledik.

– Nereye gidiyoruz? diye sordum.

– Kaldığım otele. Ama ilk önce, unuttuğum bir şeyi almak istiyorum.

Askeri Okul'un ıssız meydanındaydık. Koca bina terkedilmiş gibiydi. Champ de Mars, hafif bir eğimle Seine'e doğru inen bir çayırlık gibi duruyordu. Dümdüz ilerledi. Karan-

lık bir kütle ve bir mağaranın duvarı. Sokağın ucundaki metronun üst geçidini gördüm. Desaix Sokağı'ndaki bir binanın önünde durduk.

– Beni bekler misiniz? Fazla uzun sürmez.

Kontak anahtarını kontrol panosunun üzerinde bırakıp binaya girdi. Dönüp dönmeyeceğini merak ediyordum. Bir süre sonra, arabadan inip binanın demir işlemeli camlı kapısının önünde dikildim. Belki de çift çıkış bulunuyordu. Ortadan yok olup beni işime yaramayan bu arabayla bırakabilirdi. Aklımı başıma toplamaya çalıştım. Bana eşlik etmekten vazgeçecek olursa, onu bulmak için elimde veriler vardı: Jacques'ın uğrak yeri olan Washington Sokağı'ndaki kafe, Ansart'ın evi ve özellikle de valizler. Ne diye yok olacağından kaygılanıyordum? Onu yirmi dört saattir tanıyor ve hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Hatta adını bile üçüncü kişilerden öğrenmiştim. Durmak bilmiyor, bir tehlikeden kaçar gibi, bir yerden diğerine gidiyordu. Onu elimde tutamayacağımı hissediyordum.

Kaldırımda bir ileri, bir geri gidip geliyordum. Arkamda binanın kapısının kapandığını düydum. Hızla bana doğru ilerliyordu. Kolunun altında katlı tuttuğu yağmurluğu yerine, kürk giymişti.

– Gidiyor muydunuz? dedi. Beni beklemekten sıkıldınız mı?

Kaygıyla gülümsüyordu bana.

– Hiç de değil. Sizin beni terk ettiğinizi düşünmüştüm.

Omuzlarını silkti.

– Çok saçma... neden böyle düşündünüz ki?

Arabaya doğru yürüyorduk. Yağmurluğunu elinden alıp omzuma atmıştım.

– Paltonuz çok güzel, dedim.

Tedirgindi.

– Evet... tanıdığım bir hanım... bir terzi... orada oturuyor... paltoyu onarması için ona emanet etmiştim.

– Bu kadar geç bir saatte geleceğinizi bildirmiş miydiniz kendisine?

– Rahatsız olmaz o... geceleri çalışıyor...

Benden gerçeği gizliyordu. Ona belirgin sorular sormak üzereydim, ama kendimi tuttum. Önünde sonunda bana alışacak, yavaş yavaş güvenecek ve her şeyi itiraf edecekti.

Yeniden arabaya bindik. Yağmurluğunu arka koltuğa koydum. Arabayı bu kez yavaşça çalıştırdı.

– Kaldığım otel hemen yakında...

Neden bu mahalledeki bir oteli seçmişti? Kuşkusuz bu bir rastlantı değildi. Bir şeyler onu burada tutuyor olmalıydı, bir düğüm noktası... Ya o gizemli terzinin varlığına ne demeli?

Yedinci ve sekizinci bölge sınırındaki Suffren Caddesi'nden Grenelle'e doğru giden sokaklardan birine saptık. Ön yüzü, sokağın köşebaşındaki garajın ışıklı tabelasıyla aydınlanan bir otelin önünde durduk. Zili çaldı, gece kapıcısı gelip kapıyı açtı. Resepsiyona kadar ardından gittik. Odasının anahtarını istedi. Kapıcı, kuşkuyla bana bakıyordu.

– Fişi doldurabilir misiniz? Bir de kimlik belgesi gerekiyor.

Pasaportum üzerimde değildi. Hem ben erginlik yaşının altındaydım.

Kapıcı, anahtarı resepsiyon tezgâhının üzerine bırakmıştı. Gisèle, sinirli bir hareketle anahtarı aldı.

– Kardeşimdir o...

Öteki, bir saniye durakşadı.

– Öyleyse kanıtlasın. Evrakları görmem gerekir.

– Unuttum, dedim.

– Bu durumda, küçük hanımla yukarı çıkmanıza izin veremem.

– Neden? Kardeşim olduğunu söyledim ya...

İkimizi sessizce inceliyor ve bu haliyle bana bir önceki günkü polis memurunu anımsatıyordu. Lamba, kare bir yüzü, yarı dazlak bir kafayı aydınlatıyordu. Bir telefon duruyordu tezgâhın üzerinde. Her an telefonu kaldırıp en yakın karakola varlığımızı duyurmasını bekliyordum.

Garip bir çifttik, her ikimiz de kuşku uyandırıyor olmalıydık. Bu adamın güçlü çenelerini, dudaksız ağzını ve bizi yukardan aşağı süzerken takındığı sakin kınama ifadesini anımsıyorum. Onun ellerindeydik. Bir hiçtik.

Gisèle'e döndüm:

– Annemle yemek yediğimiz sırada kaybetmiş olmalıyım kimliğimi, dedim çekingen bir sesle. Annem belki bulmuştur.

Hakkımızda güven verici bir izlenim yaratmak için, "annem" sözcüğünü, üzerine basa basa söylemiştim. O ise, tam tersine, bu gece kapıcısına karşı koymaya kesinlikle hazır gibiydi.

Anahtarı elindeydi. Beklenmedik bir biçimde onu elinden alıp tezgâhın üzerine bıraktım.

– Gel... Kimlik belgemi bulmaya çalışalım...

Kolundan tutup sürükledim. Otel kapısına kadar yaklaşık on metrelik bir yol yürümemiz gerekiyordu. Adamın bizi gözleriyle izlediğinden hiç kuşkum yoktu. Olabildiğince doğal yürümeliydik. Kaçıyormuş gibi görünmemeliydik. Ya kapıyı kilitlediyse ve bizi tuzağa düşürdüyse? Ama hayır.

Dışarı çıkınca rahatladım. O gece kapıcısı bize artık hiçbir şey yapamazdı.

– Otele tek başınıza dönmek ister misiniz?

– Hayır. Ama ısrar etseydik, eminim ki bizi rahat bırakacaktı.

– Ben hiç de emin değilim.

– Ondan korktunuz mu?

Alaycı bir gülümsemeyle bakıyordu bana. Ona yaşımı büyük gösterdiğimi, yalnızca on sekizimde olduğumu itiraf etmek geçti içimden.

– Peki şimdi nereye gidiyoruz? diye sordu.

– Benim evime. Otelden çok daha rahat ederiz.

Arabada, Suffren Caddesi'nden rıhtıma doğru ilerlerken, gece kapıcısının önünde duyduğum kaygının aynısı vardı içimde. Bu otomobille kızın üzerindeki bu kürkün, dikkatleri üzerimize daha çok çekip çekmediğini düşünüyordum. Gece yarısından sonra o sıralarda sık sık görülen polis barikatlarının, bir sonraki dönemeçte bizi durdurmasından korkuyordum.

– Sürücü ehliyetiniz var mı?

– El çantamda olmalı, dedi. Bakabilirsiniz.

El çantası kontrol panosunun üzerindeydi. İçinde fazla bir şey yoktu ve ehliyeti hemen buldum. Açıp adını, adresini, doğum tarihini ve yerini öğrenmek geçti içimden. Ancak kibarlık edip bunu yapmadım.

– Arabayla ilgili belgeler de sizce elimizin altında mı?

– Kuşkusuz... gözün içinde olmalı.

Omuzlarını silkti. Başımıza gelebilecek her türlü tehlikeyle ilgili kaygılarım onu hiç ilgilendirmiyor gibiydi. Radyoyu açtı, müzik yavaş yavaş beni sakinleştirdi. Güven duygum geri geliyordu. Kötü bir şey yapmamıştık. Bizi neyle suçlayabilirlerdi ki?

– Bu arabayla Midi'ye kadar inebiliriz, dedim.

– Roma'ya gitmek istediğinizi sanıyordum.

Roma'ya gitmeyi, o ana kadar hep trenle yapılacak bir yolculuk olarak getirmiştim gözümün önüne. Şimdi de karayolunu gözden geçirmeye çalışıyordum: Önce Midi'ye inecektik. Sonra Vintimille sınırına ulaşacaktık. Şans yardım ederse, her şey sorunsuz hallolabilirdi. Yetişkin sayılmadığıma göre, babamın imzasıyla, bana yurtdışında tatil izni veren bir mektup yazabilirdim. Bu tür sahte belgeler hazırlamaya alışkındım.

– Arabayı bize ödünç verirler mi dersiniz?

– Elbette... Neden olmasın?

Kesin bir cevap vermek istemiyordu bana.

– Onları uzun süredir tanımıyorsunuz ama...

Sessiz duruyordu. Tekrar işe koyuldum.

– Adı Jacques olanı, Ansart aracılığıyla mı tanıdınız?

– Evet.

– Peki Jacques ne iş yapıyor?

– Ansart'ın iş ortağı.

– Peki Ansart'la nasıl tanıştınız?

– Bir kafede.

Ekleme yaptı:

– Jacques, Washington Sokağı'nda çok güzel bir dairede oturuyor. Adı, Jacques de Bavière...

Sonradan bu adı sık sık onun ağzından duydum: Jacques de Bavière. Yanlış mı duymuştum? de Bavier ya da Debaviaire gibi daha sıradan bir ad olmasındı? Ya da yalnızca bir takma ad?

– Belçika doğumlu, ama kendini bildi bileli Fransa'da bulunmuş. Washington Sokağı'nda üvey annesiyle birlikte oturuyor.

– Üvey annesi mi?

– Evet. Babasının dul eşi.

Concorde Köprüsü'ne gelmiştik. Saint-Germain Bulvarı'na girecek yerde, Seine'i geçti.

– Rıhtımları izlemeyi yeğlerim, dedi.

– Şu Jacques de Bavière... size âşık galiba...

– Belki de. Ancak onunla birlikte oturamam. Bağımsız kalmak istiyorum.

– Saint-Leu-la-Forêt'de kalmak daha mı iyi?

Saint-Leu-la-Forêt'deki o evin varlığına inanmıyor gibi, ironik bir ses tonuyla söylemiştim bunu.

– Yaşantıma sahip çıkmaya hakkım var.

– Bir gün beni de götürmelisiniz şu Saint-Leu...

Gülümsedi.

– Benimle alay mı ediyorsunuz?

– Hiç de değil. Evinizi görmek için sabırsızlanıyorum...

– Ne yazık ki, dünden beri orada oturmuyorum artık... Bunu siz de biliyorsunuz...

Pont-Neuf. Bir gün önce yürüyerek geçtiğimiz yolu izliyorduk. Arabayı, Conti Rıhtımı'nın girintisine, çıkmaz yolun köşesine park etti.

Çalışma odasıyla yandaki odanın ışıkları yanıyordu. Bu kez Grabley'den kaçamayacaktık ve bu durum beni rahatsız ediyordu.

– Ayaklarımızın ucuna basarak yürüyelim, dedim.

Ancak yarı karanlıkta holü geçerken, Grabley çalışma odasının yanındaki odanın kapısını açtı.

– Kim o? Siz misiniz Obligado?

Ekose sabahlığı vardı üzerinde.

– Bizi tanıştırabilirsiniz...

– Gisèle, dedim kendimden emin olmayan bir sesle.

– Henri Grabley.

Ona doğru ilerleyip uzattığı elini, kız tutmuyordu.

– Tanıştığımıza sevindim. Bu kılıkta sizi karşıladığım için özür dilerim.

Ev sahibi rolünü oynuyordu. Tüm kişiliği bu bomboş eve pek de güzel uyuyordu zaten...

– Bay Grabley, babamın bir arkadaşıdır, dedim.

– En eski arkadaşı.

İçeri buyur etti bizi; çalışma odasının yanındaki bu yer, bazen salon olarak – eskiden içeride gece mavisi kadife bir kanepe, aynı renkte iki berjer koltuk ve bir sehpa duruyordu – bazen de "arkadaş odası" olarak kullanılıyordu.

Perdesiz pencereler rıhtıma bakıyordu.

– Avluya bakan görüntüden bıktığım için buraya yerleştim. İzin verir misiniz Obligado?

– Evinizdeymiş gibi davranın.

Odaya girmişti, bizse eşikte duruyorduk. Sol köşeye, parke üzerine bir battaniye serilmişti. Bir abajur ayağına takılı bir ampul aydınlatıyordu odayı. Hiçbir mobilya kalmamıştı. Mermer şömine üzerinde, Grabley'in bazı sabahlar alışveriş için kullandığı cilalı sepetle büyük bir radyo duruyordu.

– Çalışma odasına geçmemizi ister misiniz?

Budala bir gülümsemeyle, başı hafif yukarı kalkık, gözlerini kızın üzerine dikmişti.

– Çok güzelsiniz, matmazel...

Tepki göstermiyordu, ama onun yüzünden çekip gitmesinden korkuyordum.

– Açık sözlülüğüm yüzünden bana kızmadınız ya, matmazel?

Sessizliğimiz onu rahatsız ediyordu. Bana döndü.

– Babanızla iletişim kuramıyorum. Bana bıraktığı tele-

fon numarası cevap vermiyor.

Bunda şaşılacak bir şey yoktu. Numaranın sonsuza dek boşlukta çalacağını önseziyle hissedebiliyordum.

– Israr etmekten başka çareniz yok, dedim. Önünde sonunda cevap verecektir.

Şimdi ne yapacağını bilemez haldeydi, tıpkı çevresindekileri ikna edemeyen bir işportacıya benziyordu.

– Yarın üçümüz birlikte akşam yemeği yiyebilir miyiz?

– Gisèle yarın serbest olur mu, bilmiyorum.

Bana destek vermesi için, ona bakıyordum.

– Çok teşekkür ederim beyefendi, ama yarın akşam Paris'te olamayacağım.

Sevimli bir ses tonuyla konuştuğu için ona teşekkür borçluydum, çünkü tersleyeceğinden korkuyordum. Sarı bıyığı ve şöminenin üzerindeki sepetiyle Grabley'e ve kaçıp giden babama karşı birden acıma duygusuyla doldu içim... Bugün, bu sahneyi uzaktan görüyorum. Bir pencerenin camı önünde, zayıf bir ışık altında, elli yaşlarında, ekose sabahlığı içinde sarışın bir adam, kürk paltosu içinde bir genç kız ve bir genç adam seçiyorum... Abajur ayağına takılı ampul, hem çok küçük hem de çok zayıf. Zaman ötesine geçip aynı odaya dönebilsem, ampulü değiştirebilirdim. Ancak dolgun bir ışık altında, her şey dağılıp gidebilirdi.

*

Beşinci kattaki odada, yanıma uzandı. Bir müzikle, sunucunun sesini duyuyordum.

Aşağıda, Grabley radyo dinliyordu.

– Tuhaf bir hali var adamın, dedi. Ne iş yapar?

– O mu, ufak tefek her türlü iş.

Bir gün, çalışma odasında unuttuğu bir cüzdanını bulmuş-

tum. Çeşitli kâğıtlar arasından, çok eski olan bir tanesi beni şaşırtmıştı: Şarap ve Reims Hali'nde meyve tüccarı sıfatıyla ticaret odasına kayıt başvurusuydu bu.

– Peki ya baban? O da bu tür biri mı?

İlk kez bana 'sen' diyordu.

– Hayır. Pek sayılmaz...

– Fransa'da başı dertte olduğu için mi İsviçre'ye gitti?

– Evet.

Bütün bunlar onu kaygılandırmıyor gibiydi.

– Ya sen? Bir ailen var mı? diye sordum.

– Var sayılmaz.

Gülümseyerek gözümün içine bakıyordu:

– Lucien adında bir kardeşim var...

– Ne iş yapıyorsun?

– Ufak tefek her türlü iş...

Sözcükleri ararcasına kaşlarını çattı. Sonunda:

– Hatta evlendim bile, dedi.

Duymamış gibi yaptım. En küçük bir hareket ya da sözcük, sırrını açmaktan vazgeçirebilirdi onu. Ama gözünü tavana dikip tekrar sessizliğe büründü.

Duvarlarda yansımalar kayıp geçiyordu. Biçimleri ve devinimleri, rüzgârda buruşup titreşen yaprakları andırıyordu. Rıhtım duvarlarına yönelik projektörleriyle, son vapur geçiyordu.

Ertesi gün cumartesiydi. Güneş ve mavi gökyüzü, bir gün önceki alçak bulutlar ve kentin gri rengiyle çelişiyordu. Rıhtımdaki kitapçılardan birisi, şimdiden kutusunu açmıştı. Tatilde olduğumu hissettim; bu duyguyu geçmişte, aynı odada uyanıp kolej yatakhanesinde bulunmadığıma hayret ettiğim ender cumartesi günlerinde de yaşardım.

Gisèle o sabah, bir önceki güne oranla gevşemiş gibiydi. Yakında Roma'ya gideceğimizi düşündüm ve bir an önce kentin bir planını edinmeye karar verdim. Sonra, Boulogne Ormanı'nda gezintiye çıkmak isteyip istemediğini sordum ona.

Grabley, çalışma odasında benim için bir not bırakmıştı:

Sevgili Obligado,

Babanızın bıraktığı evraklardan geriye kalanı yok etmek için yine Haussmann Bulvarı'na dönmek zorundayım. Bu akşam, son "turne"mi yapacağım. Kız arkadaşınızla birlikte benimle buluşmak isterseniz, saat sekizde les Deux Magots'da olun. Gerçekten çok hoş bir kız... Onu getirmeye gayret edin... Akşam size, yine pek de kötü sayılmayan birini tanıştırmaktan kıvanç duyacağım.

H.G.

Gisèle, valizlerin hâlâ tavan arasında olup olmadıklarına bakmak istedi. Sonra, öğleden önce Passy Rıhtımı tarafların-

dan bir şey alması gerektiğini söyledi. Uygun düşüyordu, Boulogne Ormanı'na giden yolun üzerindeydi nasıl olsa.

Arabaya girmek üzereyken, beni bir süre beklemesini söyleyerek, kitapçıya doğru koştum. Gezi ve coğrafyayla ilgili kitapların rafında, Roma'nın eski bir planını buldum ve bu rastlantı, işlerin iyiye gideceğine dair bir belirti gibi göründü bana.

Arabaya artık alışmıştık, hatta hep bize ait olmuş gibi bir duygu vardı içimde. O cumartesi sabahı, Parislilerin büyük bir çoğunluğunun kenti terk ettiği şu tatil günlerinde olduğu gibi, gidip gelenlerin sayısı çok azdı. Concorde Köprüsü'nden geçerek sağ kıyıya ulaştık. Bu taraftaki rıhtımlar daha da boştu. Trocadéro Bahçeleri'nden sonra, Alboni Sakağı'nın köşesinde, metro üst geçidinin altında durduk.

Onu bırakmamı istedi. Saat birde, rıhtımdaki kafede buluşacağımızı söyledi.

Bana doğru geri dönerek, el salladı.

İster misin hepten yok olsun, dedim kendi kendime. Bir önceki gece, bir dayanağım vardı: Binaya girerken görmüştüm onu, oysa şimdi, sonuna kadar kendisine eşlik etmemi bile istememişti. Onunla birlikteyken, hiçbir şeyden emin olamıyordum.

Kafede bekleyerek hareketsiz durmaktansa, yürümeyi yeğledim ve birer birer, komşu sokaklarla parmaklıklı ve fenerli merdivenleri çıkıp indim. Sonraları buralara sık sık uğradım ve Alboni Sokağı'ndaki merdivenler, her seferinde, onu bekleyerek burada yürüdüğüm cumartesi gününü anımsattı bana. Kasım ayıydı, ama belleğimde, o günün güneşli havası nedeniyle, mahalle bir yaz ışığıyla yıkanıyor. Kaldırımlarda ışık lekeleri var ve metro üst geçidi gölgeli. Bir zamanlar bir kır yolu olan dar ve karanlık bir geçiş, binalar

arasından Raynouard Sokağı'na kadar uzanıyor. Geceleyin, Passy İstasyonu çıkışında, sokak fenerleri yaprakların üzerine soluk bir ışık yansıtıyor.

Geçen gün, bu yerleri son bir kez görmek istedim. Seine kenarındaki bu resmi belgeli pavyonlar bölgesine geldim. Bir yığın moloz, üzerine delikler açılmış duvarlar, tıpkı bir bombardıman sonrası gibiydi. Buldozerler, yavaş hareketlerle yıkıntıları kaldırıyordu. Charles Dickens Sokağı'nın yarısından geri döndüm. O cumartesi günü gittiği yerin neresi olduğunu soruyordum kendi kendime. Kesinlikle Charles Dickens Sokağı'ydı. Ayrıldığımız sırada, onun sola döndüğünü görmüştüm ve bir saat sonra, rıhtımda buluşacağımız kafeye gitmeye hazırlanıyordum. Seine'e doğru, Frémiet Sokağı'nda kaldırım üstünde yürüyordum ki, birisinin bana adımla seslendiğini duydum. Geriye döndüm: Bana doğru ilerliyordu ve siyah bir labrador'u tasmasından tutuyordu.

*

Köpek, beni görünce kuyruğunu salladı. Ön ayaklarını bacaklarıma dayadı. Onu okşadım.

– Ne garip... seni tanıyor sanki.

– Bu köpek senin mi? diye sordum.

– Evet, ama son zamanlarda onunla uğraşamadığını için, birisine emanet etmiştim.

– Adı ne?

– Raymond.

Onu geri aldığı için hoşnut görünüyordu.

– Peki şimdi, yine gidip bir şeyler araman gerekecek mi?

– Hayır. Şimdilik gerekmiyor.

Bana gülümsüyordu. Onunla nazikçe dalga geçtiğimi anlamıştı kuşkusuz. Valizler, kürk palto, köpek... Bugün bir yaşamın dağınık parçalarını bir araya getirmeye çalışırken, o gidiş gelişleri daha iyi anlıyorum.

Köpek arabaya geçip arka koltuğun üzerine, alışkın olduğu bir yermişçesine kıvrıldı. Gisèle, Boulogne Ormanı'na gitmeden önce Ansart'a uğraması gerektiğini söyledi. Arabanın bizde kalıp kalamayacağını sormak istiyordu Jacques de Bavière'e. Ansart ile Jacques de Bavière, cumartesi günleri evde ya da Ansart'ın lokantasında birlikte oluyorlardı. Bu insanların belli alışkanlıkları vardı, şimdi ben de, nedenini pek iyi bilmeden, şöyle ya da böyle gruplarının bir parçası olmuştum. Gitmekte olan bir trene binip, kendini dört yabancı kişinin arasında bulan bir yolcuydum. Hani yolcu, 'yanlış trene mi bindim yoksa' diye düşünür ya... Ama ne fark eder? Çevresindekiler onunla konuşmaya başlarlar.

Köpeğe doğru döndüm.

– Ansart ile Jacques de Bavière'i Raymond da tanıyor mu?

– Evet, tanıyor.

Kahkahayı bastı. Köpek başını kaldırıp kulaklarını dikerek bana baktı.

Onlarla ilk karşılaştığında, köpek de yanındaymış. Henüz Saint-Leu-la-Forêt'de oturuyormuş. Sonradan köpeği emanet ettiği insanların Saint-Leu-la-Forêt'de bir evleri ve Paris'te de bir daireleri varmış. Köpeği Paris'e bugün getirmişler.

Ona inanmalı mıyım, diye soruyordum kendi kendime. Bu açıklamalar bana hem çok yoğun hem de yetersiz görünüyordu, ayrıntılara boğularak gerçeği saklıyor gibiydi. Yalnızca gidip köpeği alması gerekiyorsa, neden bir saatini ora-

da geçirmişti? Ve neden ona eşlik etmemi istememişti? Kimdi bu insanlar?

Bu soruları ona sormanın bir işe yaramayacağını düşündüm. Onu yalnızca yirmi dört saattir tanıyordum. Birkaç günlük samimiyetten sonra, aramızdaki sınırlar yerle bir olacaktı. Kısa süre sonra, her şeyi öğrenecektim.

Raffet Sokağı'ndaki binanın önünde durduk ve avluyu geçtik. Köpeğe tasmasını takmadığı halde, uslu uslu bizli izliyordu. Giriş kapısını bize açan, sarışın kız Martine'di. Gisèle'i öptü. Sonra beni de öptü. Bu yakınlık beni şaşırttı.

Ansart ile Jacques de Bavière divanın üzerinde yan yana oturmuş, bazıları yerde, halının üzerine saçılmış duran büyük fotoğraflara bakıyorlardı. Gelişimize şaşırmadılar. Köpek divanın üstüne çıkıp onlarla oynaştı.

– Ee, köpeğine kavuştuğun için sevinçli misin? dedi Jacques de Bavière.

– Çok sevinçliyim.

Ansart fotoğrafları toplayıp sehpanın üzerine koyuyordu.

– Araba sana sorun çıkarmadı ya? diye sordu Jacques de Bavière.

– Hayır, hiç çıkarmadı.

– İki dakika oturun, dedi Ansart hafif kaba aksanıyla.

Koltuklara oturduk. Köpek gelip Gisèle'in önüne yattı. Martine, Jacques de Bavière ile Ansart'ın arasına yere oturup sırtını kanepenin kenarına dayadı.

– Arabayı bir süre daha kullanabilir miyiz diye sormaya geldim, dedi Gisèle.

Jacques de Bavière'in yüzünde ironik bir gülümseme belirdi.

– Elbette. İstediğiniz kadar sizde kalabilir.

– Bir şartla... dedi Ansart.

Dikkatimizi çekmek için parmağını kaldırmıştı. Yüzüne yayılan gülümsemeyle, bir şaka patlatmak üzereydi sanki.

– Bana bir iyilik yapmanız koşuluyla...

Sehpanın üzerinde duran paketten bir sigara aldı, sonra sinirlice çakmakla yaktı. Benimle konuşuyormuş ve Gisèle söyleyeceklerini önceden biliyormuş gibi, dosdoğru gözlerimin içine bakıyordu.

– Şöyle... Çok basit... benim için habercilik yapmanız yeterli olacak...

Jacques de Bavière ile Martine, Gisèle'in ayakları altında sfenks gibi duran köpeği seyrediyorlardı, ancak meşgul gibi görünüp bakışımla karşılaşmamak için bunu yaptıkları izlenimine kapılmıştım. Ansart'ın önerisinin beni şaşırtacağını düşünüyor olabilirlerdi.

– Pek karışık bir iş değil... Yarın öğleden sonra, size adını söyleyeceğim bir kafeye gideceksiniz... Şu adamın kafeye girmesini bekleyeceksiniz.

Sehpa üzerindeki fotoğraflardan birini alıp uzaktan bize gösteriyordu. Kırk yaşlarında, esmer bir adam yüzü. Gisèle bu öneriye şaşırmamış görünüyordu, ancak Ansart benim kuşkulu halimin ayırdına varmış olmalıydı. Bana doğru eğildi:

– Rahat olun... Son derece sıradan bir iş... Bu adam, benim iş bağlantılarımdan birisidir... Bir masaya yerleştiğini görür görmez, içinizden birisi yanına yaklaşıp şunu söyleyecek yalnızca: "Bay Pierre Ansart sizi sokağın köşesinde arabada bekliyor..."

Yine gülümsüyordu, çocuklara özgü geniş bir gülümseyişle. Yüzünden kesinlikle açık sözlülük akıyordu.

Gisèle'in ne düşündüğünü bilmek istiyordum. Eğilip An-

sart'ın sehpa üzerine bıraktığı fotoğrafı almıştı. İkimiz birlikte baktık. Vesikalık bir fotoğraftan büyütülmüşe benziyordu. Düzgün hatlı bir yüz. Arkaya taranmış siyah saçlar. Geniş bir alın.

Martine ile Jacques de Bavière de, aynı adamın değişik açılardan alınmış, yalnız ya da başkalarıyla birlikte çekilmiş fotoğraflarına bakıyorlardı.

– Bu adam ne iş yapıyor? diye sordum çekingen bir sesle.

– Son derece onurlu bir iş, dedi Ansart başka bir ayrıntı belirtmeden. Öyleyse bu adamın gelmesini bekleyecek, mesajımı ona ileteceksiniz... Neuilly'de, Boulogne Ormanı'nın hemen yakınında olup bitecek.

– Ya sonra? diye sordu Gisèle.

– Sonra, zaman sizin. İnsanları bedava çalıştırmak gibi bir âdetim olmadığına göre, bu angarya için her ikinize ikişer bin frank vereceğim.

– Teşekkür ederim, ama benim paraya ihtiyacım yok, dedim.

– Çok saçma, evladım. Sizin yaşınızda her zaman paraya ihtiyaç vardır...

Ses tonu babacandı, bakışındaki ifade ise öylesine tatlı ve hüzünlüydü ki, bu adama karşı birden bir yakınlık doğdu içimde.

Öğleden sonra güneşli geçti, ama saat beş sularında karanlığın bastırdığı mevsimdeydik. Ansart, öğle yemeğini kendi lokantasında yememizi istemişti. Yeri, altıncı bölgenin biraz daha kuzeyinde, Belles-Feuilles Sokağı'ndaydı. Ansart, Jacques de Bavière ve Martine, siyah bir arabaya bindiler, biz de cumartesi gününe özgü boş sokaklarda onları izledik.

– Bizden istediği hizmet sence yerine getirilebilir mi? dedim Gisèle'e.

– Bizi herhangi bir yükümlülük altına sokmaz...

– Ama bu lokanta dışında, onun ne iş yaptığını bilmiyor musun?

– Hayır.

– Bilmek ilginç olurdu...

– Öyle mi?

Omuzlarını silkti. Suchet Bulvarı'nda kırmızı ışık yanınca, onlara yetiştik. İki araba, yan yana bekliyordu. Arkada oturan Martine bize gülümsedi. Ansart ile Jacques de Bavière, çok ciddi bir konuşmaya dalmışlardı. Jacques de Bavière işaret parmağıyla yaptığı bir hareketle, yarı inik pencereden sigarasının külünü silkeledi.

– Lokantasına daha önce gitmiş miydin?

– Evet, iki ya da üç kez. Biliyorsun, onları uzun zamandır tanımıyorum...

Gerçekten de, onları yalnızca üç haftadır tanıyordu. Benden bir şeyler saklamıyorsa, onlarla aramızda kesin bir bağ

yoktu. Bu insanlarla görüşmeyi sürdürüp sürdürmeyeceğini sordum. Jacques de Bavière'in ona çok nazik davrandığını ve ilk görüşmelerinden bu yana sürekli kendisine yardım ettiğini açıkladı. Hatta ödünç para bile vermişti.

– Polis seni geçen gün, onlar yüzünden sorguya çekmiş olmasın?

Bu düşünce aklımdan birdenbire geçmişti.

– Yok canım. Hiç de değil...

Kaşlarını çatmış, kaygılı bir bakışla bakıyordu bana.

– Sorgulandığımı hiç bilmemeliler...

Bir önceki gece de aynı talimatı vermiş, ayrıntıya girmemişti.

– Neden? Bu yüzden başları derde girebilir mi?

Gaza hızla basmıştı. Köpek, arka koltukta ayağa kalkıp başını omzuma dayadı.

– Beni oraya çağırmalarının nedeni, adımın bir otel fişinde bulunmuş olmasıydı. Zaten kendiliğimden gidip onları görebilirdim.

– Neden?

Ansart ve Jacques Bavière'in arabasını geçmiştik. Çok hızlı gidiyorduk ve bir kırmızı ışığı atladık gibi geldi bana. Köpeğin soluğunu ensemde hissediyordum.

– Kocamı terk ettim ve beni arattırdı. Onunla geçirdiğim son aylarda, sürekli beni tehdit ediyordu... Her şeyi polise anlattım.

– Saint-Leu-la-Forêt'de onunla birlikte mi yaşıyordun?

– Hayır.

Kuru bir yanıttı bu. Bana açıldığına şimdiden pişmandı. Bir başka soru attım ortaya:

– Kocan nasıl bir adamdır?

– Eh... herkes gibi biri.

Şimdilik ağzından daha fazla bir şey alamayacağımı anladım. Diğerleri bizi yakaladı. Jacques de Bavière, açık pencereden sarkarak:

– Kendinizi Mans yarışında mı sandınız? diye bağırdı.

Önümüze geçip sonradan yavaşladılar. Gisèle de öyle yaptı. Şimdi onların arkasında, tamponların birbirine değebileceği kadar yakınında ilerliyorduk.

– Yemekten sonra Boulogne Ormanı'nda gezintiye çıkabilecek miyiz? diye sordum.

– Elbette... Onlarla birlikte kalmak zorunda değiliz.

Bunu söylemesi beni mutlu etmişti. Yetişkinlere ve onların isteklerine bağımlı hissediyordum kendimi. Altı yıldır gittiğim kolej ve yakında değişik bir düzene doğru yola çıkma düşüncesi, her an özgürlüğüm benden çalınıyormuş ve kaçak yaşıyormuşum izlenimini veriyordu.

– Doğru... Onlara verilecek hesabımız yok...

Bu sözler Gisèle'i güldürdü. Köpeğin soluğu hâlâ ensemdeydi ve arada bir de, sert dilini kulağıma sürtüyordu.

Lokantanın adı, sokağınkiyle aynıydı: Les Belles Feuilles.

Küçük bir salon. Açık renkli duvar kaplamaları. Maun bir bar. Beyaz örtülü masalar ve kırmızı deri taklidi divanlar.

İçeri girdiğimizde, üç müşteri yemek yiyordu. Bizi bir garson karşıladı. Otuz yaşlarında, beyaz ceketli bu esmer garsonu, Rémy diye çağırıyorlardı. Dipteki masalardan birine yerleştirdi bizi. Gisèle kürk paltosunu çıkarmadı üzerinden.

Ansart'a,

– Köpeğe verilecek bir şey bulabilirler mi sizce? diye sordu.

– Elbette.

Rémy'yi çağırdı ve hepimiz günün mönüsünü seçtik. Ansart ayağa kalkıp müşterilerin masasına doğru ilerlerdi. Büyük bir nezaketle konuşuyordu. Sonra yanımıza geri döndü.

– Ee, yerim hakkında ne düşünüyorsunuz? dedi geniş gülümsemesiyle beni ödüllendirerek.

– Çok sevdim.

– Burası eski bir kafeydi, sizin yaşınızdayken, savaş zamanı sık sık gelirdim. O dönemlerde, günün birinde burayı lokantaya dönüştüreceğim aklıma bile gelmezdi.

Bana açılmaya hazır görünüyordu. Çekingenliğim nede-

niyle mi? Yoksa dikkatli gözlerimden mi? Ya da geçmişini anımsatan yaşım yüzünden mi?

– Bugünden sonra, masanız sizi bekliyor.

– Teşekkürler.

Jacques de Bavière, telefon etmek için bara geçmişti. Barın arkasında, yerin sahibi gibi ayakta duruyordu.

– Müşterilerim son derece sakindir, dedi Ansart. Mahallenin insanları...

– Siz de lokantayla ilgileniyor musunuz? diye sordum Martine'e.

– Yalnızca dekorasyon işinde yardımcı oldu bana.

Elini şefkatle omzuna koymuştu. İkisinin nasıl tanıştığını, ayrıca Ansart ile Jacques de Bavière'in de birbirini nasıl tanıdıklarını merak ediyordum. Ansart, ondan en azından on beş yaş büyük görünüyordu. Onu benim yaşındayken, bir kasım akşamı, henüz "Les Belles Feuilles" adını taşımayan bu kafeye girerken getiriyordum gözümün önüne. O dönemde mahallede ne yapıyordu acaba?

*

Yemekten sonra, bir süre kaldırım üstünde gevezelik ettik. Gisèle onlara, köpeği ormanda gezdirmeye gideceğimizi söyledi. Ansart, Jacques de Bavière'i evine, Washington Sokağı'na bırakmak istiyordu. Onlara, buna gerek olmadığını, Jacques de Bavière'in arabasını geri alabileceğini söyledik. Ama hayır, bize bırakmak için ısrar ediyordu. Çok nazikçe bir hareketti bu.

Yarınki ilginç görevimizi Neuilly'nin neresinde yerine getireceğimizi sordum Ansart'a.

Orman sınırında, Ferme Sokağı'ndaydı.

– Yeri tanımak mı istiyorsunuz? Haklısınız. Akıllıca olur. Her şeyi önceden bilmek, her zaman en iyisidir.

Yüzü açık yürekli gülümsemesiyle gerilerek, omzuma hafifçe vurdu.

Dauphine Kapısı'nı geçtikten sonra, göllere giden yola saptık ve Pavillon Royal'in önünde arabayı park ettik. Sonbahar sonu güneşli bir cumartesi öğleden sonrasıydı; tıpkı aynı saatte aynı yere, Porte de la Muette'te duran 63 numaralı otobüsle geldiğim çocukluğumun cumartesileri gibi. Kayıkların kiralandığı gişe önünde şimdiden bir sürü insan birikmişti.

Göl boyunca yürüyorduk. Tasmasından kurtulan köpek, ağaçlıklı yolda önümüzde koşuyordu. Çok uzaklaşacak olursa, Gisèle onu, 'Raymond!' diye çağırıyor, o da yarı yoldan geri dönüyordu. Châlet des Iles'e giden motorun kalktığı iskeleyi geçmiştik.

– Birazdan gidip onlarla buluşmak zorunda mıyız?

Başını bana doğru kaldırıp açık mavi gözlerini üzerime dikti.

– İyi olur, dedi. Bize yardım edebilirler... Hem bize arabayı da verdiler.

– Sence yapmamızı istedikleri şeyi mutlaka kabul etmek zorunda mıyız?

– Korkuyor musun?

Kolumu tutuyordu, ağaçlar arasında gitgide daralan yolu izliyorduk.

– Pierre'in işini yaparsak, ondan her türlü şeyi isteyebiliriz. Pierre çok naziktir, biliyorsun...

– Ne gibi bir şey isteyebiliriz?

– Şu Roma yolculuğu için bize yardım etmesini.

Ona sözünü ettiğim tasarıyı unutmamıştı. Roma haritası

ceplerimden birindeydi ve birkaç kez incelemiştim.

– Roma'da ben de çok daha rahat olacağım, dedi.

Durumunu bana bu kez tümüyle anlatsın istiyordum.

– Peki kocanla aranda tam olarak ne geçti?

Yürümeyi kesti. Köpek bayıra çıkmış, ağaçların gövdelerini kokluyordu. Gisèle kolumu daha sıkı tutuyordu.

– Beni bulmaya çalışıyor, ancak şimdilik başaramıyor. Yine de karşıma çıkmasından korkuyorum.

– O da Paris'te mi?

– Zaman zaman.

– Ansart ile Jacques de Bavière'in ondan haberleri var mı?

– Hayır. Ama onlara nazik davranmak gerekiyor. Beni ona karşı koruyabilirler.

– Peki ne iş yapıyor?

– Ne mi... Gününe bağlı...

Carrefour des Cascardes'daydık. Nehrin öbür yakasına geçtik. On dokuz yaşında evlendiği ve kocasının ondan daha yaşlı olduğu dışında bir açıklama yapmadı. Ansart'ın bizi görevlendirdiği yeri arabayla gidip görmeyi önerdim ona.

Ormandan Neuilly sınırına giden kestirme yola sapıp Ferme Sokağı'na ulaştık. Buluşma yeri, Longchamp Sokağı'nın köşesindeki bir bar-restaurant'tı. Son güneş ışınları, kaldırımlara yansıyordu.

Yeniden buralarda olmak, bana garip geliyordu. Bu mahalleyi iyi tanırdım. Bir zamanlar babam ve bir arkadaşıyla, daha sonra da kolejden arkadaşlarım Charell ve Karvé'yle birlikte gelmiştim. Ferme Sokağı'nda dolaşan tek bir kişi yoktu ve at eğitim yerleri de kapalı görünüyorlardı.

*

Ansart'ın evine geri dönerken, karanlık çoktan bastırmıştı. Jacques de Bavière'le birlikte, kırmızı divanın üzerinde oturuyordu, aynen ilk geldiğimizdeki gibi. Martine, mutfaktan bir tepsi içinde çay ve küçük pastalar getirdi.

Fotoğraflar hâlâ sehpanın üzerinde duruyordu. Rastgele birini elime aldım, ama daha önce gördüğüm fotoğraftı bu.

– Sizce onu tanıyabilecek miyiz? diye sordum Ansart'a.

– Evet. Yarın akşam kafede pek fazla insan olmayacaktır... Üstelik hemen gözünüze çarpacak bir ayrıntı vereceğim size: Adamın üzerinde kesinlikle bir süvari kılığı bulunacak.

Cesaret bulmak için derin bir soluk alıp ona,

– Peki neden o kafeye siz gitmiyorsunuz? dedim.

Ansart, geniş gülümsemesiyle çelişen hüzünlü ve tatlı bakışını üzerime çevirdi.

– Sorun nedir hemen anlatayım: Bu adamla aramızda, yarın akşam için bir buluşma saptanmadı... Bu ona bir sürpriz olacak...

– İyi bir sürpriz mi?

Sorumu yanıtlamadı. Bakışı o kadar tatlı olmasaydı, içimde bir kuşku uyanabilirdi sanıyorum. Martine fincanlarımıza çay dolduruyordu. Ansart, Gisèle'le benim fincanıma, baş ve işaret parmakları arasında tutarak birer şeker koydu.

– Hiç kaygılanmayın, dedi Jacques de Bavière fotoğraflardan birine dalgınca bakarak. Ona bir şaka hazırlıyoruz...

Pek ikna olmamıştım, ama yanımda oturan Gisèle, bütün bunları doğal buluyor gibiydi. Küçük yudumlarla çayını içiyordu. Köpeğe bir parça şeker verdi.

– Bu adam ata mı biniyor? dedim sessizliği bozmak için.

Jacques de Bavière başıyla onayladı.

– Onunla, atım için bir yer kiraladığım Ferme Sokağı'n-

daki at bakım yerinde tanıştım.

Gisèle bana dönerek, konuşmayı anlamsız bir yöne çekmek istercesine:

– Jacques'ın çok güzel bir atı var. Adı da Plaine au Cerf*, dedi.

– Onu uzun süre alıkoyacak mıyım bilmiyorum, dedi Jacques de Bavière. At çok pahalıya mal oluyor, üstelik yararlanmak için fazla boş vaktim de yok.

Ansart gibi hafif kaba bir aksanı yoktu onun ve bu atın varlığı beni huzursuz ediyordu. Washington Sokağı'ndaki daireyle Gisèle'in sözünü ettiği şu "üvey anne"yi merak ediyordum.

– Yarın ilk önce buraya uğrayabilir ya da doğrudan Ferme Sokağı'na gelebilirsiniz, dedi Ansart. Unutmayın... buluşma saat altıda... Buyrun, bu size ve kızkardeşinize...

Reddetmeye cesaret edemediğim iki zarf uzattı bana.

*

Champs-Elysée'nin yukarısında durduk ve arabayı park etmekte güçlük çektik. Dışarıda hava, bir ilkbahar cumartesi akşamı kadar ılıktı.

Sinemaya gitmeyi kararlaştırdık, ancak köpeği arabada yalnız bırakmak istemiyorduk. Köpeğe, Grande-Armée Caddesi tarafındaki Napoléon'da, büyük sinema salonlardakinden çok daha hoşgörülü davranılacağını düşünüyordum. Gerçekten de gişedeki kadın ve yer gösterici, köpeğin bizimle içeri girmesine izin verdiler. Filmin adı, *Rio Grandeli Dalavereci*'ydi.

(*) Geyik Ovası (Ç.N.)

Sinema çıkışında, akşam yemeğini bir lokanada yememizi önerdim. Dell'Aversano'nun verdiği yedi bin beş yüz frank hâlâ üzerimdeydi, buna, her birinde ikişer bin frank bulunan iki zarf da eklenmişti.

Onu davet etmek istiyordum, ancak Champs-Elysée'deki lokantalar beni ürkütüyordu. Bir tanesini seçmesini istedim.

– Washington Sokağı'na geri dönebiliriz, dedi.

Orada Jacques de Bavière'le karşılaşmaktan korkuyordum. Gisèle, onun Ansart'la birlikte kalacağını ve evine çok geç saatte döneceğini söyleyerek, kaygımı giderdi.

Camın yakınına oturduk.

– Jacques, karşıda oturuyor.

Kapı numarasının 22 olduğunu belirtti.

Onların varlığını unutmalıydık, ancak Paris'ten ayrılmadıkça bu zor olacaktı. Bu insanların bize yardım edeceğini söylüyordu ve ben de ona inanmak istiyordum. Ama onlar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak da hoşuma gidecekti.

– Jacques de Bavière'in evine gittin mi hiç? diye sordum.

– Evet. Birçok kez.

– Nasıl bir yerde oturduğunu merak ediyorum...

– Üvey annesi orada olsa gerek.

Yemekten sonra karşı kaldırıma geçtik, 22 numaranın önünde, bir saniye duraksadım.

– Girmemize değmeyecek...

Gisèle ısrar etti. Üvey anneye, Jacques de Bavière'le randevumuz olduğunu ya da yalnızca, mahalleye geldiğimizi ve aklımızdan onu ziyaret etmek geçtiğini söyleyecektik.

– Ama ziyaret için geç olmadı mı? Kadını tanıyor musun?

– Biraz.

22 numaraya girdik ve Gisèle, giriş katında bir kapının zilini çaldı. Zilin üstünde, "Ellen James" yazılı gümüş bir plaka vardı.

Bir kadın sesi:

- Kim o? diye sordu.

Kapıda bir göz deliği vardı. Bizi inceliyor olmalıydı.

- Jacques'ın arkadaşlarıyız, dedi Gisèle.

Kapıyı, kırk beş yaşlarında, siyah ipek giysili sarışın bir kadın açtı. Boynunda bir sıra inci vardı.

- Siz miydiniz... dedi Gisèle'e. Sizi tanıyamadım...

Sorar gibi bana baktı.

- Kardeşim, dedi Gisèle.

- Giriniz...

Donuk taşlı aplikler, kapı girişini hafifçe aydınlatıyordu. Duvara dayalı bir kanepeye kadın ve erkek paltoları karmakarışık atılmıştı.

- Bir köpeğiniz olduğunu bilmiyordum, dedi Gisèle'e.

Pencereli kapıları bahçeye açılan büyük bir salona aldı bizi. Derinlerden, yan odadan konuşma uğultusu geliyordu.

- Arkadaşlarla kart oynuyorduk. Ama Jacques bu akşam evde değil...

Paltolarımızı çıkarmamızı söylemiyordu. Ötekilerin yanına gitmek için veda edip bizi salonda yalnız bırakacağı hissine kapılmıştım.

- Saat kaçta döner bilmiyorum...

Bakışında tedirgin bir ifade vardı.

- Bugün onu gördünüz mü? diye sordu Gisèle'e.

- Evet, öğle yemeğini birlikte yedik. Bay Ansart bizi lokantasına götürdü.

Sarışın kadının yüzü asıldı.

- Ben bu sabah onu görmedim... erkenden çıkıp gitti...

Güzel bir kadındı, ancak o akşam bana, yaşlanmış, annemle babam yaşındaki bir yetişkin gibi göründüğünü anımsıyorum. Ansart'a karşı da benzer bir duyguya kapılmıştım. Jacques de Bavière'i ise, ben on altı yaşındayken Cezayir Savaşı'na katılan o genç insanlara benzetiyordum.

– Özür dilerim, dedi, ama konuklarımın yanına dönmeliyim.

Salonu hızla gözden geçirdim. Gök mavisi duvar kâğıdı, paravan, açık renk mermerli şömine, camlar ve aynalar. Bir konsolun ayağı altında, halı iyice aşınmış görünüyordu ve duvarlardan birinde, kaldırılmış bir tablonun izini farkettim. Camlı kapıların ardında, ay ışığında sık ağaçların karaltısı görünüyordu ve bahçenin sınırlarını seçemiyordum.

– İnsan kendini kırda gibi hissediyor, öyle değil mi? dedi bakışımı yakalayan kadın. Bahçe, Berri Sokağı'ndaki yapılara kadar uzanıyor...

Jacques de Bavière'in gerçekten annesi mi olduğunu patavatsızca sormak geçti içimden. Bizi kapıya kadar geçirdi.

– Jacques'ı görecek olursam, ona bir not bırakmak ister miydiniz?

Bu soruyu dalgın bir ifadeyle sormuştu. Hiç kuşkusuz, bir an önce arkadaşlarının yanına geri dönmek istiyordu.

*

Henüz vakit erkendi. İkinci akşam seansı için, Normandie Sineması önünde insanlar kuyruk oluşturmuştu.

Köpekle birlikte caddeden aşağı doğru yürüyorduk.

– Gerçekten onun üvey annesi olduğuna inanıyor musun? diye sordum.

– Bana öyle söyledi. Dairede bir briç kulübü işlettiğini

anlattı bana, zaman zaman kendisinin de bu kulüple ilgilendiğini belirtti.

Bir briç kulübü. Duyduğum rahatsızlığın açıklaması buydu işte. Mobilyaların üzerini kılıfla kaplı görseydim hiç şaşırmazdım. Hatta dişçilerin bekleme salonlarında olduğu gibi, bir sehpa üzerine yığılı dergiler de çarpmıştı gözüme. Demek Jacques de Bavière ile sözde üvey annesinin oturdukları daire, gerçekte yalnızca bir briç kulübüydü. Babamı düşündüm. Bu tür bir işe o da gönül rahatlığıyla girişebilirdi ve Grabley de ona sekreterlik ya da kapıcılık yapardı. Hiç kuşkusuz, hepsinin dünyası aynıydı.

Lido'nun kemerlerine ulaşmıştık. Birden bu kentten kaçıp gitmek isteğiyle doldu içim, çevremde bir tehdidin dolandığını hisseder gibiydim.

– Neyin var? Rengin soldu...

Yürürken birden durmuştu. Gezintiye çıkmış bir grup, geçerken bizi itekledi. Başını bize doğru kaldırmış olan köpek de tedirgin görünüyordu.

– Yok bir şey... Başım döndü...

Gülümsemeye zorladım kendimi.

– Bir şeyler içmek için biraz oturmak ister misin?

Bir kafenin terasını gösteriyordu bana, ama bu cumartesi akşam kalabalığı arasmda oturamazdım. Boğulmak üzereydim. Zaten boş yer de yoktu.

– Hayır... yürümeye devam edelim... daha iyi gelir...

Elini tuttum.

– Hemen Roma'ya gitmemizi istemez miydin? dedim. Aksi halde çok geç olacağını hissediyorum...

Kocaman açılmış gözleriyle, bana bakıyordu.

– Neden hemen? Ansart ile Jacques de Bavière'in bize yardımcı olmalarını beklemeliyiz... Onlar olmadan elimizden fazla bir şey gelmez...

– Peki karşıya geçelim mi? O taraf daha sakin...

Gerçekten de sol kaldırımda daha az insan vardı. Etoile yönünde yürüyorduk, arabayı oraya park etmiştik. Bugün o akşamı anımsamaya çalışırken, bir köpekle birlikte caddede yokuş yukarı yürüyen iki siluet görüyorum. Çevrelerinde, yürüyüş yapan insanlar gitgide azalıyor, kafelerin terasları boşalıyor, sinema ışıkları sönüyor. Bu gece rüyamda, birtakım geç saat müşterileri arasında, Champs-Elysée'de oturuyordum. Salonun ışıkları çoktan kapatılmıştı ve garson, bize gitme zamanının geldiğini göstermek istercesine, iskemleleri masaların üzerine kapatıyordu. Dışarı çıktım. Etoile'e doğru yürüyordum ki, uzaktan gelen bir sesin, "Ansart ile Jacques de Bavière'in bize yardımcı olmalarını beklemeliyiz" dediğini duydum. Kalın sesi, hâlâ hafif kısıktı.

*

Conti Rıhtımı'nda, çalışma odasının pencereleri aydınlıktı. Grabley, turneye çıkmadan önce ışığı kapatmayı unutmuş muydu acaba?

Yarı karanlıkta kapı girişini köpekle birlikte geçerken, kahkaha sesleri geldi kulağımıza.

Ayaklarımızın ucuna basarak yürüyorduk ve Gisèle, köpeği tasmasından tutuyordu. Kimsenin dikkatini çekmeden merdivene kadar yürüyebileceğimizi umuyorduk. Ama çalışma odasının aralık kapısının önüne geldiğimiz anda, kapı aniden açıldı ve Grabley, elinde bir bardakla göründü.

Bizi görünce birden irkildi. Kapı aralığında ayakta duruyor ve şaşkın şaşkın köpeğe bakıyordu.

– Bakın şu işe... Ben bunu tanımıyorum...

Çok mu içmişti? Tumturaklı bir hareketle bizi içeri davet ediyordu.

Yuvarlak yüzlü ve kısa saçlı ufak tefek esmer bir genç kadın, kanepede oturuyordu. Ayaklarının önünde bir şampanya şişesi vardı. Elinde bardağını tutuyor ve gelişimizle hiç de tedirgin olmuşa benzemiyordu. Grabley bizi tanıştırdı.

- Sylvette... Obligado ve matmazel...

Kadın bize gülümsedi.

- Onlara biraz şampanya ikram etseniz, dedi Grabley'e. Tek başıma içince canım sıkılıyor.

- Gidip bardak bulayım...

Ama mutfakta bardak bulamayacaktı. Yalnızca iki tane kalmıştı: Kendisininkiyle kızınki. Fincanları, hatta birkaç haftadır kullanmakta olduğumuz karton bardaklardan birini getirmek zorunda kalacaktı.

- Rahatsız olmayın, dedim.

Köpek, ufak tefek esmerin yanına yaklaştı. Gisèle onu tasmasından çekti.

- Bırakın... köpekleri çok severim.

Alnını okşuyordu.

- Bilin bakalım Sylvette'le nerede tanıştım? diye sordu Grabley.

- Bunun onu ilgilendireceğinden emin misiniz? dedi kadın.

- Tomate'ta tanıştık...

Gisèle kaşlarını çatmıştı. Bizi bırakıp gitmesinden korkuyordum.

Ufak tefek esmer, kendine hava vermek için şampanyasından bir yudum aldı.

- Tomate'ı bilmiyor musunuz Obligado?

Pigalle'de bir tiyatroda oynayan annemi almaya giderken her pazar günü o binanın önünden geçtiğimi anımsadım.

- Dansözüm ben, dedi kadın tedirgin bir ifadeyle. On

beş günlüğüne bana orada rol verdiler... ama fazla kalmayacağım... İzlemeye gelenlerin hepsi aptal...

– Hiç de değil, dedi Grabley.

Kadın kızardı ve gözlerini yere indirdi.

Bizden utanması çok aptalcaydı. Paris'te Rive Gauche'dan Pigalle'e yürüyerek geçirdiğim o pazar akşamlarını ve Notre-Dame-de-Lorette'in önce kırmızı, sonra yeşil, sonra maviye dönüşen ışıklı tabelasını anımsadım.

LA TOMATE
STRIP-TEASE
PERMANENT

Biraz yukarıda, Fontaine Tiyatrosu bulunur. Annem orada bir vodvilde oynuyordu: *Parfümlü Prenses*. Bir de Conti Rıhtımı'ndaki şu daireye son otobüsle dönüşlerimiz, hemen hemen o akşamki gibi paramparçaydı.

– Tomate'ın sağlığına, dedi Grabley bardağını kaldırarak.

Ufak tefek esmer kadın da kaldırdı bardağını, biraz meydan okurcasına. Gisèle'le ben hareketsiz duruyorduk. Köpek de. Bardaklarını tokuşturdular. Uzun bir süre sessizlik oldu. Tavandan sarkan ampulün solgun ışığında, gizemli bir yıldönümünü kutlarcasına hepimiz ayaktaydık.

– Özür dilerim, dedi Gisèle. Uykudan ölüyorum.

– Yarın pazar, hep birlikte Tomate'a gidip Syvette'i görebiliriz, dedi Grabley.

Bir kez daha eski pazar akşamlarını düşündüm.

*

Tedirgin bir uykuya daldım. Arada bir sıçrayarak uyanıyor, Gisèle yatakta yanımda yatıyor mu diye bakıyordum.

Ateşim vardı. Oda, tren kompartımanına dönüşmüştü. Grabley ile ufak tefek esmer kadının siluetleri camdan görülen görüntülerdi. Rıhtımda ayakta durup bizim gitmemizi bekliyorlardı. Her ikisi de, ellerindeki karton bardakları tokuşturmak için, ağır çekim gibi kollarını havaya kaldırıyordu. Grabley'in yarı boğuk çıkan sesini duyuyordum:

– Yarın pazar günü Tomate'ta buluşuruz...

Ama buluşmayacağımızı biliyordum. Paris'i sonsuza dek terk ediyorduk. Tren yola koyuluyordu. Banliyödeki binalarla pavyonlar, alacakaranlıkta son bir kez karaltı halinde beliriyorlardı. Trenin dar yatağında birbirimize sarılmıştık ve vagondaki kargaşa biri sertçe sarsıyordu. Tren, yarın sabah güneşli bir peronda duracaktı.

Pazar günüydü. Çok geç saatte kalktık, kendimizi gribe yakalanmış hissediyorduk. Mahallede nöbetçi bir eczane bulup aspirin almak gerekiyordu. Köpeği de dışarı çıkarmalıydık zaten.

Grabley çoktan ayrılmıştı. Çalışma odasında kanepe üzerine, göze çarpacak biçimde bir not bırakmıştı.

Sevgili Obligado,

Henüz uyanmadınız, bense saat on birde yapılacak âyin için Saint-Germain-des-Prés'ye gidiyorum.

Babanız bu sabah telefon etti, ancak bir telefon kulübesinden aradığı için iletişim berbattı; klaksonlarla trafik gürültüsü sesini boğuyordu.

Zaten hat da kesildi, ama eminim bir daha arayacaktır. İsviçre'de yaşam onun için pek kolay olmasa gerek. Oraya gitmekten vazgeçirmeye çalışmıştım onu. İsviçre, birikmiş parası olmayanlar için zor bir ülkedir.

Bu akşam sizi Tomate'a mutlaka bekliyoruz. Son iki seans, saat yirmi ve yirmi iki otuzda. Hangisini isterseniz.

Sonra gidip çorba içeriz. Davetlimiz olursunuz.

Henri

Saint-André-des-Arts Sokağı'ndaki bir eczane açıktı. Aspirinleri yutmak için, rıhtımda bir kafeye gittik, sonra da kö-

peğin tasmasını çıkararak Tournelle Köprüsü'ne kadar yürüdük.

Hava bir önceki günki gibi güzeldi, ama biraz daha soğuktu, hatta şubat ayında güneşli bir gün yaşıyor gibiydik. Yakında ilkbahar olacaktı. En azından bu hayalle kendimi avutuyordum, çünkü oturduğum dairede kalıp kalamayacağımdan emin olmadan bütün kışı Paris'te geçirme düşüncesi beni hafif kaygılandırıyordu.

Gezinti sırasında kendimizi biraz daha iyi hissettik. Grands-Augustins Rıhtımı'ndaki Le Relais Bisson adlı bir otelde öğle yemeğimizi yedik. Her şeyin çok pahalı olduğunu fark edince, çorbayla tatlı ısmarladık, köpek için de biraz kıyma istedik.

Öğleden sonramız, beşinci kattaki odada yatak üstünde tatlı bir uyuşuklukla, daha sonra da radyo dinlemekle geçti. Çalışma odasındaki radyoyu almıştık yanımıza. Caz müzisyenlerine ayrılmış bir yayın dinlediğimizi anımsıyorum.

Birden büyü bozuldu. Bir saat sonra, Ansart'ın ayarladığı randevuya gitmemiz gerekiyordu.

– Onu atlatsak olmaz mı? diye sordum.

Bir an duraksadı. Neredeyse ikna olduğunu hissediyordum.

– O zaman bir daha onları hiç görmememiz, arabayı da Raffet Sokağı'na bırakmamız gerekir...

Grabley'in unutmuş olduğu Camel paketinden bir sigara almıştı. Yaktı ve bir nefes çekti. Öksürüyordu. İlk kez sigara içtiğini görüyordum.

– Onlarla aramızı bozmak aptallık olur...

Fikir değiştirdiği için düş kırıklığına uğramıştım. Sigarasını küllüğe bastırdı.

– Bize söylediklerini yapacağız, sonra da, Roma'ya gide-

bilmemiz için Ansart'dan yüklü bir para isteyeceğim.

Bunu, beni ikna etmek için söylediğini ve kendisinin de inanmadığını hissediyordum. Vert-Galant Bahçesi'nin en dibindeki adanın ucu son bir güneş ışığıyla yıkanıyordu. Enstitü saatinin beşi çaldığını duydum.

Köpeği, en kısa zamanda yanına dönme niyetiyle evde bırakmayı kararlaştırdık. Ancak kapı kapanır kapanmaz, durmaksızın havlayıp inlemeye başladı. Sonunda, buluşma yerine onu da yanımızda götürmekten başka çaremiz olmadığını anladık.

Boulogne Ormanı'na vardığımızda, hava hâlâ aydınlıktı. Güneşi engelleyen çamlık koruda Saint-James Gölü'ne kadar yürüdük; çocukluğumun kışlarından birinde, burada paten yapıldığını görmüştüm. Islak toprak kokusuyla karanlığın çöküşü bana yeniden eski pazar akşamlarını anımsattı, hatta ertesi gün koleje geri dönme düşüncesiyle duyduğum kaygıyı, bütün yoğunluğuyla içimde yeniden uyandırdı. Kuşkusuz bugün durum farklıydı, bu ormanda artık babamla, Charelle ya da Karvé adlı arkadaşlarımla değil, Gisèle'le birlikte yürüyordum. Ama havada aynı şeyler yüzüyordu, aynı kokuydu ve yine bir pazar günüydü.

– Gidelim... dedi.

O da kaygılı görünüyordu. Sakinleşebilmek için, gözlerimi önümüzde koşan köpekten ayırmıyordum. Arabayı alsak mı diye sordum ona. Buna değmeyeceğini söyledi.

Ferme Sokağı'nı yürüyerek geçiyorduk. Şimdi köpeği tasmasından tutuyordu. Charell'lerin ana kapısının önünden, sonra da terk edilmiş gibi görünen Howlett at eğitim yerinin önünden geçtik. Charell'ler kuşkusuz evden ayrılmışlardı. Hiçbir yere yerleşmeyen insanlar kategorisine aittiler. O

akşam Alain Charell nerede olabilirdi? Meksika'da bir yerlerde mi? Uzaktan nal sesleri duydum. Geri döndüm: Yalnızca siluetlerini seçebildiğim iki süvari, sokağın başında göründü. Acaba bunlardan birisi birazdan yanına yanaşacağımız adam mıydı?

Yavaş yavaş bize yaklaşıyorlardı. Yarı yoldan geri dönmenin, arabayı alıp Raffet Sokağı'ndaki binanın önüne bırakarak bir daha hiç ortaya çıkmaksızın köpekle birlikte ortadan yol olmanın hâlâ zamanıydı.

Kolumu sımsıkı tuttu.

– İş uzun sürmeyecek, dedi.

– Öyle mi?

– O tiple konuşur konuşmaz, kafeden ayrılıp onları baş başa bırakacağız.

İki süvari sağa, küçük Saint-James Sokağı'na dönmüşlerdi. Nal sesleri dindi.

Kafenin önüne varmıştık. Uzakta, Ferme Sokağı'nın Seine'le kesiştiği yerde, Ansart'ın arabasını fark ettim. Çamurlukların birinin üzerinde birisi oturuyordu. Jacques de Bavière olabilir miydi? Emin değildim. Ön koltukta iki siluet vardı.

İçeri girdik. Basit bir kafe beklediğim için, şık bir yerle karşılaşınca şaşırdım. Maundan bir bar ve yuvarlak masalar. Biraz aşınmış deri koltuklar. Kaplamalı duvarlar. Tuğla şömine içinde, ateş yakılmıştı.

Girişe en yakın masaya yerleştik. Çevremizde birkaç müşteri vardı, hiçbirini o adama benzetemedim.

Köpek, uslu uslu ayaklarımıza yerleşti. Hemen iki kahve istedik, yabancıya mesajı verir vermez ayrılabilmek için hesabı da ödedim.

Gisèle yağmurluğunun cebinden Grabley'in sigara paketi-

ni çıkarıp bir tane yaktı. Beceriksizce içine çekiyordu. Eli titriyordu.

– Korkuyor musun? diye sordum.

– Hiç korkmuyorum.

Kapı açıldı ve içeri üç kişi girdi: Bir kadın ve iki adam. Bir tanesi, geniş alnı, arkaya taranmış çok koyu renkli saçlarıyla fotoğraftaki erkekti.

Coşkulu bir konuşma geçiyordu aralarında. Kadın kahkahayla güldü.

Şömeninenin yanında, dipteki bir masaya oturdular. Adam, lacivert paltosunu üzerinden çıkardı. Süvari kılığını giymemişti.

Gisèle sigarasını küllüğe bastırdı. Başı öne eğik duruyordu. Adamın bakışından kaçınmaya mı çalışıyordu?

Dipteki masada, adamın yüzü bize dönüktü. Diğer ikisi, otuz yaşlarındaki esmer kadınla dar yüzlü, karga burunlu sarışın adam, yana dönük oturuyorlardı.

Kadın hayli yüksek sesle konuşuyordu. Adam, vesikalık fotoğraftakinden daha genç görünüyordu.

Ayağa kalktım, ellerim nemliydi.

İlerliyordum, masalarının önünde ayaktaydım. Konuşmayı kestiler.

Adama doğru eğildim.

– Size bir mesaj iletmekle görevlendirildim.

– Mesaj kimden?

Sesi keskin tınılıydı, boğuk gibiydi ve yanına gelip kendisini rahatsız ettiğim için irkilmiş görünüyordu.

– Pierre Ansart'dan. Sokağın köşesindeki arabada sizi bekliyor.

Doğrulmuş ve cümleyi, heceleri elimden geldiğince iyi vurgulamaya çalışarak söylemiştim.

– Ansart mı?

Beklemediği bir yerde ve anda uyarılan birisinin duyduğu sıkıntıyı yansıtıyordu yüzü.

– Beni hemen mi görmek istiyor?

– Evet.

Barın girişini kuşkulu bir bakışla gözden geçiriyordu.

– Bana biraz izin verir misiniz? dedi yanındakilere. Çabucak gidip dışarda beni bekleyen bir arkadaşa merhaba demem gerekiyor.

Diğer iki kişi, beni biraz küçümser gibi süzüyorlardı; çok genç olduğum ve bakımsız kılığım nedeniyle mi? İleride beni tanıyabileceklerini düşündüm. Gisèle'in varlığını da fark etmişler miydi acaba?

Adam ayağa kalkıp lacivert paltosunu üstüne geçirdi. Sarışın adama doğru dönüp,

– Bu akşam için yer ayırt... Sekiz kişi olacağız... dedi.

– Çok saçma, dedi kadın. Evimde bir yemek daveti düzenleyebilirdim...

– Hayır olmaz... Birazdan görüşmek üzere...

Önlerinde dikili duruyordum.

– Peki nerdeymiş bu araba, dedi adam.

– Size göstereyim.

Onun önünden çıkışa doğru ilerledim. Gisèle, köpekle birlikte ayakta masanın önünde bekliyordu. Varlığı adamı şaşırtmış gibiydi. Kapıyı açıp onlara yol verdim.

Araba yakına gelmişti. Longchamp Sokağı'nın köşesine park etmişlerdi. Jacques de Bavière, karosere hafifçe dayanarak ayakta duruyordu. Ansart, ön kapıyı açık tutarak arabadan çıktı ve bize koluyla işaret etti. Sokak iyice aydınlatılmıştı. Soğuk ve saydam havada, binaların cepheleri, sokak duvarları ve araba net bir biçimde görünüyordu.

Adam onlara doğru ilerledi, biz ise, kaldırım üzerinde hareketsiz bekledik. Bizi unutmuştu. O da Ansart'a doğru elini kaldırarak,

– Bu ne sürpriz... dedi.

Ansart'la birlikte, sokağın ortasında konuşuyorlardı. Sesleri bize mırıltı halinde ulaşıyordu. Yanlarına gidebilirdik. Birkaç adım atmamız yeterliydi. Ancak bir araya gelecek olursak, tehlikeli bir bölgeye gireceğimizi hissediyordum. Zaten Ansart'ın da, Jacques'ın da bizimle hiç ilgilendikleri yoktu. Aniden bizden uzaklara, başka bir uzama geçmişlerdi, o sahnenin sonsuza dek donmuş olduğu bugün, başka bir zamana geçtiklerini de söyleyebilirim.

Köpek bile, tasmasından tutulmadığı halde, yanımızda hareketsiz duruyordu, o da onlarla bizim aramızda görünmez bir sınır bulunduğunun farkındaydı sanki.

Jacques de Bavière, kapılardan birisini açıp adamı içeri bindirdikten sonra yanına geçti. Ansart, öne yerleşti. Direksiyondaki kişi arabadan inmemişti ve yüzünün hatlarını seçememiştim. Kapılar çarpılarak kapandı. Araba yarı dönüş yaptı ve Ferme Sokağı'ndan, Seine'e doğru ilerledi.

Rıhtım dönemecinde yok oluncaya dek gözlerimle izledim.

*

– Sence nereye gidiyorlar? diye sordum Gisèle'e.

– Onu Raffet Sokağı'na götürüyorlar...

– Ama arkadaşlarına hemen döneceğini söylemişti...

Oysa onu arabaya zorla bindirmemişlerdi. Sokak ortasındaki kısa konuşmaları sırasında, Ansart onu kendileriyle birlikte gelmesi için ikna etmiş olmalıydı.

– Gidip diğerlerine onu beklememelerini söylemem gerekebilir, dedim.

– Hayır... biz bu işe karışmamalıyız...

Kesin tonu beni şaşırtmıştı ve bu konuda benden fazlasını bildiği izlenimine kapıldım.

– Sence gerçekten onları uyarmamalı mıyız?

– Hayır... Bizden kuşkulanır... ve bize soru sorarlar...

Kendimi masalarının önünde, onlara arkadaşlarının arabayla ayrıldığını açıklarken hayal ediyordum. Soruları yumruk darbeleri gibi, gitgide artarak ve ısrarlı bir biçimde birbirini izleyecekti.

Gittiğini iyice gördünüz mü? Peki kimle gitti?

Bu mesajı verme görevini size kimler verdi?

Bu insanlar nerede oturuyorlar?

Siz kimsiniz peki?

Bense, kâbuslarda olduğu gibi kurşunlaşmış bacaklarımla, soru yağmurundan kendimi kurtaramayacaktım.

– Burada kalmamalıyız, dedim.

Arkadaşlarının orada olup olmadığını anlamak için her an dışarı çıkabilirlerdi. Ormana doğru giden Ferme Sokağı'nda ilerledik. Charell'lerin eski evlerinin hizasında, Alain'in bütün bu olup bitenler hakkında ne düşüneceğini merak ettim.

Kendimi rahatsız hissediyordum. Bir adam, iki kişinin yanından, "Birazdan görüşmek üzere." diyerek ayrılmıştı. Seine'e doğru ilerleyen bir arabaya bindirmişlerdi onu. Gisèle'le ben, bu kayboluşun hem tanıkları hem de suç ortaklarıydık. Bütün bunlar, bana başka pazar günlerini anımsatan Boulogne Ormanı'nın yakınında, Neuilly semtinin bir sokağında olup bitmişti... Orman koruluklarında, babamla ve yaşamının görkemli bir döneminden geride yalnızca mevsimi-

ne göre değiştirerek giydiği kenarı kürklü bir palto ile bir ceket kalmış olan çok ince, çok uzun boylu bir arkadaşıyla gezinirdik. O dönemlerde, giysilerinin ne kadar yıpranmış olduğunu fark etmiştim. Akşamları onu, Neuilly'de, aile pansiyonu görünümündeki bir otele kadar geçirirdik. Odasının küçük, ancak oldukça rahat olduğunu söylerdi.

– Ne düşünüyorsun?

Koluma girmişti. Çam koruluğunda ilerliyorduk. Koruluktan geçerek, arabayı park etmiş olduğumuz yere daha çabuk ulaşabilecektik. Ama hava çok karanlıktı ve yalnızca Richard-Wallace Bulvarı aydınlatılmıştı.

O adamın görüntüsünü, gülüşünü ve hafif yaşlanmış yüzünü düşünüyordum. Ancak kısa bir süre içinde, onun yıpranmış ceketi ve kürklü paltosuyla bir bütün oluşturduğu, içinden bir zembereğin kırılmış olduğu fark ediliyordu. Kimdi o? Sonraları ne yapmıştı? Tıpkı biraz önce kaybolan diğer adam gibi, ortadan yok olmuştu kuşkusuz.

*

Arabayı çalıştırdı ve Acclimatation Bahçesi'ne doğru yol almaya başladık. Binaların pencerelerindeki ışıklara bakıyordum.

Madrid Caddesi'ndeki kırmızı ışıkta durmuştu. Kaşları çatıktı. O da benim gibi kendisini rahatsız ediyordu sanki.

Ön cepheler, ışıklarıyla birlikte gelip geçiyordu. Kimseyi tanımıyor olmamız üzücüydü. Bu karanlık yüzlü apartman dairelerinden birisinin kapısını çalardık. Seçkin ve rahatlatıcı insanlarla birlikte yemeğe davet edilirdik. Adamın cümlesi geldi aklıma:

– Bu akşam için yer ayırt... Sekiz kişi olacağız...

Geri dönmesini boşu boşuna bekledikten sonra, yine de yer ayırtmışlar mıydı acaba? Bu durumda, yedi davetli bir araya gelmiş, hâlâ sekizinciyi bekliyor olmalıydılar. Ancak yeri boş kalacaktı.

Pazar akşamı açık bir lokanta... Babam ve arkadaşıyla birlikte, Etoile yakınlarında bir lokantaya giderdik. Erkenden, saat yedi buçuğa doğru orada olurduk. Yemeğimizi bitirdiğimizde müşteriler gelmeye başlardı. Bir pazar akşamı içeri çok şık bir müşteri grubu girince, on bir yaşımda olmama karşın, kadınların güzelliği ve parlaklığıyla çarpılmıştım. Kadınlardan birinin gözü, birden babamın arkadaşına takıldı. Yıpranmış ceketi vardı üzerinde. Adamı orada görmek onu şaşkına çevirmiş gibiydi, ancak bir an sonra yüzü düz ve acımasız ifadesine kavuştu. Arkadaşlarıyla birlikte, bizimkinden uzak bir masaya geçip oturdu.

Adamın ise rengi atmıştı. Babama doğru eğilip söylediği cümle, belleğimde kazılı kaldı:

– Gaëlle geçti biraz önce... onu hemen tanıdım... Ama ben savaştan bu yana öylesine değiştim ki...

Maillot Kapısı'na gelmiştik. Gisèle bana doğru döndü:

– Nereye gitmek istiyorsun?

– Bilmem...

Her ikimiz de ne yapacağımızı bilmez bir haldeydik. Etraflıca bilgi edinmek için Ansart'ın kapısını mı çalmalıydık? Ancak işlerine karışmamamız gerekiyordu. Bu insanları bir daha hiç görmemek ve Paris'ten çabucak ayrılmak geçiyordu içimden.

– Roma'ya şimdi gitmeliydik, dedim.

– Evet, ama yeterince paramız yok.

Dell'Aversano'nun bana verdiği yedi bin beş yüz frank

ile, Ansart'ın dört bin frank'ı üzerimdeydi. Bu kadarı yeterliydi. Onun üzerinde ne kadar para bulunduğunu sormaya cesaret edemiyordum.

Roma'da düzenli bir iş vaadi aldığımı ve artık hiç sorunumuz kalmayacağı yineledim ona. Onu ikna etmek üzereydim.

– Köpeği de götürmemiz gerekecek, dedi.

– Elbette...

Bir an düşündükten sonra ekledi:

– Oraya bu arabayla gitmek en pratik yol olacak. İzin istemesek bile, bizi şikâyet etmeyeceklerdir...

Sinirle güldü. Gerçekten de şikâyet edemezlerdi, çünkü o akşam onların suç ortağı olmuştuk ve sesimizi çıkarmayacağımıza güvenmek zorundaydılar. Bu düşünce ürpertiyordu beni. "Pierre Ansart'dan size bir mesaj getirdim. Sokağın köşesindeki arabada sizi bekliyor." diyen bendim. Hem de tanıkların önünde yapmıştım bunu. Üstelik karşılığında para da almıştım.

Yüzümde garip bir ifade olmalıydı ki, kolunu omzuma dolayıp dudaklarını yanağıma kondurdu.

– Kaygılanma, dedi kulağıma.

– Gidip Grabley'i görelim m? Saat dokuza doğru Tomate'ta olacak...

"Tomate" sözünün tınısında çocuksu ve rahatlatıcı bir şeyler vardı.

– Nasıl istersen...

Kuşkusuz, Grabley'den en ufak bir moral destek ummuyordum. Babamla ortak bir noktası vardı: Her ikisi de, herkes gibi takım elbiseyle ayakkabı giyer, kravat takarlardı. Fransızcayı aksansız konuşur, sigara ve kafe espresso içer, istridye yerlerdi. Ancak yanlarında bulunurken kuşkuya ka-

pılır, gerçekten var olup olmadıklarını anlamak için, tıpkı bir kumaşı ellercesine, onlara dokunma gereksinimi duyardınız.

- Sence o bizim için bir şey yapabilir mi? diye sordu.
- Kim bilir?

Gidip onu bulmak için henüz çok erkendi. İki saat daha beklemek gerekiyordu. Solda, hemen yakında, cadde üzerinde Maillot Palace'ın ışıklı cephesini gördüm ve orada oynayan *Kırlar Kraliçesi* filmini izlememizi önerdim. Yer gösterici köpek konusunda hiçbir uyarıda bulunmadı.

Kırmızı kadife koltuklara oturur oturmaz, rahatsızlığım geçti.

*

Notre-Dame-de-Lorette Sokağı karanlık, kaldırımlar da bomboştu. O saatte insanlar, yemeklerini bitirip erkenden yataklarına yatıyorlardı. Yarın, koleje ve işe geri dönmek gerekecekti. Yukarıda, Tomate'ın ışıklı tabelası boşu boşuna, ölü bir sokakta parlıyordu. Pazar akşamı seansını kim izleyebilirdi? Saint-Lazare Garı'ndan Cherbourg'a dönen trene binmeden önce izinli bir denizci mi?

Yer gösterici bize kulislerin yolunu gösterdi. Zeminin altındaydılar. Duvarları binanın eski afişleriyle süslenmiş küçük bir hole götüren merdivenlerden indik.

Grabley, localara açılan kapılardan birinin önünde, prens dö gal kostümü ve süet kravatıyla bekliyordu. Kaygılı görünüyordu.

- Ne güzel sürpriz... geldiğiniz çok iyi oldu...

Ancak Sylvette'in çok keyifsiz olduğundan yakındı, locada üstünü değiştirdiğini söyledi. Şimdi gelmemiz iyi olmuş-

tu, çünkü on buçuk seansı yapılmayacaktı. Salona geçmemizi önerdi. Burada, onunla birlikte kalmayı yeğlediğimizi söyledim. Zaten köpeğin girmesine de izin vermeyeceklerdi.

– Yazık olacak.

Gösteriyi izlemekte isteksiz oluşumuza açıkça alınmıştı.

Locanın kapısı açıldı ve Sylvette göründü. Siyah bir maske takmış ve leopar kumaşından bir gepiyer giymişti. Kuru bir sesle bizi selamladı. Sonra Grabley'e dönerek, kulislerde kendisini beklemek zorunda olmadığını söyledi. Bu gösteriye katıldığı için utanıyordu, ama birisi ona eşlik edip locada kalırsa, bu daha da beter oluyordu... Sesi yükseldi. Evet, duyarlı herhangi bir erkek, bir dansöz için sürünmenin yeterince aşağılatıcı olduğunu, ancak kimse yardım etmediğine göre de hayatını kazanmasının gerektiğini anlayabilirdi. Sonra bizi getirttiği için ona kızdı. Ne de olsa bir sirk hayvanı ya da pazar günleri hayvanat bahçesinde izlenen bir hayvana dönüşmemişti henüz. Grabley'in başı öne eğikti. Sylvette, bizi orada bırakıp merdivenlere yönelerek yüksek ökçeleriyle yukarı çıkmaya başladı, kalçalarını sallayışı hemen aklıma bir şey getirdi: Evet, evet, çalışma odasındaki dergilerden birinde yer alan saçı at kuyruğuyla toplanmış o çıplak kız buydu.

Grabley onu kayboluncaya kadar gözleriyle izledi. Bir Meksika müziği, trampetlerle patladı. Sahneye girmişti kuşkusuz.

– Çok sert bir kadın, çok sert... dedi.

Gisèle'le bakışlarımız buluşur buluşmaz, çılgın bir gülüşü zor denetledik. İyi ki dikkati bize yönelik değildi. Kadın sonsuza dek yok olmuşçasına, ağzı açık, merdivenin üstüne dikmişti gözlerini.

Bir süre sonra, veda edip ayrılmalı mıydık, bilemiyorduk.

Artık gülmek gelmiyordu içimden. Holün sarı ışığı, binanın bir zamanlar kabare tiyatroşu olduğunu gösteren duvardaki eski afişler, Meksika tarzı trompetler ve prens dö galler giymiş ve süet kravat takmış kendini azarlatan bu adam nedeniyle mi? Üzerimizde belli belirsiz bir hüzün dolanıyordu.

Yeniden babamı düşündüm. Onu aynı durumda, lacivert paltosuyla buna benzeyen bir binanın loca kapısı ardında beklerken getiriyordum gözümün önüne: Cenevre ya da Lozan'da herhangi bir "Kit Cat" ya da "Carrousel"de. Birlikte geçirdiğimiz son Noel'i anımsadım. On beş yaşımdaydım. Tatili okulda geçiremeyeceğim için, Haute Savoie'daki bir kolejden beni almaya gelmişti.

Cenevre'de, kendinden yirmi yaş genç bir kadın bekliyordu onu: Saman sarısı saçlı bir İtalyan kadın; hep birlikte Roma'ya giden bir uçağa binmiştik. O tatilden kalma bir fotoğrafı, bir kâğıt sandığının içinde buldum otuz yıl sonra. İtalyan kadının, otel koridorunda çınlayan sesiyle babama yaşattığı bir sahneden sonra bizi sürüklediği, Via Veneto yakınlarındaki bir gece kulübünde girilen yeni yıl imgesini sonsuza dek donduran bir fotoğraf.

Bir şampanya kovasının önünde oturuyoruz. Arkamızda birkaç çift dans ediyor. Masanın çevresinde, saçları arkaya yapıştırılmış esmer bir adam. Yüzünde zorlama bir neşe ifadesi. Yanında, otuz yaşlarında, kalın fondötenli, saman sarısı saçları alabildiğine kabartılıp topuz yapılmış bir kadın. Ve üzerine bol gelen kiralık bir smokin giymiş, ergenlik çağındaki bir oğlan; bakışları, yanlış insanlarla bir arada bulunan, söylenecek bir söz bulamayan ve henüz hayatını yaşayamayan bütün çocuklarınki gibi dalgın. Roma'ya dönmek isteyişimin nedeni, bu geçmişi silip atmaktı.

– Gidelim mi? diye sordu Gisèle.

Köpek sabırsızlanıyordu. Merdivenleri çıkmış, sonra onu izlemediğimizi görünce geri inip alt basamağa yatmıştı.

Grabley birden bitkinliğinden sıyrıldı:

– Gitmiyorsunuz değil mi? Sylvette çok kırılır... Sonra daha da sertleşir...

Ancak ona acımıyordum. Bana babamı, kadının saman sarısı saçlarını ve o Noel gecesini anımsatıyordu. Bugün istediğim yere gitme özgürlüğüne sahiptim.

– Kalamayız dostum, dedim. Gisèle'i Saint-Leu-la-Forêt'ye götürmeliyim.

– Gerçekten bizimle birlikte çorba içmek istemiyor musunuz?

Yüzünde, Via Veneto kaldırımına çıktığımızda babamın yüzündeki tedirgin ifadenin aynısı vardı. Önümüzde, bir grup sarhoş, uzayan düdüklerini üflüyordu. Saman sarısı saçlı kadın surat asıyordu. Birden bizi ekmek istercesine, büyük adımlarla yürümeye, ardından da koşmaya koyulmuştu. Babam bana:

– Çabuk... Yakala onu... ona nazik davran... Onu sevdiğimizi... ona ihtiyacımız olduğunu söyle... bunu ver...

İncecik bir kâğıda sarılı bir paket tutuşturmuştu elime.

Koşmuştum. O zamanlar çok gençtim. Şimdi ise, henüz yakın olan bu geçmişe karşı kayıtsızlıkla karışık bir hüzün duyuyordum içimde. Bütün bunların hiçbirisi önemli değildi artık. Ne babam, ne Grabley, ne de biraz önce arabaya bindirilen o adam. Hepsinin canı cehenneme.

*

Kaldırımın üstünde, kendimi hafiflemiş, her şeyden kopmuş hissediyordum. Onun da benim ruh halimi paylaşması-

nı istiyordum. Kolumu omzuna doladım, arabaya doğru yürüyorduk.

Köpek önümüzde ilerliyordu. Hemen Roma'ya yola çıkmamızı önerdim. Ancak parasını valizlerden birinin içinde bırakmıştı.

Tek yapacağımız, Conti Rıhtımı'ndan geçip valizleri arabanın bagajına yüklemekti.

– Nasıl istersen, dedi.

Tıpkı benim gibi, o da kaygısız haline kavuşmuştu.

Oysa bir düşünce aklımı başıma getirdi. Henüz yetişkin sayılmıyordum ve yurtdışına çıkmak için, altında babamın imzasını taklit edeceğim bir izin belgesi edinmem gerekiyordu. Bunu da ona itiraf etmeye cesaretim yoktu.

– Bu akşam yola çıkmamız olanaksız, dedim. İlk önce şu İtalyan'dan tüm bilgileri almam gerekiyor.

*

Fontaine Sokağı'nda, tiyatro kapanmıştı. Yukarılarda birkaç ışık yanıyordu yalnızca. Mahallenin sokaklarına rastgele girip çıktıktan sonra, Gavarny'nin önünde durduk.

Orada akşam yemeğimizi yedik. Başlangıçta Grabley'le Sylvette'e rastlamaktan çekinmiştim, ama onların daha gürültülü yerleri yeğleyeceklerini düşündüm sonra.

Bizden başka müşteri yoktu. Arada bir pazar akşamları, tiyatro dönüşü annemle birlikte burada yemek yediğimiz sırada bize hizmet eden beyaz ceketli adamı tanıdım.

İçeri girdiğimizde, bir masada oturmuş bulmaca çözüyordu. Müziğin, salon dibindeki bir ses yükselticiden mi, yoksa radyodan mı geldiğini anlamaya çalışıyordum; zil tınılı bir müzikti bu.

Köpek ayaklarımın dibine uzandı. Varlığından emin olmak için onu okşadım. Gisèle'in karşısında oturuyordum. Bakışımı onunkinden ayırmıyordum. Elimi yüzünde dolaştırdım. Yine yok olmasından korkuyordum.

O akşamdan sonra, her şeyle bağlantımız kesilmişti. Etrafımızdaki hiçbir şeyin gerçekliği kalmamıştı artık. Ne Grabley, ne İsviçre'ye kaçan babam, ne İspanya'nın güneyinde bir yerlerde bulunan annem, ne de haklarında hiçbir şey bilmeksizin karşılaşmış olduğum Ansart, Jacques de Bavière gibi insanlar...

Lokanta salonu da, bir zamanlar sık sık gidilmiş olup düşlerde yeniden uğranan o yerler gibi gerçeklikten yoksundu.

Annemle ben, Gavarny'den çıkınca Pigalle Meydanı'ndan 67 numaralı otobüse biner, Louvre Rıhtımı'nda inerdik. Üzerinden üç yıl geçmişti ve şimdiden bir başka yaşamdı... Yerinde kalan bir tek beyaz ceketli adamdı. Onunla konuşmak isterdim, ama bana ne söyleyebilirdi ki?

– Düş görüp görmediğimi anlamam için beni çimdikle...

Yanağımı çimdikledi.

– Daha güçlü.

Kahkahayı bastı. Gülüşü boş salonda çınladı. Onun da düş görme izlenimine kapılıp kapılmadığını sordum.

– Evet, bazen.

Beyaz ceketli adam yine bulmacasına dalmıştı. Bundan böyle başka müşteri gelmezdi artık.

Elimi tutmuş, açık mavi gözleriyle gülümseyerek bana bakıyordu.

Elini kaldırıp yanağımı öncekilerden daha güçlü çimdikledi.

– Uyan...

Adam ayağa kalkıp tezgâhın arkasındaki radyoyu açma-

ya gitti. Bir haber müziği, ardından haber bültenini okuyan sunucunun sesi. Kulağımda yalnızca fon müziği gibi bu sesin tınısı vardı.

– Nasıl, uyandın mı?

– Bilmiyorum, dedim. Belirsizlik içinde kalmak daha iyi.

Kolej yatakhanesinde, tatil dönüşü pazar akşamları, gözetmen ışığı dokuza çeyrek kala kapatır, uyku yavaş yavaş bastırırdı. Geceleyin sıçrayarak uyanır, nerede olduğumu anlayamazdım. Ranzaları mavi bir ışıkla aydınlatan gece lambası bana birden gerçeği anımsatırdı. O zamandan beri ne zaman düş görsem, kendimi yeniden yatakhanede bulma korkusuyla, rüya içinde uyanma anını geciktirmeye çalışıyordum. Bunu ona açıklamaya çalıştım.

– Bana da sık sık böyle olur, dedi... Hapishanede uyanmaktan korkarım.

Nedenini sordum: Hapishanede mi? Ama canı sıkkın görünüyordu ve sonunda yanıtladı:

– İşte öylesine...

Dışarıda, duraksadım. Conti Rıhtımı'na dönme düşüncesi bana iğrenç geldi. İkimiz bir arada, geçmişle ilgili hiçbir şeyi anımsatmayan bir yerde bulunmayı diliyordum. Ancak o, birlikte olduktan sonra yerin hiç önemli olmadığını söyledi.

Blanche Sokağı'ndan aşağı iniyoruz. Yine düş görür gibiyim. Bu seferki, esenlik duygusu veren bir düş. Araba kayıyor ve yokuş aşağı gidiyormuşuz gibi motor sesi duymuyorum.

Opera Caddesi, ışıkları ve bomboş taşıt yoluyla önümüzde açılıyor. Gisèle bana dönüp:

– İstersen yarın yola çıkabiliriz, diyor.

Hayatımda ilk kez, o güne kadar beni tutan engellerle aç-

mazların yok olduğunu hissediyorum. Belki de bu, yarın yok olacak bir hayal. Camı indiriyorum ve soğuk hava esenliğimi arttırıyor. Cadde boyu parıldayan ışıkların çevresinde tek bir buğu, tek bir hale yok.

Carrousel Köprüsü'nden geçiyoruz ve anılarımda, tek yönlü gidişe aldırmadan rıhtımın sol tarafını izliyor, Arts Köprüsü'nün önünden geçiyor, karşı yönden hiçbir araba gelmeden yavaş bir hızla ilerliyoruz.

Grabley henüz gelmemiş. Holü geçiyoruz ve daire geçmişten kopuyor. İçeri ilk kez giriyorum. Yolu bana o gösteriyor. Beşinci kata çıkan merdiveni önümden çıkıyor. Odada ışığı açmıyoruz.

Rıhtım fenerleri tavana, yazın pancur aralığından süzülenler kadar aydınlık bir ışık yansıtıyor. O, siyah eteği ve kazağıyla yatağın üzerine uzanıyor.

Ertesi sabah daireden ayrıldığımız sırada, Grabley henüz dönmemişti. Arabayı Ansart'a geri vermeye ve onunla Jacques de Bavière'i bir daha asla görmemeye karar vermiştik. En kısa zamanda Roma'ya doğru yola çıkacağımızı umuyorduk.

Telefonla onlara ulaşmaya çalıştık, ama Ansart'ın evinde de, Jacques de Bavière'in sözde konutunda da cevap veren çıkmadı. Ne yapalım. Arabayı Raffet Sokağı'nda terk etmeye hazırdık.

Bir önceki gibi, güneşli bir sonbahar günüydü. Yola çıkma düşüncesiyle, bir hafiflik ve dinginlik duygusu vardı üzerimde. Arkamda yalnızca şimdiden dağılmakta olan şeyler bırakıyordum: Grabley, boş daire... Bir yıl önce Belçika'ya yaptığım bir yolculukta kullandığım izin belgesini bulmam gerekiyordu; tarih ile gidilecek yer adını değiştirecektim. Nasıl olsa Roma'da, Fransız yönetiminden ve askeri görevimden kaçmamı sağlayacak bir fırsat çıkardı.

Gisèle, kendisinin Fransa'yı terk etmesine hiçbir engel bulunmadığını söyledi bana. Önceden sözünü ettiği şu koca hakkında biraz daha fazla bilgi edinmeye çahştım.

Uzun süredir – neredeyse üç aydır onu görmemişti. Bir çılgınlık yapıp onunla evlenmişti. Peki tam olarak kimdi o?

Doğrudan gözlerimin içine bakıp çarpık bir gülümsemeyle bana:

– Of, garip bir adamdır... Bir sirkle ilgileniyor...

Şaka mı yaptığını, yoksa gerçeği mi söylediğini merak ediyordum.

Tepkimi gözler gibiydi.

– Bir sirk mi?

– Evet, bir sirk...

Bu sirkle birlikte turneye çıkmıştı, ama o ardından gitmek istememişti.

– Bunlardan söz etmek canımı sıkıyor...

Raffet Sokağı'ndaki binanın önüne gelene kadar aramızda sessizlik hâkim oldu.

Dairenin kapısını çaldık. Kimse açmıyordu.

– Belki lokantadadırlar, dedi Gisèle.

Avlunun girişinde duran bir kadın, bizi gözetliyordu. Bize doğru yürüdü.

– Birini mi arıyorsunuz?

Sesi, bizden kuşkulanıyor gibi kuruydu.

– Bay Ansart'ı, dedi Gisèle.

– Bay Ansart bu sabah erkenden çıktı. Evin anahtarlarını bana emanet etti. Üç aydan önce geri dönmeyecek.

Demek o kapıcıydı.

– Gittiği yeri size bildirmedi mi? diye sordu Gisèle.

– Hayır.

– Peki ona mektup yazılamaz mı?

– Bana bir not yazıp yeni adresini bildireceğini söyledi. Ona yazmak istiyorsanız, mektubu bana bırakırsınız.

Sesi biraz yumuşamıştı. Köpekle birlikte avluyu geçtiğimiz sırada bizi gözleriyle izliyordu. "Bay Ansart"ın gidişini doğal bulur gibiydi. Bu sevimli ve terbiyeli adam hakkında er geç kendi kendine sorular soracaktı. Daha sonra, belki de Gisèle'le benim sorgulandığımız odada, başkaları ona sorular soracaklardı. Ansart'la ilgili her türlü ayrıntıyı, kendisi-

ni ziyaret edenleri anımsaması istenecekti ondan. O da kayboluşunun ertesi gününde, genç bir adamla genç bir kızın, yanlarında köpekleriyle kapıyı çaldıklarını anımsayacaktı.

– Arabayı ne yapıyoruz? dedim Gisèle'e.

– Alalım.

Ön gözü karıştırıp içinden ruhsatı çıkardı. 22 Ocak 1921'de, Paris'in X. bölgesinde doğan, ikameti Paris'in XVI. bölgesinde Raffet Sokağı 14 numara olan Pierre Louis Ansart adına kayıtlıydı.

Cumartesi günü Ansart'ın lokantasında yemeğe giderken izlediğimiz yolla Boulogne Ormanı'ndan geçiyorduk. Ruhsatı elimdeydi. Les Belles-Feuilles Sokağı'na saptık. Lokanta kapalıydı. Les Belles-Feuilles'ün ön cephesine, Ansart'ın söylediği gibi bir kafe olduğu zamanlardan kalma olduğu anlaşılan parlak yeşile boyanmış tahta panolar indirilmişti.

Gisèle bu sefer kaygılı görünüyordu. Ansart'ın birdenbire kaybolmasıyla, bizim de tanığı olduğumuz önceki gün Neuilly'de olup bitenler arasında bir bağlantı bulunuyor olmalıydı.

– Sence Jacques de Bavière de gitmiş midir? diye sordum.

Omuzlarını silkti. Martine'in yüzü ve önceki gece avluyu geçtiğimiz sırada bizi el sallayarak selamlayışı geldi aklıma.

– Ya Martine? Onu bulabileceğimiz bir yer var mı?

Yıllardır Ansart'la birlikte yaşaması dışında, onun hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmiyordu. Tek anımsadığı, adıydı: Martine Gaul.

Spontini Sokağı'nda bir kafeye dalıp iki sandviçle iki portakal suyu ısmarladık. Çantasından küçük bir telefon defteri çıkarıp Jacques de Bavière'in hâlâ orada bulunup bulunmadığını anlamak için Washington Sokağı'na telefon etmemi istedi benden.

– Alo.... Kimle görüşüyorum?

Kalın sesli bir kadın. Cumartesi akşamı bizi içeri alan kişi miydi?

– Jacques de Bavière'le görüşebilir miyim?..

– Siz kimsiniz?

Kuşkulu, kuru bir sesle konuşuyordu.

– Jacques'ın arkadaşlarıyız. Cumartesi akşamı gelmiştik...

– Jacques Belçika'ya gitti.

– Uzun süreliğine mi?

– Bunu size söyleyemem.

– Bay Ansart da onunla birlikte mi gitti?

Bir an sessizlik oldu. Hatta hattın kesildiğini sandım.

– O beyi tanımıyorum. Özür dilerim, ama size veda etmek zorundayım.

Kapattı.

Demek, ikisi birlikte gitmişti. Kuşkusuz Martine'i de alarak. Belçika'ya ya da başka bir yere. Nasıl doğrulanabilirdi ki?

– Adının de Bavière olduğundan emin misin? dedim Gisèle'e.

– Evet. De Bavière.

Ne işe yarardı bu? Rehberde kesinlikle bu adla kayıtlı olamazdı.

Gisèle, Ansart'dan haber alma şansımızın bulunduğu bir yere gitmek istediğini söyledi. Büyük bulvarları izliyorduk. Bana hiçbir açıklamada bulunmuyordu. République Meydanı'na gelince, Temple Bulvarı'na girdik ve buna paralel, biraz altta kalan bir sokakta durduk. Kış Sirki önümüzdeydi.

Sokakta, biraz uzakta, elli küsur metre ilerideki bir kafeyi işaret etti bana.

– Tezgâhın arkasındaki adama Bay Ansart'dan haber alıp almadığını sorarsın...

Neden benimle gelmiyordu?

Sokakta yürüyordum ve geri dönerek hâlâ orada olup olmadığına baktım. Kafeye girmemi beklediğini, sonra onun da diğerleri gibi yok olacağını düşündüm.

Kafenin adı yoktu, ama ön cephesinde bir Belçika bira markası vardı. İçeri girdim. Salonun dibinde, müşterilerin öğle yemeğini yedikleri birkaç masa bulunuyordu.

Tezgâhın ardında iri, esmer, biraz basık burunlu ve lacivert kostüm giymiş, telefonla görüşen bir adam duruyordu. Bekliyordum. Nar renkli ceket giymiş bir garson bana doğru ilerledi.

– Çeyrek Vittel.

Telefon görüşmesi uzuyordu. Adam karşı tarafı dinliyor ve arada bir "evet... evet... tamam..." diyerek ya da onaylayan kısa bir mırıldanmayla yanıtlıyordu. Bir sigara yakmak için almacı omzuyla yanağı arasına sıkıştırmıştı, bakışı üzerimdeydi, ama beni görüp görmediğini bilmiyordum. Telefonu kapattı.

– Bay Ansart'la ilgili haber var mı? dedim çekingen bir sesle.

Bana gülümsedi. Ama bunun yüzeysel bir gülümseme olduğunu ve aramıza bir mesafe koyduğunu hissettim.

– Bay Ansart'ı tanıyor musunuz?

Film sanatçısı Jean Marais'ninkini andıran genç tınılı bir sese sahipti. Tezgâhın öbür ucuna ilerleyip yanıma gelerek dirseklerini dayadı.

– Evet, onu tanıyorum, Martine Gaul'ü de tanıyorum.

Neden bu ayrıntıyı eklemiştim. Bana güvenmesi için mi?

– Bu sabah Raffet Sokağı'na uğradım, gitmişlerdi.

Hâlâ gülümseyerek dikkatli bir gözle beni süzüyordu. Takım elbisesinin zarif kesimiyle sesi, bu kafeye ters düşüyordu. Gerçekten buranın patronu muydu?

– Gittiler, ama kesinlikle geri dönecekler. Bütün söyleyebileceğim bu kadar.

Gülümsemesi yayılırken, bakışı, gerçekten daha fazlasını söylemeyeceğini anlamamı sağlıyordu.

Çeyrek Vittel'in hesabını ödemeye hazırlanıyordum, ama kolumu tutarak engelledi.

– Hayır... Bırakın...

Kapıyı bana kendisi açtı ve veda niyetine başıyla kısa bir selam verdi. Hâlâ gülümsüyordu.

Gisèle arabada sordu:

– Sana ne söyledi?

Yüzünden gülümsemesi eksik olmayan bu adamı tanıyor olmalıydı. Kuşkusuz onunla, Ansart ve Jacques de Bavière'le birlikteyken karşılaşmıştı.

– Kesinlikle geri döneceklerini söyledi, ama bana ayrıntılı bilgi vermeye niyetli görünmüyordu.

– Hiç önemli değil. Nasıl olsa onları bir daha görmeyeceğiz. Roma'da olacağız.

Bastille Meydanı'na kadar bulvarı izledik. Dell'Aversano'nun dükkânından fazla uzakta değildik. Yolculuğumuzu kesinleştirmek için oraya uğramamızı önerdim Gisèle'e.

– Biraz önce beni gönderdiğin o kafeye gitmiş miydin hiç? diye sordum.

– Evet. Sık sık.

Duraksadıktan sonra, pişmanlık duyar gibi şöyle söyledi:

– Kocam Kış Sirki'nde çalıştığı sıralarda.

Sustu. Lacivert giysili adamı düşündüm. Gülümsemesi beni fazlasıyla etkilemişti ve on yıl sonra bir öğle üstü, Kış

Sirki yakınlarına rastlantı sonucu geldiğimde, hâlâ gözümün önündeydi. Kafeye girmekten kendimi alamamıştım. Yıl 1973'tü.

Tezgâhın arkasında duruyordu, ilk gördüğümden daha az şıktı, yüzünün hatları derinleşmiş, saçları grileşmişti. Duvara bir sürü fotoğraf yapıştırılmıştı, bazıları ithaflıydı, kafenin müşterileri olan Kış Sirki sanatçılarının resimleriydi.

Diğerlerinden daha büyük olan bir fotoğraf dikkatimi çekmişti. At cambazı ceketli sarışın bir kadının etrafında, tezgâhın önünde toplanmış bir grup insan görünüyordu. Aralarından, Gisèle'i tanıdım.

İlk gelişimdeki gibi, çeyrek Vittel ısmarladım.

Öğleden sonrasının bu ölü saatinde, onunla yalnızdık. Birden şöyle sordum:

– Bu genç kızı tanır mıydınız?

Tezgâhın arkasına, yanına geçip fotoğrafta Gisèle'i gösterdim. Hareketim onu hiç de şaşırtmışa benzemiyordu.

Fotoğrafın üzerine eğildi.

– Evet, tanırdım... Çok gençti... Akşamlarını burada geçirirdi. Kocası sirkte çalışırdı... Onu beklerdi... Hep canı sıkkın görünürdü... On yıl öncesi olmalı...

– Peki kocası ne iş yapardı?

– Sirkte çalışıyordu herhalde. Kendisinden daha yaşlıydı.

Soracak olsam, tüm sorularımı yanıtlayacağını hissettim. O zamanlar hâlâ gençtim, çekingen ve terbiyeli bir havam vardı. O ise, yaz günü öğleden sonrasının ölü saatini geçirmek için gevezelik etmek istiyordu kuşkusuz.

On yıl öncesine oranla çok daha erişilebilir görünüyordu. Gizemini, daha doğrusu benim ona yakıştırmış olduğum gizemi yitirmişti. Lacivert takım elbiseli incecik adam, bugün

Amelot Sokağı'ndaki kafenin patronundan başka bir şey değildi, neredeyse bir kömürcü gibiydi.

– Bay Pierre Ansart'la tanışmış mıydınız?

Şaşırmış gibi baktı ve yüzünde bir zamanlarki yüzeysel gülümsemesini yeniden gördüm.

– Neden? Pierre'i tanır mıydınız siz?

– On yıl önce o genç kız tanıştırmıştı bizi.

Kaşlarını çatmıştı.

– Fotoğraftaki kız mı?... Pierre onunla burada tanışmış olmalı... Sık sık beni görmeye gelirdi...

– Peki ondan biraz daha genç bir adam, Jacques de Bavière size bir şey ifade ediyor mu?

– Hayır.

– Ansart'ın bir arkadaşıydı.

– Pierre'in bütün arkadaşlarıyla tanışmadım...

– Ona ne oldu, bir fikriniz yok mu?

Hep aynı gülümseme.

– Pierre mi? Hayır. Her neyse, o artık Paris'te değil.

Susuyordum. İlk görüştüğümüzde bana söylediği cümleyi tekrarlamasını bekliyordum: Gittiler, ama kesinlikle geri gelecekler.

Aralık duran kapıdan güneş ışıkları, duvarlarla dipteki boş masalar üzerinde açık renkli lekeler çiziyordu.

– Demek Ansart'la iyi arkadaştınız?

Bakışıyla gülümsemesi alaycı bir ifadeye dönüşüyordu.

– 1943'te tanıştık. Aynı yıl, ikimizi birlikte Poissy Merkezi'ne gönderdiler... Görüyorsunuz ya, dünkü bir tarih değil...

Sessiz duruyordum. Şöyle ekledi:

– Ama bunu kötüye yormayın... Herkes gençliğinde hata yapabilir...

On yıl önce de ondan Ansart'la ilgili haber almaya geldiğimi, ancak beni yanıtlamak istemediğini söylemek geçiyordu içimden. O günlerde, hâlâ korunması gereken sırlar bulunuyordu.

Ancak şimdi, bütün bunlar bitmiş ve sonunda önemini yitirmişti.

– Peki o genç kızla hâlâ görüşüyor musunuz?

Bu soru beni öylesine şaşırttı ki, belli belirsiz bir yanıt geveledim. Bulvarda tek başıma kalır kalmaz, hıçkırarak aptalca ağladım.

Seine'e ulaştık, Celestins Rıhtımı'nı izliyorduk. Sigara paketimi aranmak için cebimi karıştırırken, Ansart'ın ruhsatını almış olduğumu fark ettim.

– Görmeye gittiğimiz o adama gerçekten güveniyor musun? diye sordu Gisèle.

– Evet. Sanırım beni çok seviyor.

Gerçekten de bugün düşündükçe, Dell'Aversano'nun bana gösterdiği nezaketi daha iyi ölçebiliyorum. Ailemle ilgili durumum onu çok duygulandırmıştı, annenizle babanız sizi kesinlikle ihmal ettiklerinde "aile" sözcüğü hâlâ kullanılabilirse. Onu ilk görmeye gittiğimde, kuşkusuz kendi başının çaresine bakmak zorunda kalan bir çocuğun sonunun kötü olacağı düşüncesiyle, bana öğrenimimle ilgili birkaç soru sorup devam etmemi salık vermişti. Ona göre, Saint-Paul mahallesindeki eskicilerde mobilyalarımı aceleyle satmaktan daha iyi şeylere layıktım ben. Yazar olma hayalini kurduğumu itiraf etmiş ve başucu kitabımın, Stendhal'in *Duyarlı Ruhlara* adlı yazışmaları olduğunu söyleyerek onu çok etkilemiştim.

Dükkânın dibindeki masasında oturuyordu. Gisèle'le köpeğe hayretle baktı.

Gisèle'i ona kız kardeşim olarak tanıştırdım.

– Size vereceğim tüm bilgiler elimde, dedi bana.

Roma'daki kitapçı dostunun yanındaki işime ancak iki ay sonra başlayabilecektim.

– Hemen gitmeyi mi yeğliyordunuz?

Altımızda bir araba olduğunu söylemeye cesaret edemedim, aksi halde ona Ansart'ın ruhsatını göstererek her şeyi açıklamamız gerekecekti. Bir başka sefer, belki... Ama Gisèle'le birlikte gitmek istediğimi itiraf ettim. Onun kız kardeşim olduğuna gerçekten inanmış mıydı? Yüzünde herhangi bir kınama ifadesine rastlamadım. Yalnız ona doğru dönüp:

– Roma'da bir iş bulmaya hazır mısınız? diye sordu.

Yaşını sordu ona. Yirmi bir olduğunu söyledi. Benim yaşımı biliyordu ve Gisèle'in önünde buna değinmesinden korkarak, tırnaklarımı avuçlarıma bastırıyordum.

– Oradaki adresiniz bile belli... Dilerseniz, o arkadaştan sizi oraya düşünülenden önce yerleştirmesini isteyebilirim...

Kendisine teşekkür ettim. Orada kız kardeşimin de benimle birlikte oturması olası mıydı?

İkimize de dikkatle baktı. Aramızda fiziksel bir benzerlik araştırıp bulamadığını tahmin ediyordum.

– Belli olmaz, dedi. Kızkardeşiniz daktilo kullanmasını bilir mi?

– Evet, dedi Gisèle.

Yalan söylediğinden emindim. Onu bir daktilo başında gözümün önüne getiremiyordum...

– Arkadaşımın daktiloyla Fransızca yazabilecek birine ihtiyacı olacak... Bu akşam ona telefon edip kesinleştirmesini isterim.

Ayağa kalkarak gidip birlikte birer kahve içmemizi önerdi. Arabanın önünden geçerken hiçbir şey söylemedim, Gisèle de suskunluğumun suç ortağı oldu. Yarın, başımıza gelenleri ona bir bir açıklayacaktım. Bize onca iyi davranan bu adamdan bir şey saklamaya hakkım yoktu.

Conti Rıhtımı'ndaki dairede daha ne kadar kalabileceğimi sordu bana.

- En çok üç hafta...

Bir anneyle babanın, edebiyata gönül vermiş ve *Duyarlı Ruhlara*'yı başucu kitabı yapmış bir çocuğu böylesine hepten terk etmiş olmalarını aklı almıyordu. Onu en çok şaşırtan da, annemle babamın tavırlarının bana son derece doğal görünmesi ve onlardan herhangi bir yardım ummanın aklımın ucundan bile geçmemiş olmasıydı.

- Üç hafta içinde Roma'ya yerleşmeniz ve kız kardeşinizin de sizinle birlikte oturması gerekiyor...

"Kız kardeşiniz" sözcüğünü söyleyiş tarzından, yalanı yutmadığını hissettim.

- Kız kardeşiniz de edebiyattan sizin kadar hoşlanıyor mu?

Gisèle'in halinden sıkıldığı belli oluyordu. Tanıştığımızdan bu yana, edebiyattan hiç söz etmemiştik.

- Ona *Duyarlı Ruhlara*'yı okutuyorum şu aralar, dedim.

- Peki hoşlandınız mı? diye sordu Dell'Aversano.

- Çok.

Sevimli bir gülümseme belirdi yüzünde. Hava güneşli ve mevsime göre nemliydi. Kafenin terasında bırakılmış tek masaya oturduk. Saint-Gervais Kilisesi'nin çanı öğle vaktini haber verdi.

- Roma'da kalacağımız adresi biliyor musunuz? diye sordum.

Dell'Aversano, ceketinin iç cebinden bir zarf çıkardı.

- Frescobaldi Caddesi, numara 7.

Gisèle'e döndü:

- Roma'yı bilir misiniz?

- Hayır, dedi Gisèle.

– Öyleyse, o on beş yaşında orada Noeli geçirdiği sırada siz yanında değildiniz herhalde?

Gülümsüyordu, o da gülümsedi.

– Peki Frescobaldi Caddesi hangi semtte bulunuyor? dedim.

Tükenmez kalemle, zarfın üzerine iki paralel çizgi çiziyordu.

– Şurası, Veneto Caddesi... Veneto Caddesi'nde bulunmuştunuz...

Önümüzde koşmaya başlayan o saman sarısı saçlı ve kalın fondötenli kadını babamın komutu üzerine nasıl yakalamaya çalıştığımı ona anlatmıştım.

– Villa Borghese Bahçeleri boyunca uzanan Pinciana Caddesi'ni izliyorsunuz...

Zarfın üzerine çizgiler çekmeyi sürdürüyor ve kaleminin ucuyla bize yolu gösteriyordu.

– Hep Villa Borghese üzerinde ilerlerken sola sapıyor ve Frescobaldi Caddesi'ne çıkıyorsunuz... orası....

Çarpı işareti yapıyordu.

– Semtin güzelliği, yeşillikle çevrili oluşmasıdır... Sokağınız hayvanat bahçesinin hemen yakınında....

İkimiz de gözümüzü çizdiği desenden alamıyorduk. Yazın, Gisèle'le birlikte, Frescobaldi Caddesi'nin gölgeliğinde yürüyordum.

Conti Rıhtımı'nda, Grabley çalışma odasındaki kanepenin üzerine bir not bırakmıştı:

Sevgili Obligado,

Saat 14 sularında sizi aradılar. Polis olduğunu iddia eden bir adamdı bu. Adını bıraktı: Samson, bir de kendisini bulabileceğiniz bir numara verdi: TURBIGO 92-00.

Umarım pişmanlık duyacağınız bir şey yapmamışsınızdır.

Dün akşam korktuğumdan daha iyi sona erdi, yokluğunuza da üzüldük. Bu akşam, 22.30 seansında Tomate'ta tekrar konuğumuz olmak ister miydiniz?

Selamlar, Grabley.

O adamın ne istediğini belirlemek için hemen telefon etmenin gerekli olup olmadığını sordum Gisèle'e. Ancak tekrar aramak işinin ona düştüğüne karar verdik.

Öğleden sonrası beklemekle geçti, her ikimiz de sinirimizi bastırmaya çalışıyorduk. Üzerinde "Umarım pişmanlık duyacağınız bir şey yapmamışsınızdır." yazılı Grabley'in notunu buruşturup yırtmıştım.

– Sence dün öğleden sonra yaptıklarımızı biliyorlar mı?

Gisèle omuzlarını silkip gülümsedi. Benden daha sakin görünüyordu. Parke üzerine Roma planını yaymış, gelecekteki konutumuzun yakınlarındaki sokakların, eski yapıların ve kiliselerin adlarını öğrenerek semti tanımaya çalışıyor-

duk: Porta Pinciana, Sainte-Thérèse Kilisesi, Esculape Tapınağı, Museo Coloniale... Kimse bizi orada bulamayacaktı.

Sonra hava kararmaya başladı, kanepeye uzanmıştık. Ayağa kalkarak siyah eteğiyle kazağını giydi.

– Gidip sigara alacağım.

Telefona bakmak için benim evde kalmamı yeğliyordu. Bir akşam gazetesi almasını istedim.

Pencereden ona baktım. Arabayı almadı. Elleri iliklememiş olduğu yağmurluğunun ceplerinde, ağır adımlarla yürüyordu.

Darphane binasının köşesinde gözden uzaklaştı.

Yeniden kanepenin üzerine uzandım. Bir zamanlar çalışma odasında bulunan mobilyaları anımsamaya çalışıyordum.

Telefon çaldı. Boğuk ve hafif monoton bir sesle.

– Geçen perşembe sizden bazı bilgiler isteyen bay Samson tarafından arıyorum. Hemen sizin ardınızdan içeri bir genç kız çağrılmıştı... Daha sonra onunla Soleil d'Or adlı kafede buluştunuz...

Bir saat belirtti. Ama ben hiçbir şey söylemiyordum. Tek bir sözcük söylemekten âciz hissediyordum kendimi.

– Son dört günü birlikte geçirdiniz ve sizin evinizde oturuyor... Sizi uyarmak istiyorum....

Çalışma odası şimdi yarı karanlıktı ve o, boğuk sesiyle konuşmayı sürdürüyordu.

– Bu kişi hakkında birçok şeyden habersizsiniz... Sanırım size adını bile yalan söylemiş olmalı. Adı Suzanne Kraay...

Mekanik bir biçimde adı kodluyordu: K.R.A.A.Y. Tıpkı konuşan saat gibi diske kaydedilmiş bir ses dinlediğim izlenimine kapıldım.

– Daha önce işlediği suçlar nedeniyle birkaç ayını Petite-Roquette hapishanesinde geçirmesi gerekmişti. Ama sanırım bunu sizden saklamıştır... Kuşkusuz evli olduğunu da gizlemiştir sizden...

– Bunu biliyorum, dedim kuru çıkmasını dilediğim bir sesle.

Sessizlik oldu.

– Tam olarak bilmediğinizden eminim.

– Beni ilgilendirmiyor, dedim.

– Ama beni ilgilendiriyor ve unutmayın ki henüz bir yetişkin değilsiniz...

Ses yine boğuk ve uzaktan geliyordu.

– Ve büyük bir riske giriyorsunuz...

Konuşmacı dünyanın öbür ucundan arıyormuş gibi, parazitliydi sesi. Ama gürültü kesildi, şimdi ses, çok yakın ve çok açık geliyordu.

– Sizinle hemen karşı karşıya gelip olaya netlik kazandırmak istiyorum. Bu sizin yararınıza olacak. Yaşınız küçük olduğuna göre, neyle karşı karşıya olduğunuzu bilmeniz gerekir... Benimle buluşmaya hazır mısınız?

Şu son cümleyi, lisedeki bazı gözetmenlerin buyurgan ve otoriter tonuyla söylemişti.

– Peki, dedim.

– Bu akşam, saat onda, evinizin hemen yakınında... Rıhtımda, Louvre'un karşısındaki kafede... Pencerenizden görünüyor.... Saat tam onda sizi bekliyorum. Adım Bay Guélin.

Adını kodlayıp telefonu kapattı.

Ben de kapattım. Kendisini tanıştırmadan önce, sesi, cumartesi günleri Luxembourg Bahçesi ya da Danton Sineması'na giderken rastladığım bir adamı çağrıştırmıştı. Üstünde gri renkli bir paltoyla bir cimnastik salonundan çıkıyordu.

Kırk yaşlarında, çok kısa saçlı ve içerlek yanaklı sarışın bir adamdı. Bir akşam üstü, Odéon dönemecindeki o hüzünlü kafelerin birinde benimle konuşmuştu. Yazar ve gazeteciydi. Ben de ileride yazar olmak istediğimi söylemiştim. O anda, yüzünde küçümseyen bir gülümseme belirmişti.

– Çok çalışmak gerek, bir bilseniz... Çok çalışmak... Büyük bir olasılıkla başaramazsınız...

Ve bana "günde yirmi dört saat cimnastik çubuğuyla çalışan" hayranlık duyduğu genç ve ünlü bir dansçıyı örnek gösterdi.

– Yazmak budur, anlıyor musunuz... günde yirmi dört saat çalışma... karakterinizin bunca güçlü olduğundan kuşkuluyum... Denemeye bile değmez.

Neredeyse beni ikna etmişti.

– Nasıl yazdığımı size gösterebilirim.

Dragon Sokağı'ndaki evinde bir randevu vermişti bana. Beyaz kireç badanalı iki oda, koyu ahşap kirişler, aynı renkte rustik bir çalışma masası ve yüksek arkalıklı çok sert iskemleler. Paltosu üzerindeydi. Adını unuttuğum bir kitap imzalamıştı bana. Beni hayretler içinde bırakarak, Montherlant'ın *Genç Kızlar*'ını okumamı önermişti. Sonra, Dauphine Gordini marka arabasıyla beni evime kadar geçirmek istemişti. Sonraki aylarda, geceleri penceremden, beyaz bantlı o arabanın binanın önünde park ettiğini görmüştüm. Ve korkuyordum.

Bugün de tesadüfen orada olup olmadığına baktım.

Ama yoktu. Sessizlik. Gece çökmüştü. Tavandan sarkan ampulün boğuk ışığındansa, fenerlerin duvarlara gölge düşürmesini yeğliyordum. Yine Gisèle'in dönmeyeceği kaygısı kaplıyordu içimi. Telefonda duyduğum ses, yalnızlık ve terk edilmişlik duygumu çoğaltmıştı. Mobilyaların yerini anımsa-

makta zorluk çektiğim bu çalışma odasına öylesine uyuyordu ki.

Petite-Roquette... Bir gün aynı adı taşıyan sokakta gezinmiş ve hapishane binasının önünden geçmiştim. Rüyalarımda sık sık, Roquette Sokağı, Roma'daki gibi, ortasında dikili bir çeşme bulunan bir meydana açılır. Mevsimlerden hep yazdır. Bomboş meydan, güneş altında kavrulmaktadır. Sessizliği bozan yalnızca çeşmenin mırıltısıdır. Orada, gölgede durur, Gisèle'in hapisten çıkmasını beklerim.

Giriş kapısı çarptı: Ayak sesini tanıdım. Burada, iliklenmemiş yağmurluğu içinde önümdeydi. Işığı yaktı. Yüzümün asık olduğunu söyledi.

– Adam telefon etti.

– Eee?

Babam hakkında bilgi edinmek isteyen birisi olduğunu ve bu akşam saat onda, Seine'in öbür yakasında, tam karşıdaki kafede bana randevu verdiğini açıkladım.

– Uzun sürmez.

Yüzünü ellerimin arasına alıp öptüm. Adının Gisèle ya da Suzan Kraay olması ve Petite-Roquette'te bir süre kalmışlığı umurumda bile değildi. O sıralar onu tanımış olsaydım, görüşme odasında onunla konuşmak için tek bir fırsatı kaçırmazdım. Bir suç işlemiş olsa bile, bu beni ilgilendirmiyordu, siyah eteği ve kazağıyla karşımda, canlı olsun, bana yeterdi.

– Gelip bizi rahatsız etmesinden korkmuyor musun? diye sordu kulağıma.

Önce telefondaki adamı kastettiğini sandım. Ama Grabley'den söz ediyordu.

– Yok canım. Tomate'tadır o...

Yine de çalışma odasının kapısını tutması için kanepeyi ittik.

Seine'in öbür yakasında, rıhtımın köşesindeki kafenin ışığının parladığını görüyordum. Adam gelmiş miydi acaba? Onu gözetlemek için çok güçlü bir dürbüne sahip olmak isterdim. O da kafeden, apartmanın pencerelerinde ışık olup olmadığını denetleyebilirdi. Bu düşünce içimde birden bir kaygı uyandırdı, sanki üzerime bir tuzak kapanıyordu.

– Nereye bakıyorsun?

Kanepeye uzanmıştı. Eteğiyle kazağı, sehpanın ortasına savrulu duruyordu.

– Vapuru bekliyorum, dedim.

Pencereyi araladım. Pont-Neuf düzeyindeki ışığın yeşile dönüşmesine kadar, Conti Rıhtımı uzun bir süre boş kaldı. Tek tük arabalar yeniden belirmeden önce, bir sessizlik oldu, aynı pencereden, işgal akşamlarında babam da bu sessizliğe tanık olmuştu kuşkusuz.

O dönemlerde, karşıdaki kafe pırıl pırıl değildi ve Louvre'un cephesi karanlıkta gözden yitiyordu. Bugün iyi olan, tehlikenin nerede olduğunun bilinmesiydi: Seine'in öbür yakasındaki şu ışık.

– Randevuya gitmem gerekiyor.

Saatime bakmıştım. Ona çeyrek vardı.

Kanepenin kenarına oturmuştu. Çenesi avuçlarına dayalıydı.

– Gitmek zorunda mısın?

– Şimdi gitmezsem, o adam beni rahatsız edecektir... En iyisi bir an önce ondan kurtulmak.

Sorunun, babamın eski bir ortağıyla ilgili olduğunu yineledim. Kendisine gerçeği açıklamak istediğimi belirttim. Vaktinde hazırdım. Gisèle, dairede yalnız kalmaktansa benimle gelmeyi yeğliyordu. Köpekle birlikte dışarı çıktık. Arts Köprüsü'nden geçerek kafeye kadar yürüyeceğimizi düşünmüştü. Ama arabayı alsak daha iyi olacağını söyledim ona.

Carrousel Köprüsü'ne girmek üzereyken, neredeyse ondan rıhtım boyunca dümdüz ilerlemesini istemek geçti içimden. Sonra sağ yakadan kafeye yaklaşırken, aklımı başıma topladım. Buluşmaya hazırdım artık, hatta o adamın yüzünü görmek için sabırsızlanıyordum.

Rıhtımla Louvre Sokağı'nın köşesinde, kafenin girişinde durduk. Terasta tek bir müşteri vardı. Masanın üzerinde duran bir gazeteyi okuyordu ve arabamızı fark etmemişti. Gisèle'in kolumu sıkan elini hissettim. Ağzı açık, adamı süzüyordu. Yüzünün rengi attı.

– Gitme Jean... yalvarırım.

Bana adımla seslenmesine şaşırmıştım. Kolumdan tutuyordu.

– Neden? Onu tanıyor musun?

Neon ışığı altında hâlâ gazetesini okuyordu. Sayfayı çevirmeden önce, diliyle parmağını ıslatıyordu.

– Gidersen mahvoluruz... Daha önce onunla karşılaşmıştım...

Yüzünün hatları dehşet ifadesiyle gerginleşmişti. Ama ben çok sakindim. Yavaşça alnıyla dudaklarını okşadım. İçimden onu öpüp rahatlatıcı sözler söylemek geliyordu.

Yalnızca şöyle söyledim:

– Korkma... Bu adam BİZE HİÇBİR ŞEY YAPAMAZ...

Yine beni tutmaya çalıştı, ama kapıyı açıp arabadan dışarı çıktım.

– Beni burada bekle... Fazla uzun sürerse, eve dön.

Hayatımda ilk kez, kendimden emindim. Çekingenliğim, kaygılarım, en ufak hareketlerim için o özür dileme, sık sık bana karşı çıkanlara hak verme alışkanlığım, bunların hepsi ölü bir deri gibi üzerimden sıyrılıp kaybolmuştu. Şu düşlerden birindeydim; hani şimdiki zamana ait tehlike ve sıkıntılarla karşılaşır, ama geleceği şimdiden bildiğiniz ve kendinizi yenilmez hissettiğiniz için her seferinde onları atlatırsınız.

Camlı kapıyı ittim. Başını gazeteden kaldırdı. Kırk yaşlarında, kahverengi saçlı, ama alnının üstü açılmış bir adamdı. Açık kahverengi bir palto giymişti.

Önünde dikildim.

– Sanırım Bay Guélin sizsiniz?

Soğuk bir bakışla beni süzdü, patavatsızlığımı bana nasıl ödeteceğini değerlendiriyor gibiydi.

– Arka tarafta daha rahat oluruz...

Sesi telefondakinden daha metalikti. Ayağa kalktığında, paltosu içinde, sağlam yapısı ve tıknaz silueti, o kaba yüzün üzerindeki keliyle bana eski bir futbol oyuncusunu çağrıştırıyordu.

Kafenin ucundaki bir masaya oturduk, o, deri taklidi kırmızı divana geçti. Bizden başka kimse yoktu. Sigara satılan tezgâhta duran bir adam dışında. O da bizi fark etmemiş görünüyordu.

Ayrık dirsekleriyle masaya dayanarak, hafif kalkık çenesiyle hâlâ beni soğuk soğuk süzüyordu.

– Geldiğiniz iyi oldu... aksi halde durumunuz daha da

zorlaşacaktı...

Gözlerimi indirmem için uğraşıyordu. Ama hayır, bunu beceremiyordu. Hatta ona meydan okumak istercesine, yüzümü onunkine yaklaştırmıştım.

– Dün akşam üstü, Neuilly'de çok ciddi bir şey oldu... Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

– Hayır.

– Gerçekten mi? Akıllı bir çocuksunuz ve açık yürekliliklе benimle konuşursanız çok daha iyi olur...

Gözlerimi indirmiyordum ve yüzü öylesine yakındı ki, neredeyse alınlarımız birbirine değecekti. Soluğu anasonlu içki kokuyordu.

– Bir kere, yaşınız küçük... Nişanlınız ise bir süredir fahişelik yapıyor...

Bu sözleri ifadesiz bir sesle söylemişti, ancak tepkimi gözetliyordu.

Ona gülümsemek için çaba harcıyordum, çok geniş ve daha çok yüz buruşturmaya benzeyen bir gülümsemeydi bu.

– Desaix Sokağı'ndaki 34 numaralı daireye gidip geliyor... Yeri de, sahibesini de iyi tanırım... hatta müşterilerin çoğunluğunu da... Sanırım siz de tanıyorsunuz?

Geçen geceyi, binaların önünde bekleyişimi anımsadım. Sokağın ucundaki metronun üst geçidini. Bir de Dupleix Kışlası'nın upuzun kale duvarını. Onu, binaların birinden çıkıp bana doğru yürürken görüyordum.

– Nişanlınızın kocasını da tanıdığınızı sanıyorum, ne dersiniz?

– Bütün bunlar beni hiç ilgilendirmiyor beyefendi.

Başka bir âlemde gibiydim.

– Evet, evet, sizi ilgilendiriyor. Şimdi bana, dün öğleden sonra olup bitenleri bütün ayrıntılarıyla açıklayacaksınız.

Gazete, paltosunun cebinde katlı duruyordu. Biraz önce, Gisèle'den bana aynı akşam gazetesini getirmesini istemiştim, ama o almayı unutmuştu.

– Dün öğleden sonra hiçbir şey olmadı.

Anasonlu soluğunu duymamak için ondan uzaklaşmıştım. İskemlenin sırtına dayanıyordum.

– Hiçbir şey mi? Şaka yapıyorsunuz...

Kollarını çapraz tutuyordu.

Bense, gözlerimi cebindeki gazeteden alamıyordum. Belki de onu açıp bana Ansart'ın arabasına binen adamın fotoğrafını göstererek, Puteaux Köprüsü'nün altında yüzen cesedinin çıkarılmış olduğunu söyleyecekti. Ama bu düşünce karşısında kayıtsızdım. Daha sonraları, otuzlu yaşlara yaklaşırken, ip üzerinde boğazı geçtikten sonra geriye dönük olarak bir başdönmesi hisseden denge ustası gibi, geçmişteki bazı dönemleri düşündükçe belli belirsiz pişmanlıklar duymaya başladım.

– Benimle birlikte, arkadaşların evine kadar geleceksiniz. Bize açıklamalarda bulunmanızı öneririm, aksi halde başınıza ciddi dertler açarsınız...

Ses tonu tartışmasızdı, gözleri ise sürekli üzerimdeydi. Ayağımın kaymakta olduğunu hissettim ve cesaret kazanmak için:

– Peki ama siz kimsiniz, tam olarak? dedim.

– Bay Samson'un çok yakın bir arkadaşıyım.

Neyi kastediyordu? Polis teşkilatından olduğunu mu?

– Yakın bir arkadaş mı, nasıl yani?

Soruma sıkılmıştı. Sözü yeniden aldı:

– Sizi hemen gözaltına gönderebilecek birisi.

O sırada ilginç bir şey oldu: Gözlerimi indirmemiştim, adam ise direncini yitiriyordu. Yavaş yavaş bana, babamın

otel koridorlarında ya da bunun gibi kafelerde görüşmeye gittiği düzinelerle insanı çağrıştırıyordu. Çoğunlukla onun yanında olurdum. On dört yaşımdaydım, ama bütün bu insanları neon ışığı altında incelerdim. İçlerinden en seçkin olanı, ilk bakışta en saygın görüneni, sonuçta çaresiz kalmış bir panayır tüccarı olup çıkardı.

– Terbiyemle ilgilenmek istediğiniz için mi?

Adamın keyfi kaçmış gibiydi.

– Biraz sonra artık kurnaz rolü oynayamayacaksınız.

Ama artık onun için çok geçti. Zaman içinde uzaklaşıyordu. Yaşantımın bir dönemindeki bütün figüranların, bütün zavallı aksesuarların yanına gidecekti: Grabley, saman sarısı saçlı kadın, Tomate, mobilyasız daire, Lyon Gar'ındaki yolcu kalabalığında eski lacivert bir pardösü...

– Hoşça kalın, beyefendi.

Dışardaydım. Gisèle, orada, küçük meydanda, beni gözetlemişti. Kolunu sallıyordu bana. Arabayı, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin gölgesine park etmişti.

*

– Seni götüreceğinden korktum...

Eli titriyordu. Arabayı çalıştırabilmek için, kontak anahtarını birkaç küz üst üste çevirmesi gerekti.

– Korkmaya gerek yoktu, dedim.

– Öteki beni sorgularken, o da odadaydı. Ama onu önceden de tanıyordum... Benim hakkımda bir şey söyledi mi?

– Hayır. Hiçbir şey.

Rivoli Sokağı'nda ilerliyorduk. Yine bir esenlik duygusuyla sarıp sarmalanıyordum. Aralarında göz alabildiğine fener ışıkları parlayan bu kemerler boyunca yol alacak olursak, de-

niz kenarındaki büyük bir meydana çıkacaktık. Açık camdan, şimdiden geniş havayı içime çekiyordum.

– Benim hakkımda hiçbir şey söylemediğine yemin eder misin?

– Yemin ederim.

Petite-Roquette, Desaix Sokağı 34 numara ve "kötü bir şeyin" olduğu Neuilly'deki akşam üstü; o hayaletin bana anlattığı şeylerin hiçbir önemi yoktu artık. Bütün bunlar o kadar uzaktaydı ki... Geleceğe atılmıştım.

– Bu gece apartmanda kalmasak daha iyi olur.

Hiçbir tehlike altında olmadığımızı yineleyip durduğum halde, öylesine tedirgin, öylesine sinirli görünüyordu ki, sonunda ona:

– Nereye istersen oraya gidelim... dedim.

Gisèle'in, benim için artık bitmiş sayılan o gölgelerle olayların tutsağı olduğunu görünce yüreğim daraldı. Kendim açığa çıkmış, onun arkamda akıntıya karşı debelenmesini seyrediyordum sanki.

*

Valizlerini almak için, Conti Rıhtımı'ndaki apartmana geri geldik. Beşinci kata çıkan küçük merdivenin altında bekliyordu beni.

Tavan arasının kapısını açtığım anda, telefon çaldı. Taş kesilmiş bana bakıyordu.

– Cevap verme.

İki valizi taşıyarak merdiveni inip çalışma odasına girdim. Zil birbiri ardına çalıyordu. El yordamıyla telefonu arıyordum:

– Alo...

Sessizlik.

– Guélin, hâlâ kafede misiniz? diye sordum.

Yanıt yoktu. Soluğunu duyar gibiydim. Gisèle almacı elimden almıştı. Pencerelerden birinin yanında, ayakta duruyorduk. Seine'in karşı yakasına şöyle bir bakmaktan kendimi alamadım. Karşıda, kafe aydınlıktı.

– İşler yolunda mı, koca salak? dedim.

Yine bir soluk. Yapraklar arasında esen rüzgâr sesini andırıyordu. Gisèle kapatmamı istiyordu, almacı sıkıca kavramış, elimden koparıp almaya çalışıyor, ama başaramıyordu. Kulağıma yapıştırmış, tutuyordum. İşgal sırasında, bir akşam, aynı saatte, aynı yerde, babama da buna benzer bir telefon gelmişti. Kimse cevap vermiyordu. Kesinlikle o da, biraz önceki adam gibi kumral, hafif kel, açık kahverengi pardösülü yeraltı Yahudilerini temizlemekle görevli Permilleux Servisi'nden birisiydi.

Bir hışırtı. Telefon kapandı.

– Hemen gitmeliyiz, dedi Gisèle.

Valizlerin hafif olanını kendisi taşıyordu, holü geçtik. Dışarı çıkacağımız anda, diğer valizi yere bıraktım.

– Bekle. Hemen dönerim...

Küçük merdiveni hızla tırmandım, beşinci kattaki odada, iki pencere arasındaki raflardan, içlerinde *Duyarlı Ruhlara*'nın da bulunduğu, kalan birkaç kitabı aldım.

Yatak çarşaflarından birinin üzerine yığıp bohça gibi düğümledim. O kitaplar, babam daireye gelmeden önce orada dizili duruyordu. Bir önceki kiracı, *Sürek Avı*'nın yazarı unutmuştu onları. İçlerinden bazılarının giriş sayfasında, her kimse, François Vernet adı yazılıydı.

Alelacele yapılmış bohçamla aşağı indiğimde, beni sahanlıkta bekliyordu.

Kapıyı çarptım ve yanımda götürdüğüm kitaplar nedeniyle, daireyi tamamen terk ettiğim izlenimine kapıldım.

*

Bu kez köpeği arabada bırakmıştık. Bizi görünce ulur gibi bir ses çıkarıp küskün davrandı.

İki valizle kitap bohçasını arka bagaja yerleştirdik.

- Nereye gidiyoruz? diye sordum.

- Oda kiraladığım otele.

Kare çeneli, ince dudaklı ve geçen akşam bizi kuşkuyla süzen gece bekçisini düşündüm. Şimdi ondan korkmuyordum artık.

O da korkmuyordu, çünkü bana,

- Eline biraz para sıkıştırsaydık, bize göz yumardı, dedi.

Ona doğru döndüm.

- Roma'ya gidecek kadar paran var mı?

- Evet. Otuz bin frank biriktirmiştim.

Dell'Aversano ve Ansart'ın vermiş oldukları parayla, ikimizin üzerinde kırk bin franktan fazla para bulunuyordu.

- Yarısı valizlerden birinde, gerisini ise Saint-Leu-la-Forêt'deki evde sakladım. Yarın sabah gidip almalıyım.

Bu parayı nereden bulduğunu sormaya cesaret edemiyordum. Kocası mı biriktirmişti? Yoksa Desaix Sokağı 34 numarada, adamın biraz önce değinmiş olduğu o dairede kazandığı para mıydı?

Ama bunun artık hiçbir önemi yoktu. Geçmişte kalmıştı. Roma'da, bir ilkbahar akşamı, gerçek hayatımızı yaşamaya başlayacaktık. Bütün bu ilk gençlik yıllarını, hatta annemizle babamızın adlarını bile unutacaktık.

Rıhtım boyu ilerliyorduk. Orsay Garı'nın sönük ön cep-

hesi ile artık hiçbir yere açılmayan paslanmış sundurmaları. Ve garla aynı binada bulunan otel. Kırmızı ışıkta durmuştuk, girişi ve resepsiyonu görüyordum.

Gisèle,

– Burada bir oda tutmamızı ister misin? dedi.

Dışardan artık kullanılmayan garla iç içe görünen bu otelde tek müşteri biz olacaktık.

Zaman zaman, resepsiyon holünün ortasında onunla birlikte olduğumu düşlerim. Gece kapıcısının üstünde, gar şefinin eprimiş üniforması bulunur. Bize anahtarımızı verir. Asansör çalışmadığından, mermer merdivenleri tırmanırız. İlk katta, boş yere odamızı bulmaya çalışırız. Yarı karanlık yemek odasını geçip uzun koridorlarda kayboluruz. Sonunda tavandan sarkan çıplak bir ampulün aydınlattığı eski bir bekleme odasına ulaşırız. Geride kalan tek divana otururuz. Gar kapalıdır, ama kim bilir; Roma treni yanlışlıkla geçebilir ve birkaç saniye beklerken biz de vagonlardan birine binebiliriz.

*

Arabayı Suffren Caddesi'yle otelin küçük sokağının köşesine park ettik. İki valizi ben, kitap bohçasını ise o taşıyordu. Köpek önümüzde, tasmasız yürüyordu.

Otelin kapısı, ilk sefer olduğu gibi kapalı değildi. Resepsiyon tezgâhının arkasında aynı gece kapıcısı duruyordu. Bizi hemen tanımadı. Gisèle'in taşıdığı çarşaf bohçaya ve köpeğe kuşkuyla baktı.

– Bir oda istiyoruz, dedi Gisèle.

– Hiçbir zaman tek geceliğine oda vermeyiz, dedi kapıcı buz gibi bir sesle.

– Öyleyse on beş günlüğüne olsun, dedim tatlı bir sesle. İsterseniz nakit öderim.

Paltomun cebinden, Dell'Aversano'nun vermiş olduğu para destesini çıkardım.

İlgilenmiş göründü.

– Köpeği yarım tarife sayıyorum, dedi.

Beni tam o anda anımsadı. Bir kumarhane görevlisininkini andıran gözü, üzerime dikiliydi.

Birkaç tane yüz franklığı ceketinin göğüs cebine sıkıştırdım. Bakışı yumuşadı.

– Teşekkür ederim efendim.

Geri dönüp bölmelerin birinden bir anahtar çıkardı.

– Siz ve kız kardeşiniz için üç numaralı oda...

Şimdi bize karşı profesyonel bir nezaket gösteriyordu.

– Odanız ilk katta.

Anahtarı bana uzatarak, bize doğru eğiliyordu.

– Yanılgıya düşmeyin... Otel artık binanın yalnızca birinci katıyla sınırlı. Gerisi, mobilyalı dairelerdir.

Gülümsedi.

– Tabii, kurallara pek uymuyor... Ama hayat, kurallara uymayan şeylerle dolu, öyle değil mi?

Anahtarı aldım, otel anahtarına benzemeyen, basit, beyaz, metal bir anahtardı.

– Hesap karşılığı ne yazık ki size fatura veremiyorum.

Üzüntülü görünüyordu.

– Dert etmeyin, dedim. Böylesi çok daha iyi.

Yıpranmış kırmızı bir halıyla kaplı merdiveni tırmandık.

Koridorun iki ucunda bir sürü kapı vardı. Her birinin üzerinde kurşun kalemle bir numara yazılıydı.

Üç numaralı odaya girdik. Kocaman ve yüksek tavanlıydı. Penceresi sokağa bakıyordu. Mavi çarşaflı çok geniş ya-

tak, ekose battaniyeliydi. Beyaz ahşaptan küçük bir merdiven, bir asma kata çıkıyordu. Köpek yere, yatağın altına uzandı.

– Roma'ya gidene kadar burada kalabiliriz, dedi Gisèle.

Elbette. Tıpkı havaalanında uçuş öncesi transit salonunda bekleyen yolcular gibi, yola çıkmadan önce mahalleden hiç ayrılmayacaktık. Hatta ne bu odadan, ne de yataktan dışarı çıkacaktık. Bir süre önce görüştüğüm açık kahverengi paltolu adamın, Conti Rıhtımı'ndaki dairenin kapısını çalışı geliyordu gözümün önüne; tıpkı yirmi yıl önce babamı aramak için yaptığı ve sonsuza dek yapacağı gibi. Ama bizi asla ele geçiremeyecekti.

– Ne düşünüyorsun? diye sordu bana.

– Roma'yı.

Başucu lambasını yaktı. Yatağın üzerindeydik, büyük pencerenin perdelerini çekmemiştik. Karşıdaki garajdan gelen seslerle kapı çarpma gürültülerini duyuyordum. Fenerinin ışıkları üzerimize yansıyordu. Kısa süre sonra her yer sessizleşti. Dudaklarını şakağımda ve kulağımın çukurunda hissediyorum. Alçak sesle bana, onu sevip sevmediğimi soruyor.

Ertesi sabah, saat ona doğru kalktık. Otelin danışmasında hiç kimse yoktu.

Kahvaltımızı, Laos Sokağı'nda aynı adı taşıyan bir kafede yaptık.

Kalan parayı almak için Saint-Leu-la-Forêt'ye gideceğini ve "işlerin yoluna girmesini" umduğunu söyledi bana. Evet, kocasıyla ve evde oturan diğer insanlarla karşılaşma tehlikesi vardı. Ama sonuçta, ne önemi vardı ki? Kimseye hesap vermek zorunda değildi artık.

Kendisine eşlik etmeyi önerdim, ama tek başına gitmesinin daha iyi olacağını söyledi.

– Sana ihtiyacım olursa, saat birde telefon ederim.

Telefon numarasını kaydetmesi için otele geri döndük. Kapıcı henüz gelmemişti ama tezgâhın üzerinde bej renkli bir sürü kart duruyordu; üstlerinde: Ségur Hotel-Pansiyon – mobilyalı daireler, 7 bis rue de la Cavalerie (15e) SUFFREN 75-55 yazıyordu. Birini alıp yağmurluğunun cebine soktu.

Arabaya kadar yürüdük. Kolumu tutmuştu. Köpeği götürmek istiyordu. Kendisi direksiyona geçti, köpek ise arka koltuğa. Ondan hemen ayrılmamak için bir bahane buldum. Bir gazete satıcısının önünde bırakabilir miydi beni?

Suffren Caddesi'nde Seine'e doğru ilerliyordu. İlk gazete satıcısının önünde durdu.

– Görüşmek üzere.

Açık camdan sarkarak bana el salladı.

*

Gazeteyi cebime sokmuştum. Soldaki ilk sokağa saptım, ilerledim ve ortasında büyük bir park ve bir müzik kulübesi bulunan bir meydana çıktım.

Gazeteyi okumak için kulübenin yakınındaki bir banka oturdum. Önümde Dupleix Kışlası'nın cephe duvarı uzanıyordu.

Güneş. Bulutsuz bir gökyüzü. Yanımdaki bankta oturan otuz yaşlarında bir kadın, bisiklete binen küçük bir oğlanı gözetliyordu.

Nal seslerinin yaklaştığını duyarak irkildim. Asker giysili bir grup süvari uygun adımlarla kışlaya giriyordu. Çocukluğumda pazar sabahları, rıhtımdan geçen cumhuriyet muhafız birliği alayının çıkardığı aynı nal tıkırtılarını duyduğumu anımsadım.

Olaylar sayfasında, pazar günü öğleden sonra arabalarına aldıkları adamın fotoğrafını bulamadım. Ne Ansart, ne Jacques de Bavière, ne de Martine Gaul hakkında bilgi vardı.

Önceki akşam bu yerin çok yakınında bulunduğumuzu düşünerek, nerede olduğunu tam bilmediğim Desaix Sokağı'na kadar yürümeye karar verdim. Kışlanın duvarını izlemek yeterli olacaktı.

34 numaralı binayı tanıdım. Evet, onu tam olarak burada beklemiştim. Sol tarafta, metronun üst geçidi sokağın ufkunu kapatıyordu. Daire kaçıncı kattaydı acaba?

Aynı yoldan geri dönüp, yine kışla önündeki meydana çıktım.

Suffren Caddesi'ne ve otelin sokağına geldim.

Danışmada hâlâ hiç kimse yoktu. Telefon, anahtarlığın altmdaki ahşap rafta duruyordu. Saat bire geliyordu. Dirseklerimi masaya dayadım. Saat bir. Biri çeyrek geçiyor. Telefon çalmıyor. Aletin çalışıp çalışmadığını anlamak için almacı kaldırdım, hat sesini duydum.

Saat ikiye doğru, Laos Sokağı'ndaki kafede buluşmamızı istemişti. Odaya çıkmak gelmiyordu içimden. Dışarı çıkıp Suffren Caddesi'nde ilerledim, ancak bu kez ters yöne doğru. Caddenin bu tarafı daha sakindi. Karşı kaldırım boyunca, Askeri Okul'un eski binaları. Ve sıra sıra çınar ağaçları. Gelecek ilkbaharda yapraklarını göremeyecektik, çünkü Roma'da olacaktık.

Yürürken, şimdiden yabancı bir şehirde olduğumu ve başka bir insan haline dönüştüğümü hissediyordum. Çocukluğumda ve daha sonra Gisèle'le karşılaşana dek geçen birkaç yıl boyunca yaşadıklarım, yavaş yavaş parçalar halinde benden kopup eriyordu, hatta hepsi buharlaşmadan birkaç kırıntıyı yakalamak için son bir çaba göstèriyordum: Kolej yılları, babamın lacivert paltolu silueti, annem, Grabley, vapurun oda tavanına yansıyan ışıkları...

Saat ikiye on kala, Laos Sokağı'ndaki kafenin önündeydim. Gisèle henüz gelmemişti. Karşıdaki çiçekçiden onun için bir buket gül satın almak istedim, ama üzerimde para yoktu. Otele kadar yürüdüm. İçeri girdiğimde, gece kapıcısı resepsiyon tezgâhının arkasında duruyordu.

Gözleri üzerimdeydi. Kıpkırmızı kesilmişti.

- Beyefendi...

Ne söyleyeceğini bilemiyordu, ama söylemeden anladım. Arkadaşınız. Kaza. Suresnes Köprüsü'nden hemen sonra.

Yağmurluğunun cebinde otelin kartını bulup buraya telefon etmişlerdi.

Farkında bile olmadan otelden çıktım. Dışarıda her şey hafif, aydınlık, kayıtsızdı, tıpkı ocak ayında gökyüzü masmaviyken olduğu gibi.

varlık / anlatı

Bir delikanlı, bir genç kız ve rastlantı sonucu bir karşılaşma. Delikanlı nereden gelmektedir? Önemli değil. Kız kim, saf birisi mi yoksa karmaşık bir geçmişin ağırlığını mı taşıyor? Önemli değil. Delikanlıyı Paris'te bir entrikanın içine sürükleyip ortadan yok olacak. Sirk geçer, belli belirsiz görünen ufuklar kapanır. Ama izleri sonsuza dek kalacaktır.

Garip bir biçimde hem ateşli hem de sakin bir roman; ele alınan konular ve kaygılarla, büyüleyici yalınlık, mırıldanan sıcaklık, heyecanlı ve neredeyse tensel varlık, kısacası şiirsellik romanda birbiriyle çatışıyor. ***Le Figaro Littéraire***

Çocukluktan erkekliğe, o "her şeyin yanından" geçme anı, romanlar için bitmez tükenmez bir hazinedir. Patrick Modiano, bu "konuyu" kendi tarzında, tan renkleri ve hüzünlü suluboyasıyla, mükemmel bir ustalıkla ele alıyor. ***Le Point***

Modiano biraz büyücüleri andırıyor. Onu okurken, insan ona bir daha kendini teslim etmeyeceğine yemin ediyor, sonra bir bakıyorsunuz, genç kahramanının ağzından şu sözler dökülüyor: *"Topografik ayrıntılar bende garip bir etki yaratırlar. Geçmişi daha yakın ve daha net bir imge haline getirecek yerde, koparılıp atılmış bağlantılar ve boşlukla ilgili acı bir duygu verirler."* Onu okurken, boşluğun üstünde bir ip üstünde hissedersiniz k[illegible]aha ezici bir hale getirir. ***s Echos***

ISBN 975-434-109-9

KDV dahil
30.000.— Lira

9 789754 341096